

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Mimořádné události spojené
s nezákonnou výrobou omamných
a psychotropních látek a jedů**

**Emergency Events Associated With Illegal
Production of Narcotic Drugs, Psychotropic
Substances and Poisons**

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Tomáš Šrámek

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Stanislav Voržáček, LL.M.

Kladno 2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Šrámek** Jméno: **Tomáš** Osobní číslo: **492530**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Mimořádné události spojené s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů

Název diplomové práce anglicky:

Emergency Events Associated with Illegal Production of Narcotic Drugs, Psychotropic Substances and Poisons

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude provedení analýzy možných scénářů mimořádných událostí typicky spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů. V teoretické části práce budou popsány nejčastější způsoby výroby drog a rizikové faktory těchto procesů. Následně zde bude popis a specifikace látek používaných při procesu nezákonné výroby drog, které mohou bezprostředně ohrozit životní prostředí a tím i dlouhodobě poškodit zdraví osob. V praktické části budou řešeny v návaznosti na jednotlivé scénáře mimořádných událostí kauzistiky vybraných případů, které budou podrobeny analýze a vyhodnocení. Dále bude provedeno expertní šetření mezi odborníky ve zkoumané oblasti, s cílem zjistit aktuální stav problematiky a možnosti jejího řešení. Výstupem práce budou konkrétní opatření, posilující ochranu a bezpečnost obyvatelstva a zasahujících složek při vzniku uvedeného typu mimořádných událostí.

Seznam doporučené literatury:

- [1] DOLEŽAL, Martin, Farmaceutická chemie léčiv působících na centrální nervový systém, Praha: Karolinum, 2014, ISBN 978-80-246-2382-5
- [2] MAHDALÍČKOVÁ, Jana, Víme o drogách všechno?, Praha: Wolters Kluwer, 2014, 122 s., ISBN 978-80-7478-589-4
- [3] MIOVSKÝ, Michal a kol., Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium, Praha: Grada, 2008, 544 s., ISBN 978-80-247-0865-2

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

PhDr. Stanislav Voržáček, LL.M.

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Ing. Jaroslav Viták

Datum zadání diplomové práce: **21.09.2020**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2022**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
podpis děkana(ky)

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „Mimořádné události spojené s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V České Lípě dne 14. 4. 2021

.....
Bc. Tomáš Šrámek

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu práce PhDr. Stanislavu Voržáčkovi, LL.M. za příkladné vedení, kritické, ale konstruktivní připomínky a cenné rady, které mě přiměly k dalšímu studiu uváděné problematiky. Dále za vstřícnost a trpělivost během konzultací i v průběhu zpracování diplomové práce. V neposlední řadě Ing. Jaroslavovi Vítákovi za praktické připomínky z jeho dlouhodobé praxe.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na problematiku mimořádných událostí souvisejících s nelegální výrobou drog. V podmínkách České republiky se jedná zejména o výrobu metamfetaminu (pervitinu) takzvanou českou cestou a pěstování netechnického konopí *indoor* způsobem pro zvýšení prosperity rostlin. Práce hodnotí tyto dva druhy výroby drog a jejich možná rizika pro vznik mimořádné události. Dále se zaměřuje na nebezpečné látky, které při tomto druhu nelegální výroby vznikají, a jejich dopady na zasahující složky integrovaného záchranného systému, nezúčastněné osoby a životní prostředí. Teoretická část zahrnuje základní pojmový aparát; je zde popsána historie drog, včetně jejich překotného vývoje po druhé světové válce a následně pak i stav této problematiky v České republice až do současné doby; a problematiku vzniku mimořádných událostí spojených s nelegální výrobou drog, včetně základního popisu nebezpečných chemických látek používaných k jejich výrobě a vznikajících při požáru. Pro zpracování praktické části diplomové práce byly zvoleny hypotézy a metody kvantitativní analýzy empirických dat (statistického vyhodnocení) zajištěných laboratoří na výrobu metamfetaminu a pěstíren netechnického konopí na území České republiky v letech 2015 až 2019. V rámci zkoumané problematiky bylo zadáno expertní šetření mezi erudovanými odborníky, které je zpracováno kvalitativní metodou obsahové analýzy textu. Závěrem bylo vyhodnoceno šest případových studií mimořádných událostí spojených s nelegální výrobou drog vyšetřovaných v rámci územní působnosti. Výstupem práce jsou konkrétní doporučení posilující ochranu a bezpečnost obyvatelstva a zasahujících složek při vzniku uvedeného typu mimořádných událostí.

Klíčová slova

Mimořádná událost; kontaminace; výbuch; požár; drogy.

ABSTRACT

The diploma thesis is focused on the issue of emergency situations with illegal drug production. In the conditions of the Czech Republic, it is mainly the production of methamphetamine (meth) in the so-called Czech way and the cultivation of non-technical cannabis in an indoor way to increase the plant prosperity. The thesis evaluates these two types of drug production and their possible risks for causing the emergency situation. We also focus on hazardous substances that emerge during this type of illegal production and their impact on the intervening the services of the integrated rescue system, non-participants and the environment. The theoretical part includes the basic conceptual apparatus, it describes the history of drugs, including their rapid development after World War II and then the state of this issue in the Czech Republic to the present and the matter of the emergency situations associated with illegal drug production, including a basic description of dangerous chemicals used for their production and fire. Hypotheses and methods of quantitative analysis of empirical data (statistical evaluation) provided by laboratories for the production of methamphetamine and non-technical cannabis growers in the Czech Republic in the years 2015 to 2019 were chosen for the practical part of the diploma thesis. Within the researched issues, an expert survey among erudite experts was commissioned, which is processed by a qualitative method of content analysis of the text. In conclusion, six case studies of emergency situations related to illicit drug production investigated within the territorial scope were evaluated. The output of the work are specific recommendations strengthening the protection and safety of the population and the intervention of the services in the event of this type of emergency.

Keywords

Emergency event/situation; contamination; explosion; fire; drugs.

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Uvedení do problematiky	11
2.1	Terminologický slovník základních pojmů a výrazů.....	12
2.2	Historický exkurz	18
2.2.1	Historie drog po roce 1945.....	21
2.2.2	Historie drog v České republice.....	23
3	Přehled současného stavu.....	27
3.1	Produkce drog na území České republiky	27
3.2	Důsledky výroby a užívání drog.....	30
3.3	Vliv psychotropních látek na životní prostředí.....	31
4	Legislativní rámec	33
4.1	Legislativa mimořádných událostí	33
4.2	Legislativa týkající se nelegálních drog	33
4.3	Trestné činy proti životnímu prostředí	34
5	Scénáře mimořádných událostí spojených s výrobou drog.....	36
5.1	Požáry a výbuchy	36
5.2	Havárie s únikem nebezpečných látek	37
5.3	Rizika možného zamoření nebezpečnými látkami	38
5.4	Škody na majetku při nezákonné výrobě drog	39
5.5	Nebezpečné látky a výroba drog	40
5.6	Nebezpečné látky vznikající při výrobě drog a mimořádných událostech s nimi spojenými.....	42
6	Kvantitativní a kvalitativní analýza	45
6.1	Předmět a cíl analýzy.....	46

6.2	Stanovené hypotézy	47
6.3	Použitá metodologie a její rozbor	48
6.4	Popis expertního šetření	50
6.5	Interpretace výsledků výzkumu	51
6.5.1	Kvantitativní analýza empirických dat	51
6.5.2	Kvalitativní analýza empirických dat	70
6.5.3	Kvalitativní expertní šetření	97
7	Diskuse	107
8	Závěr	115
9	Seznam použitých zkratk	117
10	Seznam použité literatury	118
11	Seznam použitých obrázků	123
12	Seznam použitých tabulek a grafů	124

1 ÚVOD

Od roku 1989 dochází v České republice k nárůstu případů, kdy policejní orgány zajišťují nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu (dále pervitinu) a pěstírny netechnického konopí. Svého vrcholu dosahuje tento stoupající trend posledních pět let. V této době se množství zajištěných nelegálních laboratoří na výrobu pervitinu pohybuje pod hranici 200, stejně jako počet zajištěných pěstíren netechnického konopí. Pro zajištění takového množství nelegálních produkčních zařízení ze strany policejních orgánů je rozhodující množství policistů specializujících se na tento druh trestné činnosti. Se zvyšujícím se množstvím případů začalo stoupat i množství mimořádných událostí spojených s nelegální výrobou drog. V tomto ohledu jsou převažující požáry a výbuchy, při kterých dochází ke zničení a někdy i úplné destrukci objektů, ve kterých k výrobě drog docházelo. Tyto mimořádné události jsou pro zasahující složky náročné a zvyšují míru ohrožení jak zasahujících složek, tak i okolního obyvatelstva a prostředí. V tomto ohledu je největším rizikem laboratoř na výrobu pervitinu. Při této výrobě jsou do okolí vypouštěny v nezanedbatelném množství nebezpečné látky a jedy, které i před vznikem mimořádné události mají vliv na zdraví nezúčastněných osob a svojí povahou kontaminují okolní prostředí. Nelegální výroba drog se často odehrává v bytech a domech, kde si následně sousedé stěžují na to, že v místě nacházeli zbytky po chemické výrobě a cítili zápach. Až následně se tito lidé dozvídají, že po celou dobu byli vystaveni nebezpečným látkám.

Na počátku 21. století provedl v USA Dr. Jeffrey Burgess výzkum zaměřený na zdravotní obtíže vyskytující se u zasahujících hasičů, policistů a záchranářů, kteří se podíleli na likvidaci mimořádných událostí spojených s nelegální výrobou drog. V rámci výzkumu uvádělo celkem 53,8 % jeden ze symptomů (obecně dráždivé symptomy, podráždění sliznic, bolesti hlavy), u některých došlo dokonce k případům trvalého poškození plic a k několika případům otravy fosfinem (Burgess et al. 1996; 2002).

Skutečnost, že odpadní látky vznikající při výrobě drog ohrožují zdraví člověka a poškozují životní prostředí, se projevila i ve vybavení ochrannými pomůckami policistů zařazených v *toxi týmech*. Jedná se o policisty služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, kteří se na vyšetřování drogové trestné činnosti specializují, díky čemuž jsou oproti ostatním členům policejního sboru vystaveni mnohem častěji účinkům nebezpečných látek, které jsou přítomny při výrobě drog. Vzhledem k tomu, že nelegální

činnost spojená s výrobou drog je velice finančně výnosná, nelze očekávat, že by v nejbližší budoucnosti docházelo ke snížení rizika vzniku tohoto druhu mimořádných událostí. Tyto skutečnosti je potřeba přenášet uchopitelným způsobem mezi širší veřejnost. Informace od občanů často můžou odhalit výrobu drog a díky včasnému zásahu policistů nemusí dojít ke škodám na zdraví a životech občanů nehledě na škody majetkové.

Hlavním předmětem práce je provedení analýzy možných scénářů mimořádných událostí typicky spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů. Cílem je rozbor vývoje konkrétních mimořádných událostí spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů, a její přínos v oblasti boje s drogovou kriminalitou (dále jen sledovaná problematika), a to u Policie České republiky jako rezortního subjektu, v porovnání řešení sledované problematiky a sledovaného subjektu centrálním a výkonným prvkem nastaveného systému.

Samotná práce je strukturována do dvou oblastí, a to do části teoreticko-metodologické a praktické analytické části. Šetření je provedeno ve dvou rovinách. První je rovina teoretická a druhá empirická. V teoretické rovině se jedná o kvalitativní šetření zpracované monografickou procedurou s použitím techniky obsahové analýzy, analýzy dokumentů a kritickou analýzou informačních zdrojů. Pro prakticko-analytickou část byl použit model kvantitativní analýzy empirických dat (statistického vyhodnocení) zajištěných laboratoří na výrobu metamfetaminu a pěstíren netechnického konopí na území České republiky v letech 2015 až 2019. Následně je použit model kazuistických scénářů jednotlivých případů mimořádných událostí. Získání potřebných dat bylo dosaženo metodou studia dokumentace a analýzy sekundárních empirických dat Policie České republiky.

2 UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY

Česká republika, stát v srdci Evropy, hrála v minulosti nezanedbatelnou roli v geopolitických otázkách. Roky diktatury omezily svobodné rozhodování lidí, jak naložit s vlastními životy. Komunisté vyžadující naprostou poslušnost člověka jako jedince a jeho oddanost jejich ideologii sami před sebou drogovou problematiku zamlčovali. Povšechné informace o malé partičce závadových osob užívajících drogy končily v kontextu studené války jako dekadentní západní poklesek. Ačkoliv historie drog je datována do daleké minulosti, kdy omamný kouř a odvary z bylin napomáhaly lidem při náboženských obřadech, dodávali jim sílu a energii bez poznání jejich rizik. Až v moderní době dochází k závislostem na drogách. Doba, kdy lidé mají méně starostí se zajištěním základních lidských potřeb (jídlo, obydlí, každodenní souboj o vlastní přežití), jim dává prostor ponořit se do opojných účinků nově vyráběných drog. Doba, kdy se kokain a pervitin dali koupit bez lékařského předpisu v lékárně na rohu, je už dávno pryč. Dnes si prostě zadáte objednávku na jednom z nelegálních tržišť na DarkNetu, zaplatíte Bitcoinem a z pošťáka, který vám balíček přinese až ke dveřím, se rázem stává nevědomě dealer. Moderní doba protkaná dvěma celosvětovými válečnými konflikty přinesla neuvěřitelný posun v chemii, který napomohl následnému objevu spousty v té době nových látek. Jejich základní účel bylo využití v lékařské vědě. Tyto látky mají ve své době za úkol ochránit a pomoci s léčbou jak fyzických, tak psychických zranění z válek. Lidé v zázemí ovšem nezůstávají pozadu a závislostní požadavky vojáků, kteří utrpěli vážná zranění v bojích, vytváří nové nelegální odvětví kumulující značné zisky. Návrat k demokratickému zřízení po roce 1989 přináší v České republice spoustu změn. Mezi nimi dochází k rozmachu výroby drog. Množství zajištěných nelegálních varen pervitinu a pěstíren netechnického konopí má do dnešní doby stoupající křivku. V příhraničních oblastech dochází k drogové turistice, kdy cizinci jezdí na tržiště za levnými a kvalitními drogami. Jejich specializací jsou místní výrobky, a těmi jsou pervitin a marihuana. Jejich produkce na našem území, pro vývozní účely ji z větší části převzaly zahraniční zločinecké skupiny, jim přináší značné zisky. Zátěž pro životní prostředí a ohrožení obyvatelstva mimořádnou událostí spojenou s nelegální výrobou drog ovšem zůstává přítomno zde a nelze je bez dalšího opomíjet.

Postupné posílení policejních složek specializujících se na boj s drogovou kriminalitou (výroba, pěstování a následný prodej drog) s sebou přináší i dobu pro posílení povědomí nezúčastněných osob a potřebu dostatečně teoreticky i prakticky postihnout problematiku soudobých řešení komplexních nebezpečí, která z nelegální výroby drog plynou. Je důležité tato rizika vyhledat a pojmenovat podstatu jejich nebezpečnosti. V této souvislosti jsou zde níže uvedené výrazy, které se vyskytují napříč diplomovou prací. Dnešní nelegální činnost spojená s výrobou drog je velice specifická a má své zákonitosti a zvláštnosti. Hlavním tématem teoretické části diplomové práce je přinést ucelené odborně zpracované informace, které se této problematice týkají.

2.1 Terminologický slovník základních pojmů a výrazů

Ve vztahu k pokračujícímu vývoji drogové problematiky je třeba si osvětlit některé důležité pojmy, vztahující se jak k teoreticko-metodologické, tak k prakticko-empirické části práce. Uvedené pojmy jsou řazeny abecedně pro lepší přehlednost, v závorce je uveden anglický název:

DROGA (DRUG) – podle Kaliny (2015, s. 49) ji lze definovat „*jako látku, která má tyto vlastnosti: Psychotropní efekt – modifikuje naše prožívání, mění to, jak svět vidíme a prožíváme. Potenciál závislosti – dlouhodobé, pravidelné užívání může vyvolat závislost a vést ke ztrátě kontroly nad jejím užíváním.*“

V obecné rovině se jedná o látku, která je určitým způsobem schopna měnit chování jedince – navenek, nebo mění jeho psychický stav. Dochází ke změnám chování, halucinacím v případech abstinčního syndromu; pak může být člověk depresivní a nervózní. Termín „droga“ a „návyková látka“ označuje nelegální návykové látky, které jsou uvedeny v přílohách č. 1 až 7 nařízení vlády o seznamu návykových látek zákona o návykových látkách.¹

MĚKKÉ A TVRDÉ DROGY (SOFT AND HARD DRUGS) – v praxi se též používá dělení na měkké a tvrdé drogy. Toto rozlišení může být ovšem podle některých názorů zavádějící. Nejedná se o vlastní strukturu užívaných drog, ale o rychlost nástupu

---

¹ Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

závislosti na daného jedince. Toto rozdělení je proto zavádějící, protože účinek jednotlivých drog na každého jedince je velice individuální. Někdo si může vytvořit silnou závislost na marihuaně, ačkoliv v současné společnosti rezonuje napříč generacemi snaha tuto drogu zlegalizovat a na základě lékařského předpisu ji v lékárně dostat jako lék.

LEGÁLNÍ A NELEGÁLNÍ DROGY (LEGAL AND ILLEGAL DRUGS) – rozlišení na legální a nelegální je podle Gohlerta (2001) čistě politickým, nikoliv lékařským rozdělením. Z tohoto pohledu se mluví o návykových látkách. Zde jsou na stejném místě postaveny hašiš, alkohol, metamfetamin a další. Každá droga, na které si její uživatel vytvoří závislost a která ho díky tomu sociálně, psychicky i tělesně ničí a zkracuje mu tím délku života, je tvrdou drogou. Není proto rozdíl, jestli jedince zničil alkohol nebo marihuana. Výsledek závisí na určitém účinku substance, nikoliv na jejím politickém postavení či její údajné neškodnosti, případně nebezpečnosti.

KONOPNÉ DROGY (HEMP DRUGS) – jak uvádí Miovský (2008), jsou tyto drogy ve stínu lidstva již od dávných dob. Patří k nejstarším užívaným látkám, které slouží k vyvolání změněných stavů vědomí, a také k léčebným účelům. V dnešní době už není prakticky možné stanovit ani přibližné období, kdy přesně k této události poprvé došlo. Z různých nálezů můžeme pouze s jistotou říct, že historie užívání konopných drog je stejně dlouhá jako historie užívání halucinogenních látek, i to, že znalost jejich účinku byla rozšířena jak v Evropě, tak i v Asii a Africe.

MARIHUANA (MARIJUANA) – konopná droga, která je vyráběna zpracováním rostliny konopí. Podle nároku na kvalitu je sušená specifická část rostliny. Nej kvalitnější marihuanu získáme sušením vrcholů rostliny. Doležal a kolektiv (2014, s. 114) uvádí, že „*Konopí seté (Cannabis sativa) obsahuje v závislosti na klimatu a způsobu pěstování relativně odlišné množství Δ -9-tetrahydrocannabinolu (THC) nebo kanabinolu (CBD), např. bhang (listy, 0,5–3 % THC), marihuana (květní vrcholy, 3–16 % THC) a hašiš (pryskyřičnatý výměšek, který se na těchto vrcholcích tvoří, 14–25 % THC). Tyto drogy jsou určeny k inhalaci (kouření) a méně často k perorální aplikaci, popř. hašišový olej (extrakt z pryskyřice s až 60 % THC) se kouří nejčastěji ve směsi s tabákem. Fragment THC lze přirovnat k hormonu kortikosteronu, proto je pravděpodobné užívání THC toxické změny v centrální části mozku – hippocampu. Předpokládá se, že jak přirozené stresové hormony lidského těla, tak THC způsobují předčasné stárnutí mozku.*“

INDOOROVÉ PĚSTOVÁNÍ (INDOOR GROWING) – jedná se o pěstování rostlin za kontrolovaných podmínek ve vnitřních prostorech. Zde se buď v profesionálně, nebo improvizovaně k tomu uzpůsobených prostorech rostlinám věnuje jasně definované množství světla, vláh a roztoku nejkvalitnějších hnojiv. Všechny pěstební parametry jsou specifikovány pro každou fázi růstu. Jiné množství světla a hnojiv vyžaduje rostlina ve fázi růstu a poté i ve fázi květu. Jedná se tedy o produkci zaměřenou čistě na výkon. Za užití geneticky upravených odrůd lze při tomto způsobu produkovat až 400 g nejkvalitnější marihuany z jedné rostliny netechnického konopí.

METAMFETAMIN (METAMFETAMIN) – synteticky vyrobená látka známá spíše pod názvem pervitin. Chemický název metamfetaminu je 1-fenyl-1-2methylaminopropan, sumární vzorec $C_{10}H_{15}N$, molární hmotnost 149,2 g/mol (DrugBank 2010). Metamfetamin patří mezi látky se psychostimulačním účinkem. Historie masového rozšíření této látky se datuje do třicátých let dvacátého století v Německu. V této zemi zmítané hyperinflací a politickými rozpory se dal pervitin koupit bez lékařského předpisu v lékárně k podpoře dobré nálady a získání energie. Překvapivě byl rozšířen mezi ženami v domácnosti a až následně byl jeho potenciál využit v armádě. Začátek druhé světové války v Německu označovaný jako Blitzkrieg byl umožněn díky masivnímu nasazení pervitinu mezi bojové jednotky. Užívání ve vyšších dávkách způsobuje silné vzrušení, nespavost, třes, a dokonce i křeče. Dlouhodobé užívání vede k výrazné závislosti a negativními účinky se stávají psychické poruchy uživatele. Následně se přidávají i zdravotní problémy, kdy srdeční arytmie může vést až k úmrtí (Lüllman et al. 2004).

NELEGÁLNÍ LABORATOŘ NA VÝROBU METAMFETAMINU (ILLEGAL LABORATORY ON PRODUCTION METAMFETAMIN) – na pokrytí narůstající spotřeby metamfetaminu jsou ve zločineckém prostředí používány tzv. „varny“. Jedná se o nelegální laboratoře uzpůsobené pro výrobu této látky. V České republice jsou v rámci vyšetřování drogové trestné činnosti zajišťovány varny s produkční kapacitou od několika gramů až po desítky kilogramů na jeden výrobní cyklus. Laboratoř na výrobu metamfetaminu potřebuje několik základních součástí. Laboratorní sklo se dá v dnešní době velice lehce pořídit na internetu. Mezi potřebné části patří trojhrdlá baňka, teploměr, kádinka, varná baňka, míchátko, lakmusové papírky a chladicí soustava. Nezbytnou součástí laboratoře je zdroj tepla. Pro bezpečnost při výrobě je zapotřebí dodržet několik základních principů. K výrobě metamfetaminu jsou zapotřebí chemikálie, jako například hydroxid sodný, kyselina solná, červený fosfor, toluen, jód a další. Každá z těchto látek

dokáže být sama o sobě pro člověka nebezpečná. V případech jejich vzájemné reakce dochází k situacím, které mohou vyvolat požár, případně výbuch. Samostatnou kapitolou jsou výpary a chemický odpad vznikající při výrobě metamfetaminu.

PREKURSOR (FABRIC ON PRODUCTION DRUGS) – prekursory pro výrobu metamfetaminu jsou právně zakotveny v zákoně o prekursorech drog² a v Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES)³. Prekursorem se rozumí výchozí a pomocné látky, které jsou nezbytné pro výrobu metamfetaminu. Tyto látky jsou v procesu syntézy nenahraditelné a vyřazením prekursoru by nemohla být jeho výroba uskutečněna.

KONTAMINACE (CONTAMINATION) – Jak uvádí Kotinský (2002, s. 14), *„kontaminace je znečištění osob, zvířat, věcí, rostlin, prostor a prostředí škodlivými látkami. Setkáváme se s ní při haváriích s únikem nebezpečných látek, při požárech, a při výskytu a projevech infekčních onemocnění a nálezů. Všechny způsoby kontaminace se mohou vyskytnout při teroristických útocích. Formy kontaminace mohou být vnější a vnitřní. Vnější forma se projevuje kontaminací povrchu předmětu, rostlin, lidského těla nebo zvířat. Při vnitřní formě dochází k proniknutí kontaminantu do vnitřních vrstev (vdechnutím – inhalací, požitím – ingescí, kůží – inokulací). Pro stupeň pronikání kontaminantu je důležitý povrch materiálu a u biologických látek vlastnosti mikroorganismů nebo toxinů.“*

DEKONTAMINACE (DECONTAMINATION) – *„V různých dostupných materiálech jsou uváděny odlišné definice pro dekontaminaci, o kterých lze polemizovat. Pro stanovení definice budeme vycházet z toho, že dekontaminace je soubor metod, postupů a prostředků k účinnému odstranění kontaminantů. Vzhledem k tomu, že úplné odstranění kontaminantů zpravidla není dokonalé (zbytková kontaminace), stanovíme definici dekontaminace jako snížení škodlivého účinku kontaminace na bezpečnou úroveň a jeho likvidaci. Cílem dekontaminace je pak snížení zdravotnických a nenávratných ztrát a zkrácení doby používání ochranných prostředků. Metody provádění dekontaminace rozdělujeme na: mechanické — vyklepávání, vytřepávání, vysávání, kartáčování; fyzikální — odpařování, smývání, sorpce; chemické — reakce kontaminantů s vhodným činidlem, při níž dochází k úplnému rozložení látky nebo přeměně na podstatně méně*

---

² Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

³ Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 273/2004, o prekursorech drog, ze dne 11. února 2004.

toxické produkty, případně přeměně na sloučeninu nebo formu sloučeniny, jejíž odstranění je snadnější. Dekontaminaci dělíme podle druhu odstraňovaných kontaminovaných látek na: detoxikaci – chemické látky, dezaktivaci – radioaktivní látky, dezinfekci – biologické látky. Podle forem provedení rozlišujeme dekontaminaci na suchou a mokrou,“ (Kotinský, 2002, s. 14).

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST (EXTRAORDINARY INCIDENT) – podle zákona o krizovém řízení se jedná o narušení kritické infrastruktury případně jiné nebezpečí, při němž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. Mimořádnou událostí se pak dle tohoto ustanovení rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.⁴

RIZIKO (RISK) – Bezpečnostní strategie České republiky (2003)⁵ pod tímto pojmem rozumí možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší vlastní připravenosti hrozbám čelit.

KRIZE (CRISIS) – podle terminologického slovníku Ministerstva vnitra (2016) tím rozumíme „*situaci, při které je vážně narušeno fungování určitého systému či jeho části, která je spojená s potřebou časově a systémově adekvátního rozhodnutí a řešení.*“

INDIVIDUÁLNÍ OCHRANA (INDIVIDUAL PROTECTION) – „*soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce před účinky nebezpečných chemických, radioaktivních nebo biologických látek. K individuální ochraně se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla a prostředky individuální ochrany,*“ (terminologický slovník Ministerstva vnitra, 2016).

---

⁴ Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁵ Bezpečnostní strategie ČR r. 2003, schválená usnesením vlády ČR č. 1254, ze dne 10. prosince 2003.

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST (EXTRAORDINARY EVENT) – podle zákona o integrovaném záchranném systému⁶ se tím rozumí *„škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“*

POŽÁR (FIRE) – podle vyhlášky o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru⁷ se tím rozumí *„každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy.“*

VÝBUCH (EXPLOSION) – výbuchy se dělí na fyzikální a chemické. V případě fyzikálního výbuchu se vytvoří tlaková vlna (výbuchy kotlů, uzavřených nádob a nádrží hořlavými kapalinami), která rozruší okolní zařízení a konstrukce, čímž ohrožuje lidské životy a ve své podstatě vede i k rozšíření požáru. V případě chemického výbuchu dochází v místě k procesu hoření nahromaděných par hořlavých kapalin, nebo směsi plynů se vzduchem. Při výbuchu dochází k okamžité poruše rovnovážného stavu určitého hmotného systému. Přejít do nového rovnovážného stavu probíhá velmi rychle, za současné přeměny jeho vnitřní energie na mechanickou práci (Štětina et al. 2014).

NEBEZPEČNÁ LÁTKA (HAZARDOUS SUBSTANCE) – podle Novotného (2000, s. 104) se jedná o látku, *„která je svými fyzikálními, chemickými a toxickými vlastnostmi schopna nebezpečně působit na osoby, živé organismy, životní prostředí a majetek (látka výbušná, podporující hoření, lehce vznětlivá, hořlavá, jedovatá, žíravá, dráždivá atd.)“*

OHROŽENÍ ŽIVOTA A ZDRAVÍ PODLE TRESTNÍHO ZÁKONÍKU – obecně se jedná o takový stav, při kterém dochází k narušení integrity jedince, a to buď vnějšími (exogenními), či vnitřními (endogenními) vlivy. Z tohoto důvodu si lze odvodit, že se jedná o právní pojmy ublížení na zdraví a těžké újmy na zdraví, které jsou definovány v trestním zákoníku.⁸ Podle ustanovení § 122 v prvním odstavci se ublížením na zdraví

---

⁶ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

⁷ § 1 písm. m) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ze dne 23. 7. 2001, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

rozumí porušení normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňující, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného s nutností lékařského ošetření. Ve druhém odstavci se těžkou újmou rozumí vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění.

2.2 Historický exkurz

Drogy provází lidstvo už od doby, kdy se mu podařilo získat sílu ohně a spoutat ji podle vlastních potřeb. Oheň lidem přinášel nejen světlo a teplo, ale také kouř. Člověk u ohně vlastním pozorováním zjistil, že se za pomoci kouře může zbavit nejenom hmyzu, ale i různých jiných parazitů. Přidáváním různých bylin do ohně se zvýšil omamný a magický účinek kouře. Pro tyto případy byl do ohně přidáván například durman. V průběhu let se vykuřování a jeho různé varianty staly náboženským zvykem, který v některých místech přetrvává dodnes. V pozdějších dobách, když si člověk uvědomil účinky kouře, se lidé naučili používat i samotné rostliny a využívat jejich omamné účinky. Z antropologických výzkumů je patrné, že nejstarší drogou byl alkaloid muskarin, který je obsažen v muchomůrce červené (*Amnita muscaria L.*). Muscarin se ještě dodnes používá šamany a kouzelníky v místě svého přirozeného výskytu (Wolf, 2004).

Na rovníkové Africe je známá keřovitá rostlina *Tabernanthe Iboga*, jinak také *strom zázraků*, ze které se po zpracování získává droga ibogain. Jeho účinky jsou zaznamenány od poloviny minulého století a je považován za látku vyvolávající snové stavy (Kalina, 2003).

Keltští druidi používali výtažky, kromě již zmíněného durmanu a muscarinu, také z hlohu. Platí, že v každé části světa používali lidé místně dostupné suroviny. Učenci experimentovali s omamnými účinky různých přírodních látek. To jak za účelem náboženských obřadů, tak i k léčebným účinkům. V dnešní společnosti je nejužívanější drogou tabák a alkohol. Dříve než tabák požívali lidé hašiš a opium. Největší oblibu měly tyto drogy hlavně v Asii. Právě z Asie pochází dnešní nejznámější a nejrozšířenější takzvaná měkká droga konopí seté. Konopí seté, latinsky *Cannabis sativa*, do Evropy přinesli Skytové z jižní Sibíře. Nejprve konopí pěstovali pro výrobu provazů a lan, teprve později objevili i jeho omamné účinky (Wolf, 2004).

Indiáni v Severní Americe v době před příjezdem Kryštofa Kolumba hojně užívali meskalin a peyotl – drogu získávanou z kaktusu *Lophophora Williamsii*. Dále pro účely obřadů užívali posvátné houby *Teonanacatl* nazývané též maso bohů. Dále také *Psilocybe mexicana* jejíž účinnou látkou je psilocybin. U nás jsou s touto účinnou látkou užívány houby lysohlávky volně se vyskytující v přírodě. Ve středověku se celá řada psychotropních látek získávaných z rostlin přidávala do nápojů a mazání (pro lékařské účely, černé mše a čarodějnické rituály). Církev cestou svaté inkvizice potlačovala čarodějnictví jako obecně škodlivé; ve stejné době probíhaly pokusy vymýtit požívání drog mezi indiány (Kalina, 2003).

„První evropskou zemí, kde se objevilo zneužívání drog, byla Velká Británie, a to právě díky svým kontaktům s Čínou a Indií. Opium se běžně prodávalo v lékárnách a bylo levnější než alkohol, proto se zvyk jej brát rychle šířil, a to především mezi dělníky v přístavech. Lodníci ze zámořských lodí přinesli tento zvyk do Francie a na počátku 20. století zde bylo již několik tisíc kuřáků opia. V roce 1908 francouzská vláda dovoz a prodej opia zakázala. Šíření drog se tím však zastavit nepodařilo,“ (Mandalíčková, 2014, s. 12).

I podle v názvu „*Czech krystal*“ užívaným dealery drog v okolních státech by se mohlo zdát, že pervitin je původním českým vynálezem. Tato droga byla již v roce 1888 poprvé syntetizována v Japonsku, a to konkrétně farmakologem a chemikem Nagayoshim Nagaiem (1844–1928). V roce 1919 metamfetamin vyrobil v krystalické formě Japonec Akira Ogata. Ten jí provedl redukcí efedrinu za pomoci jódu a červeného fosforu. Při využití těchto poznatků byl následně hojně využíván ke zvýšení schopností bojových jednotek za druhé světové války většiny světových mocností. Po konci druhé světové války došlo k jeho částečnému vytlačení ze západních trhů jinými drogami. Díky tomu, že svět byl rozdělen na východní a západní blok, a tím i nemožnosti průniku západních drog na náš trh, byl pervitin znovuobjeven českými toxikomany. Ti dokázali jeho výrobu uzpůsobit tak, aby byla snadno realizovatelná i v domácích podmínkách. V minulosti byl pervitin vyráběn z efedrinu, který byl nelegálně získáván krádežemi z výrobního závodu v Roztokách u Prahy. Po uzavření závodu byl výrobní proces pervitinu uzpůsoben na výrobu z pseudoefedrinu, který byl extrahován z volně dostupných léků. V této době až do legislativního omezení prodeje volně dostupných léků s obsahem pseudoefedrinu dochází ze strany uživatelů a výrobců drog k excesům, kdy několik lékáren v ČR má prodejní obrat těchto léků za měsíc jako jiné v průběhu celého roku. Tím na sebe problém

upozornil a se značným zpožděním byl tento problém vyřešen omezením prodeje těchto léčiv na osobu a den. I tak ovšem výroba pokračovala v nezměněných intencích dál, a to hlavně díky dostupnosti léčiv nutných k výrobě pervitinu v okolních zemích, zejména v Polsku (Tyler, 2000).

Konopné drogy jsou u nás nejrozšířenější skupinou měkkých drog doprovázejí lidstvo od pradávna. Patřily k nejstarším užívaným látkám, díky kterým si lidé záměrně vyvolávali změněné stavy vědomí a zároveň je používali k léčebným účelům. Dnes není prakticky možné stanovit ani přibližné období, kdy přesně k tomu v minulosti došlo. Z různých nálezů můžeme s jistotou pouze říci, že historie užívání konopí a konopných drog je stejně dlouhá jako historie užívání halucinogenních látek a že znalost jejich účinku bylo rozšířena jak v Asii a Evropě, tak i v severní Africe (Miovský, 2008).

Pro svou koncentraci účinné látky je hašiš historicky velice oblíbenou vývozní komoditou v zemích s velkou produkční kapacitou konopí. Je vyráběn z konopné pryskyřice kvalitních rostlin. Zde platí stejné pravidlo jako pro výrobu marihuan; nejlepšího obsahu THC se dosahuje při sklizni z kvalitních rostlin. Pro získání kvalitního hašišu platí několik obecných pravidel. Při všech způsobech je zapotřební velké množství účinné látky a ruční práce a kvalitní výchozí látka, tedy rostlina konopí. Dalším důležitým aspektem je metoda sběru. Historicky se používají dvě základní metody. Tradiční je metoda, při které je využíváno převážně lidské práce, kdy je ještě ze živé rostliny získávána vlastní pryskyřice třením o koženou zástěrou, případně holýma rukama. Takto nashromážděná pryskyřice se za pomoci speciální škrabky z povrchu dlaní nebo zástěry setře a poté tvaruje do požadovaných bloků. Takto získaná pryskyřice na vzduchu rychle černá; tmavá barva je průvodním znakem hašišové kostičky. Druhý způsob představuje metoda, při které se oddělí rostlinná hmota za pomoci síta od vlastní pryskyřice. Pryskyřice se po zahřátí tvaruje do bločků a balí do ochranné látky, aby nedocházelo k další oxidaci. Prosévání je podstatně méně pracný způsob a získá se při něm i čistší droga. Při ručním sběru získá jeden člověk průměrně kolem 25 gramů. Za použití síly několika lidí lze za den získat i několik kilogramů (Booth, 2004).

Fénixovy slzy – v současné době relativně oblíbený alternativní léčebný prostředek, šířící se mezi lidmi, kteří mají zdravotní problémy, se kterými jim současná medicína, dle jejich posouzení, nedokáže dostatečně pomoci. Jedná se o tmavou viskózní hmotu,

k jejímuž získání je kromě kvalitního konopí zapotřebí také topné těleso a rozpouštědlo, nebo propan butan. Na půl kilogramu konopí je potřeba použít přibližně 5 litrů rozpouštědla jako třeba 99% izopropylalkohol. Ten je následně odpařován za užití tepla, při čemž může dojít vlivem koncentrace výparů k požáru nebo výbuchu.

2.2.1 Historie drog po roce 1945

Lidé v době současné pandemie koronaviru a s tím potřebnými opatřeními v podobě karantény, případně izolace, častěji sahají k drogám, a to jak legálním, tak i k těm nelegálním. Člověk v dobách krizí používá drogy jako únik od reality všedního dne. V dobách krizí je pro některé jedince únik od tíživé reality mnohem potřebnější než v době, kdy mohou svůj mozek stimulovat i různými legálními aktivitami. Obchod s drogami je jedním z nejvýdělečnějších nelegálních obchodů na naší planetě. Z druhé světové války si část vojáků jako nechtěný dárek odnesla kromě prožitých traumat i drogovou závislost na metamfetaminu. Potřeba uspokojit nastupující generaci drogově závislých se spojila s potřebou získání finančních prostředků. V těchto poválečných dobách se rodí počátek novodobé drogové historie.

V roce 1950 se stal metamfetamin běžně předepisovaným lékem na narkolepsii, alkoholismus, obezitu a Parkinsonovu chorobu. Průmyslová výroba metamfetaminu začala ve Spojených státech na Havaji v roce 1960. Zde byl také distribuován pod obchodním názvem Desoxyn®. Od roku 1960 dochází k výraznějšímu zneužívání nelegálně vyráběného metamfetaminu. V té době již také začal být předepisován lékaři jako lék pomáhající k hubnutí. Pro své budivé účinky se stal ale i oblíbeným povzbuzujícím přípravkem. Od roku 1970 se metamfetamin dostává na černé trhy, kde jej kupují převážně lidé, kteří chtějí být dlouho vzhůru a chtějí zvýšit svojí tělesnou výkonnost. Dále si ho ovšem kupují i lidé, kteří v té době bojují s depresí. Užívání Desoxynu ovšem v některých případech vedlo k nárůstu násilného a nevyzpytatelného jednání jeho uživatelů, díky čemuž byl jeho prodej v různých zemích postupně zakazován (Eckart, 2006).

Se závislostí na metamfetaminu se rozvíjejí i další závislosti. Každá vrstva obyvatelstva si našla zalíbení ve specifickém druhu. To je podmíněno jak společenským postavením, tak i finančními možnostmi každého jednotlivce.

Novodobá chemie obohatila společnost nejen o účinné léky, díky kterým se daří zvládat i dříve životu nebezpečné nemoci, zároveň s tím ovšem způsobila rozšíření látek, na kterých se dá snadno vytvořit nebezpečný návyk.

Kokain vždy platil za drogu vyvolených; k jeho konzumentům patřili především členové smetánky a umělci, v dnešní době jsou to celebrity. Při tepelné úpravě hydrochloridu kokainu s étherem a jedlou sodou vzniká tzv. crack. Nejedná se tedy o novou drogu, nýbrž o jinou formu kokainu, která se objevila v průběhu 70. let 20. století. Ta už dnes není doménou bohatých, ale spíše chudších vrstev. Jak ho dnes známe, byl kokain objeven roku 1855. Jeho objevitelem je F. Gaedcke. Hlavní složka se získává z lístků rostliny koky, která je původně z Jižní Ameriky. V minulosti i v současné době si obyvatelé And při pohybu ve vysokých nadmořských výškách vypomáhají žvýkáním lístků této rostliny od únavy při práci. Produkčními oblastmi, ve kterých je hojně pěstována, jsou především Kolumbie, Peru a Ekvádor. Listy jsou zpracovávány na pastu nazývanou kokainová báze. Z té je následně v nelegálních laboratořích vyráběn vlastní kokain. K výrobě 1 kilogramu kokainu je zapotřebí přibližně 170 kg listů koky. Uživatelé si kokain aplikují nejčastěji nosem. Tímto způsobem je po inhalaci absorbován sliznicí v dýchacím traktu. Další způsob je intravenózní. Po rozpuštění se vpichuje do žíly. Účinky se dostavují několik minut po aplikaci. Svého vrcholu dosahují podle kvality během jedné hodiny (Delpirou, 1993).

MDMA byla v roce 1912 syntetizována firmou Merck a patentována jako anorektikum, v této indikaci nikdy ovšem k jejímu užívání nedošlo. V 60. – 80. letech probíhaly v psychoterapii pokusy s touto v té době natolik neznámou látkou. Terapeuty bylo MDMA hodnoceno velice kladně. Bylo tomu především kvůli zlepšení vzájemné komunikace mezi lidmi a následnému prohloubení citových vazeb. Posttraumatická porucha byla jedna z hlavních poruch, k jejichž léčbě se MDMA používalo. V této době byl i pro obyčejné lidi nepřehlédnutelný počet vojáků z vietnamské války zasažených touto poruchou. Při následném prokázání neurotoxicity bylo jeho další používání zakázáno. Počátkem 70. let přichází ke slovu individuální rekreační zneužívání MDMA, a to jak v Americe, tak i v Evropě. Tiskem byla v té době označována za bezpečnou drogu, i když bylo již popsáno několik smrtelných případů (Šustková-Fišerová, 2004).

2.2.2 Historie drog v České republice

Užívání omamných a psychotropních látek má historicky obdobný vývoj, jaký byl ve zbytku světa. Halucinogeny užívali již lidé neolitických kmenů, které v té době žily na území dnešní České republiky. Tímto poznatkem se zabýval již antropolog Alois Pokorný (1826–1886), který byl zastáncem názoru, že již v době neolitu se na našem území inhaloval kouř z hašiše. V pozdější době se na přípravu lektvarů a mastí v černé magii užívaly byliny jako je durman, či blín černý. Jan Evangelista Purkyně v roce 1829 sám na sobě vyzkoušel účinky muškátového oříšku. Muškátový oříšek byl v minulosti lékaři předepisován jako všelék. Jeho hlavní účinky má na svědomí obsah myristicinu, který se řadí mezi halucinogeny. Jan František Osiandr o 30 let později léčil pacienty trpící křečemi žaludku a pálením žáhy odvarem z máku. Již dříve byl odvar z makovic používán k uklidnění a potlačení bolesti. Několik kapek odvaru pomáhalo malým dětem ke klidnému spánku. Až do 1. světové války se u nás zásadní problémy se závislostí neobjevují. Ke zlomu dochází až kolem roku 1918, kdy dochází ke zneužívání kokainu. Ten byl zapříčiněn šokem utrpěným ze světové války, při které docházelo k do té doby nevídaným zvrstvům. Šok a únava z prožitého utrpení v lidech vyvolávaly hlad po nesmírné radosti, kterou jim užívání kokainu přechodně dávalo. Kolem roku 1920 se začal kokain průmyslově vyráběný v Německu vyvážet i do ostatních zemí v Evropě. Před tím byl již znám v Berlíně a Vídni, odkud se postupně šířil do dalších evropských hlavních měst. Kokain u nás vyráběla firma Heisler sídlící v Chrasti. Kokain se postupně rozšířil převážně mezi umělci, kteří obecně i v dnešní době tíhnou k užívání omamných a psychotropních látek. V této době se hovořilo o užívání kokainu mezi prvorepublikovými hvězdami jako byla Adina Mandlová nebo Lída Bárová a Hugo Haas (Nožina, 1997).

Díky sílící poválečné ekonomice a chuti lidí utrácet značné množství peněz za něco tak pomíjivého, jako je relativně krátké drogové opojení, se postupem času kokain rozšířil i mezi nejspodnější vrstvy. Často byl užíván prostitutkami jako droga zapomnění a povzbuzování při své nelehké činnosti (Dušek, 1990).

V této době se zároveň s kokainem v Praze rozmáhá kouření opia. Jednou z nejznámějších byla kuřárna ve Vodičkově ulici a kavárna v blízkosti Karlova náměstí. Ve 20. letech 20. století se také objevilo užívání morfinu v kombinaci s dalšími drogami. Nejoblíbenější bylo užívání v kombinaci s morfinem, případně s heroinem.

Heroin byl u nás v letech 1989 až 1947 užíván k lékařským účelům; v roce 1947 došlo k jeho stažení z československého seznamu léčiv. V této době nebyla zaznamenána žádná rozvíjející se závislost pouze na čistém heroínu (Nožina, 1997).

Jak je tedy vidět, největšího rozmachu dosáhl nelegální obchod s drogami v Československu na začátku 20. let 20. století. Největšími oblastmi, kde se obchod uskutečňoval, bylo hlavní město Praha a severní Čechy, kde nejvíce vzrůstal obchod na hranici česko-německé a česko-polské. Nejvíce známými městy, která měla kontakty s nelegálním obchodem s drogami, byl Annaberg v Sasku, Ratiboř a Kamenice. Ale nezůstalo jen u cest z oblasti německo-polských hranic, pašovaly se k nám i drogy z Rakouska, Bulharska a Maďarska, z těchto zemí se nejvíce pašovalo opium, naopak kokain byl pašován ze Švýcarska a Francie. V reakci na rozšiřující se problém týkající se nelegálního obchodu s drogami byla ve 20. letech 20. století zřízena „Ústředna pro potírání nedovoleného obchodu omamnými prostředky v ČSR“ u policejního ředitelství v Praze. Úkolem tohoto policejního orgánu bylo potírání a monitorování drogové problematiky v naší nově vznikající republice. Dalším důležitým úkolem byla spolupráce s obdobnými evropskými policejními jednotkami. Spolupráce byla vzhledem k historickým konkvencím nejbližší s jednotkami v Berlíně a Vídni. Nebyla však výjimkou ani spolupráce s jednotkou z USA, konkrétně z Washingtonu. Jedním z nejznámějších případů bylo například odhalení kokainové distribuční sítě v roce 1936. Kokain byl pašován z Německa. V tomto roce se do popředí tlačí i Bulhaři s opiem. Trestní legislativa ČSR nebyla vzhledem k nedávnému vzniku republiky ještě dostatečná. V té době byl obchod s drogami kvalifikován jako přešupek, za který hrozila pokuta až 20 000 Kčs. Pokud si člověk, který byl takto postižen, nemohl dovolit pokutu zaplatit, hrozil mu trest vězení až 3 měsíce. V tomto pohledu můžeme nalézt určitou podobnost i dnešní drogové problematiky. Zaostávání právních postihů za tento obchod je neustálé. Vývoj drogové problematiky je dynamický a právní legislativa tak komplikovaná a obsáhlá, že určité skutky postihuje až s několikaletým zpožděním. Naše legislativa v té době například neumožňovala vydávání osob stíhaných pro drogovou kriminalitu do zahraničí. Značný předěl v drogových cestách, kterými se drogy na naše území dostávaly, znamenala druhá světová válka. Ta ovšem změnila trh s drogami v celosvětovém měřítku, nejen v ČSR. Největšími producenty se v této době stávají samotné státy, ne už zločinecké struktury. Tato doba nechvalně proslula tím, že drogy jsou vyráběny masově a prakticky bez ohledu na lidské zdraví jsou zdarma distribuovány. V době druhé světové války je

pohled na lidský život úplně jiný, než jak ho známe dnes. Lidé řeší každodenní zápas o přežití, a to, jestli dnešek přežijete za užití jedné, nebo pěti tabletek, na kterých si časem vytvoříte závislost, není v tu danou chvíli tak rozhodující. Armády bojující na obou stranách tohoto světového konfliktu spotřebovávaly desítky milionů tabletek metamfetaminu, amfetaminu a benzedrinu. Drogy jsou užívány jak ke zklidnění, tak i k získání energie k několikanásobnému bojování bez spánku. Konec druhé světové války znamenal ve světě několik desetiletí rozdělení západu a východu. Na obou stranách bylo velké množství přeživších, kteří si po letech bojů odnášejí velké vnitřní konflikty a v neposlední řadě také rozvinuté drogové závislosti. Začíná nová éra průmyslového využití drog k rozvoji nově se formujícího světa. Jedno hledisko je snaha civilních obyvatel co nejrychleji zapomenout na válečné hrůzy a druhé je restart bojového využití drog v nově se formujících armádách a rodících se potřebách studené války. Rok 1948 znamenal pro tehdejší Československo obrat ke komunistické ideologii a odklon na východ. V nastalé době prováděla naše armáda pokusy s použitím drog jako bojových látek, nebo látek sloužících k prolomení tajemství u vyslýchaných osob. V šedesátých letech 20. století se drogy hojně používají v nemocnicích a léčebnách, jednalo se převážně o experimentální využívání LSD. Československo v průběhu padesátých a šedesátých let zůstává pod taktovkou východního bloku zcela izolované od vlivů kapitalistického světa, a to kvůli uzavření hranic západnímu světu. Svoji roli v tom také hraje ekonomická otázka spojená s nekonvertibilitou měny. V krátkodobé atmosféře uvolnění 60. let se rozmáhá kouření marihuany. Po takzvaném osvobození spřátelenými armádami v roce 1968 používání této drogy opět klesá. V 70. letech se ČSSR stává hlavně tranzitní zemí, proti tomu jsou na hranicích nasazeni služební psi cvičení k detekci drog. V počátcích byli cvičeni výhradně k detekci marihuany, až postupem času byl jejich výcvik rozšířen i na tvrdé drogy – specificky na kokain a heroin. V roce 1970 byla na území ČSSR odhalena tranzitně přepravovaná droga, konkrétně se jednalo o zásilku hašiše zajištěnou v mezinárodním rychlíku zachycenou na celnici v Chebu. U československých toxikomanů se v této době rozšiřuje hlavně zneužívání volně dostupných těkavých látek. Aceton, éter či toluen jsou volně prodejné a laciné, k jejich většímu rozšíření dochází hlavně mezi adolescenty. V roce 1985 bylo odhaleno pašování drog na letišti Praha-Ruzyně. Jednalo se o první případ, kdy bylo zachyceno pašování drog v tělních dutinách. Zneužívání drog v Československu se odehrává na bázi tzv. co dům dal, v tehdejších podání to znamená, že kromě zneužívání volně dostupných těkavých látek se přidává i zneužívání léčiv. Analgetika, tedy látky sloužící k úlevě od bolesti, mají rozdílné účinky

v působení na centrální nervový systém. Člověk se na některých z nich může stát velice snadno závislým. Hojně zneužívaným byl lék s názvem Algena. V roce 1971 bylo 90 % spotřeby tohoto léku prodáno na volný prodej a pouhých 10 % na lékařský předpis. Dalšími hojně zneužívanými léky byly Alnagon, Fenmetrazin a Dexfenmetrazin. V 70. letech se mezi toxikomany již objevuje LSD. Až do roku 1973 nebyly počty toxikomanů žádným způsobem evidovány a je velmi těžké zjistit, kolik lidí bylo na našem území závislých na ilegálních drogách. „V roce 1973 policie zaregistrovala 119 nealkoholových toxikomanů. Každého dalšího roku jich přibylo 300–900. V roce 1980 bylo v evidenci 3 981 toxikomanů, v roce 1986 dosáhl jejich počet 7 039 osob. V roce 1987 došlo k poklesu na 6 594 evidovaných toxikomanů, avšak v sledujících dvou letech opět k mírnému nárůstu. V roce 1988 bylo evidováno 6 748 osob a v roce 1989 již 6 814 – z toho 5 033 (74 %) v České republice a 1 781 na Slovensku,“ (Nožina, 1997, s. 107).

Věk drogově závislých se v této době pohyboval mezi osmnácti a pětadvaceti lety. „V roce 1973 umřelo na následky toxikomanie 9 lidí, v roce 1987 to již bylo 45. Pokusů o sebevraždu či ublížení na zdraví v důsledku požívání drog bylo v roce 1973 57 a 101 v roce 1987. Počet sebevražd v důsledku toxikomanie bylo v roce 1980 10 a v roce 1987 23,“ (Vantuch, 1990, s. 35).

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

Dnešní doba nepřináší jednoduchá a přímá řešení každodenních problémů. Situace, kdy celý státní aparát v posledních 12 měsících upíná své síly k vyřešení aktuální pandemie, při které umírá každý den kolem 200 lidí s nemocí Covid-19, nezbyvá tolik prostoru na řešení dlouho odkládaných problémů. Mezi tyto problémy se nepochybně dá řadit i nebezpečí plynoucí z nelegálních laboratoří na výrobu drog, případně i pěstíren netechnického konopí. Posledním mediálně vyzdviženým případem byla exploze s následným požárem bytu nacházejícího se v Ostravě-Hrabůvce. K této události došlo 24. února 2021 v ranních hodinách. Díky této mimořádné události došlo k zasažení několika bytů. Nejtěžší byla situace samoživitelky s malou dcerou, v jejichž bytě muselo dojít k instalaci provizorních stropních podpěr, aby nedošlo k narušení konstrukce stavby. I z této mimořádné události je tedy jasné, že i v době vyhlášeného nouzového stavu neklesá riziko možné mimořádné události spojené s nelegální výrobou drog. Podle statistiky vydávané národní protidrogovou centrálou SKPV bylo celkové množství realizovaných případů, při nichž došlo policisty k zajištění varny drog a pěstírny netechnického konopí: rok 2019 – varny pervitinu 234, pěstírny netechnického konopí 258; rok 2020 – varny pervitinu 162, pěstírny netechnického konopí 167. Počet napovídá tomu, že výrobcům a prodejcům drog nečiní problém ani chaotické vydávání restrikcí naší vlády v boji proti koronaviru. I v této situaci jsou schopni svůj nelegální obchod přizpůsobit. Statistika o realizovaných drogových případech za rok 2020 podporuje teorii, že dnešní doba určitě není dobou drogové prohibice.

3.1 Produkce drog na území České republiky

V ČSSR jsou 80. léta v komunitách toxikomanů v duchu pervitinu. Nelegální výroba metamfetaminu je od sedmdesátých let hlavním segmentem drogového problému. V této době byl s největší pravděpodobností znovuobjeven v Praze jednoduchý postup k výrobě metamfetaminu, známého u nás spíš pod názvem pervitin. Tato doba měla svá specifika, díky kterým byl pervitin vyráběn převážně malými skupinami osob. Členové těchto skupin byli zároveň i uživateli pervitinu; od té doby je v řadách odborníků na drogovou problematiku zažit výraz komunitní varna. Většina těchto skupin se nacházela zejména v české části československé federace. Vysvětlením je přístup k výchozí

surovině na výrobu pervitinu. Tímto hlavním a prakticky jediným zdrojem byla továrna v Roztokách u Prahy, která vyráběla efedrin pro legální farmaceutický trh celého světa. Dalším alternativním zdrojem prekurzoru, který sloužil k výrobě metamfetaminu, byla a do dnešní doby jsou léčiva s obsahem efedrinu, nebo později pak pseudoefedrinu, jako např. Solutan a později Paralen plus. Ty byly v ČR běžně k dostání a bývaly používány k výrobě metamfetaminu tzv. „redukční metodou“ za pomoci dalších volně dostupných chemikálií (Bulletin 3/2012).

K postupnému nárůstu výroby drog na našem území dochází od roku 1989, kdy k pomyslnému vrcholu dochází v roce 2017. V tomto roce je policejními orgány zadrženo v rámci vyšetřování celkem 93 kg metamfetaminu (pervitinu), 1094 kg marihuany a 54392 ks rostlin konopí. Trend ve stoupající produkci drog je zapříčiněn několika faktory. Do roku 2000 je výroba zaměřena většinou na uspokojování potřeb vnitřního trhu. V následujících letech dochází k zapojování organizovaných zločineckých skupin. Například občané vietnamské národnosti se v počátcích věnují zřizování pěstíren netechnického konopí, ze kterého je následně vyráběna marihuana. V dalších letech si najímají služby českých vaříčů pervitinu a zřizují velkokapacitní laboratoře na výrobu této drogy. Důležitým faktorem pro vývoj této situace se stává přijetí České republiky do Evropské unie a možnost volného pohybu v Schengenském prostoru. O drogy produkované v České republice dochází v okolních zemích k postupnému zájmu. Náhlý rychlý zisk přináší velký zájem o vývoz marihuany a pervitinu po celé Evropě. Na západ od naší země se cena zvedá několikanásobně. Stačí tedy drogu v místních podmínkách vyrobit a za pomoci kurýra prakticky nekontrolovatelně rozvážet po celé Evropě. Výroba pervitinu se v této době přenáší z malých „domácích“ laboratoří, schopných produkovat metamfetamin v množství několika desítek gramů látky na jeden cyklus, do velkých prakticky až průmyslových, sofistikovaných laboratoří, které jsou schopné produkovat až několik kilogramů na jeden výrobní cyklus. Změna postupů výroby u pervitinu je dána změnou prekurzoru. Původně využívaný efedrin získávaný z jeho legálních výrobních kapacit je postupně nahrazován léčivy obsahujícími pseudoefedrin. Tyto léky jsou určeny k potlačování příznaků chřipkového onemocnění (Modafen, Paralen Plus, Acatar atd.). Od roku 2004 dochází k náhlému nárůstu prodeje těchto léků. Z lékáren se v této době stávají dodavatelé základní látky pro výrobu pervitinu. Provedeným kvalifikovaným odhadem bylo určeno, že až 80 % léků končilo v drogových laboratořích. Tato skutečnost nešla zájmu kompetentních orgánů, z čehož bylo s platností od 1. 7. 2018 uvedeno do

praxe omezení volného prodeje těchto léčiv. Omezení ovšem nedokázalo výrobu pervitinu zastavit. Výrobci pozvolně přechází na stejný druh léčiv volně prodejných v okolních státech, jako je Polsko a Německo (výroční zprávy NPC rok 1993 až 2019).

V reakci na stoupající trend v produkci kvalitní marihuany na našem území byla v roce 2013 zahájena série policejních realizací. Jednalo se o realizace namířené proti obchodům s názvem Growshop. V těchto prodejnách se nacházel ucelený sortiment technologického zařízení potřebného jak k pěstování, tak i následnému zpracování konopí v indoor podmínkách. Některé prodejny byly vybaveny takovým zbožím, že člověk mohl vstoupit s pouhým rozhodnutím, že se bude zajímat o pěstování netechnického konopí indoor způsobem a následně z prodejny odcházet s kompletním vybavením včetně semen speciálních šlechtěných odrůd konopí. Prodejci byli většinou sami fanoušky tohoto způsobu pěstování, a proto byli schopni nakupujícímu poskytnout i značné poradenství a dostatek odborných publikací. Nezbytnou součástí byly i různé druhy speciálních hnojiv, případně i pěstebních stanů. Nebyl problém si v prodejnách objednat dostatek různého zboží potřebného pro zařízení středně velké až velké pěstírny, kdy při odběru většího množství zboží byla zákazníkovi poskytována přiměřená sleva. V rámci prodeje byl nabízen i doplňkový sortiment, jako byly kuřácké potřeby a propagační materiály s vyobrazením konopí a marihuany. Takto rozsáhlá policejní akce přirozeně přitáhla pozornost široké veřejnosti. V té rezonovaly dva základní postoje. Jedním bylo jasné a zřetelné schválení zákroku proti lidem, kteří veřejně a legálně vydělávají na prodeji zařízení a potřeb k páčání trestné činnosti s odůvodněním, že zařízení je určeno na pěstování legálních rostlin. Nelegální činnost z něj dělají sami uživatelé. Jak absurdní toto tvrzení je, dokazuje i množství zajištěných semen speciálně vyšlechtěných kultivarů rostlin konopí, kdy na jejich obalech byla i předpokládaná výtěžnost marihuany z jedné rostliny. Druhým postojem veřejnosti byl přehnaný zásah represivních složek na obyčejné podnikatele. Do konce roku bylo různými útvary policie v uvedené realizaci zahájeno 58 trestních řízení. V těch bylo obviněno celkem 83 osob. Většina pravomocně ukončených případů skončila odsouzením pachatele. I přes tuto snahu se do dnešního dne lze s Growshopy setkat. Ve většině případů v nich opět koupíte potřebné zařízení pro vybavení indoor pěstírny netechnického konopí. Jejich majitelé se ovšem z předchozích trestních kauz dostatečně poučili a přestali nabízet propagační materiály a semena rostlin konopí (Institut pro kriminologii a sociální prevenci 2019).

3.2 Důsledky výroby a užívání drog

Z Evropské zprávy o drogách (2020) je patrné, že v posledních deseti letech dochází ke zvyšování obsahu THC (tetrahydrokanabinolu) u konopných drog. V dnešní době již prakticky 1 % obyvatel v Evropské unii denně užívá konopí. To v absolutních číslech znamená počet 4 460 000 lidí, kdy většina z nich je mladších 35 let. Zároveň se s tímto počtem zvedá počet osob nastupujících závislostní léčbu, kdy 135 000 osob vyhledalo léčbu kvůli závislosti na užívání konopí. Jedná se o 32 % lidí celkově žádajících o závislostní léčbu. Směrem na západ od ČR dochází k prohlubujícímu se problému s užíváním kokainu. K tomuto trendu je ČR do značné části imunní; celkové počty uživatelů kokainu jsou nízké kvůli jeho ceně. Pořád platí, že i v užívání drog hraje svoji roli do značné míry finanční stránka. Zatímco jeden gram kokainu se dá pořídit za částku kolem 2 500 Kč v čistotě kolem 53–69 %, tak gram pervitinu (metamfetaminu) je k dostání za částku kolem 1 200 Kč v čistotě 60–80 %. Vlastní prodejní cena a zvýšená dostupnost pervitinu v ČR je hlavním důvodem pro to, aby u nás byla tato droga dostupnější. Zatímco je kokain do ČR dovážen (největším producentem kokainu je v současné době Kolumbie), tak pervitin je zde přímo vyráběn. Pokud k nám musí droga cestovat několik tisíc kilometrů, je jisté, že v průběhu jejího dovozu dochází k jejímu ředění a nekontrolovatelnému obohacování o další příměsi, jejichž škodlivost pro lidský organizmus nelze žádným způsobem kontrolovat. Může se vám tedy stát, že s kokainem do sebe vpravíte například omítku, kofein, paralen, případně i veterinární přípravek na odčervení zvířat. Ani v případě pervitinu není vyloučeno jeho naředění v průběhu prodejního řetězce. V poslední době dochází k ředění kloubním přípravkem. Ten v případě aplikace šňupnutím navozuje pocit hořkosti jako vlastní pervitin. Většina metamfetaminu zachyceného v Evropě je vyráběna v Česku. Zde vyráběn za použití léčivých přípravků s obsahem pseudoefedrinu. Většina této produkce je lokalizována do příhraničních oblastí. To má několik základních důvodů. V příhraničních oblastech s Polskem a Německem se dají snadno získat potřebná léčiva pro vlastní výrobu. Dále je zde krátká cesta a snížení rizika pro případného zahraničního kurýra. Nelze také opomíjet faktor nezaměstnanosti a relativní chudoby příhraničních oblastí ČR, kde je do různé nelegální činnosti zainteresováno určité množství obyvatel již od roku 1989. Samotné užívání drog s sebou přináší jak zdravotní, tak i sociálně patologické problémy. Lidé užívající drogy nejsou z velké části schopni žít svoji závislost z legálního příjmu. Kvůli tomu dochází k návazné trestné činnosti sloužící k obstarání finančních prostředků. Jedná

se o začarovaný kruh. Chudoba a pocit sociální vyloučenosti vede k užívání drog a užívání drog vede k páčání další trestné činnosti. Ta je páčána jak za účelem získání finančních prostředků, tak pod vlivem drog, kterou si pachatel v tu danou chvíli nemusí fakticky uvědomovat. Může se jednat například o násilné trestné činy spáchané pod vlivem toxické psychózy. Samotní uživatelé drog se v průběhu času stávají jejich prodejci, případně výrobci. Občasný uživatel konopí si doma zřídí malou pěstírnu. Uživatel pervitinu si pořídí domácí laboratoř na výrobu drogy a stane se jejím komunitním výrobcem, ze kterého se postupem času může stát výrobce větší. V důsledku těchto průběžných proměn dochází k mimořádným událostem, které mají vliv na ostatní obyvatele. Zfetovaný vaříč pervitinu zanedbá již tak mizerné bezpečnostní opatření při výrobě a způsobí výbuch s následným požárem. Pěstitel konopí ve snaze získat co největší zisk pro svojí vlastní potřebu zapojí energeticky náročné zařízení nelegálním způsobem do elektrické sítě a způsobí tak mimořádnou událost spojenou s požárem a zasažením nezúčastněných osob.

3.3 Vliv psychotropních látek na životní prostředí

Většina lidí má pocit, že užívání psychotropních látek nemá na životní prostředí žádný výrazný vliv. Tato problematika si ovšem v posledním desetiletí začíná nacházet svoje místo mezi odborníky a kompetentními orgány. Problematika životního prostředí má v dnešní společnosti stále dosti zvláště upozaděné místo. Obyčejného člověka většinou ani nenapadne se o přírodu nějak zvláště zajímat, pokud se ho to nezačne osobně dotýkat, případně pokud tomu média nevěnují dostatek pozornosti. Žádného z uživatelů technoparty asi moc netrápí, že drogy, které v průběhu dvou dní zkonsumují například v případě větších techno akcí⁹ následně skončí v odpadních vodách. Evropská zpráva o drogách (2014) uvádí, že užívání psychoaktivních látek má za následek výskyt těchto sloučenin ve vodním prostředí. Výskyt a koncentrace těchto látek se mění v závislosti na místě a čase. Ve velkých městech o víkendech dochází ke zvyšování přítomnosti látek jako je MDMA. Tato přítomnost je větší než po zbytek týdne. Tyto výsledky jsou důsledkem rekreačního užívání extáze. Užívání dalších drog, jako je pervitin, kokain,

---

⁹ Například techno akce „Mácháč“, každoročně pořádaná v Doksech u České Lípy – průměrný počet účastníků je 6–10 tisíc osob.

speed a marihuana, se liší od místa a času. Ve velkých městech s velkou kupní silou byl v odpadních vodách častěji zjištěn výskyt kokainu a marihuany, zatímco v menších nebo sociálně slabších městech byla zaznamenána spíše přítomnost drog jako je pervitin, speed, marihuana. Tento výzkum může z jedné své části sloužit k získání informací pro místní kompetentní úřady, aby měly povědomí o možném rozsahu spotřeby drog v daném místě. Dalším hlediskem je zjištění, že současné technologie používané v čistírnách vod, nejsou dostatečně schopné tyto látky z vody před jejich vypuštěním dál dokonale odstranit. Tato skutečnost má za následek postupné ovlivňování života vodních živočichů. V jednom případě byl v Nizozemsku zaznamenán případ dočasného vyřazení malé odpadní čistírny vod z důvodu přímého vypuštění chemického odpadu z výroby drog do kanalizace bez dalšího opatření. Studií bylo zjištěno, že chemický odpad z výroby stimulantů má specifický otisk, který lze s malou nadsázkou označit za otisk prstu, který lze v odpadních vodách sledovat a následně ho využít pro potřeby vyšetřování. Dalším vlivem je neodborná likvidace odpadních látek z chemické výroby drog. Při té se pachatelé snaží svoje počínání co nejvíce zakrýt před policejními orgány. Zde proto může docházet k jejich vyhazování do různých roklí a odlehlých částí přírody. Může docházet ke kontaminaci půdy a případně i vodních toků, které se budou nacházet v blízkosti místa, kde k dojde k likvidaci látek. K nelegálnímu ničení odpadů z výroby drog dochází různými způsoby. Někdy dochází k rozvozu kanystrů a menších sudů do popelnic v celém městě. Někdy zase pachatelé odpad prostě vypustí do předem vykopané díry. Zde se ovšem jedná o zasažení přírody v plné expoziční míře. Díra se pouze vykope a naplní odpadem, jehož kapalná část se okamžitě vsákne; zůstatek pevné složky se někdy přihrne svrchní vrstvou a někdy se nechá nepříkrytý. Zde potom dochází nejenom k přímé kontaminaci okolí, ale také sem může spadnout nějaké volně žijící zvíře.

4 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Legislativní základ této práce lze v zásadě rozdělit na dvě části. První částí je vybraná legislativa týkající se mimořádných událostí. Druhá část se týká problematiky nelegálních drog, jejich výroby a následné distribuce, a postihování těchto jevů za užití trestního práva.

4.1 Legislativa mimořádných událostí

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Definiuje základní pojmy týkající se IZS a vymezuje funkci a účel IZS.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Určuje pravomoci a působnost státních orgánů a orgánů samosprávních celků.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Vytváří podmínky k ochraně života a zdraví občanů před požárem.

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky. Zákon řídí činnost tohoto sboru, jehož posláním je chránit život a zdraví obyvatel.

Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsí. Stanovuje systém prevence závažných havárií pro objekty, ve kterých je umístěna nebezpečná látka.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů. Upravuje právní vztahy k podzemním a povrchovým vodám.

4.2 Legislativa týkající se nelegálních drog

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Upravuje trestně právní aspekty drogových trestných činů. V § 130 definiuje návykovou látku. V § 283–287 vymezuje drogové trestné činy.

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Upravuje opatření sloužící k ochraně před škodami z užívání návykových látek.

Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog. Upravuje problematiku jak podnikajících osob, tak orgánů státní správy, které se zabývají nebo mají v plánu se zabývat činností s prekurzory drog.

Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů.

Pokyn policejního prezidenta č. 272/2016 o drogové kriminalitě, který upravuje a stanovuje způsoby zajišťování, zkoumání a zacházení s drogami v rámci Policie ČR.

4.3 Trestné činy proti životnímu prostředí

Trestné činy proti životnímu prostředí definuje český trestní zákoník¹⁰ v hlavě VIII, a to konkrétně v ustanovení základních a kvalifikovaných skutkových podstat přečinů podle § 293 a 294:

Poškození a ohrožení životního prostředí § 293 odst. 1 trestního zákoníku

Kdo v rozporu s jiným právním předpisem úmyslně poškodí nebo ohrozí půdu, vodu, ovzduší nebo jinou složku životního prostředí, a to ve větším rozsahu nebo na větším území, nebo takovým způsobem, že tím může způsobit těžkou újmu na zdraví nebo smrt, nebo je-li k odstranění následků takového jednání třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu, nebo kdo úmyslně takové poškození nebo ohrožení složky životního prostředí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

---

¹⁰ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

Poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti § 293 odst. 2 trestního zákoníku

Kdo v rozporu s jiným právním předpisem z hrubé nedbalosti poškodí nebo ohrozí půdu, vodu, ovzduší nebo jinou složku životního prostředí, a to ve větším rozsahu nebo na větším území, nebo takovým způsobem, že tím může způsobit těžkou újmu na zdraví nebo smrt, anebo je-li k odstranění následků takového jednání třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu, nebo kdo z hrubé nedbalosti takové poškození nebo ohrožení složky životního prostředí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, nebo zákazem činnosti.

5 SCÉNÁŘE MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ SPOJENÝCH S VÝROBOU DROG

Při výrobě drog je netypičtějším příkladem mimořádné události požár, výbuch a únik nebezpečných chemických látek. Únik chemických látek má za následek časté kontaminování okolí. Zde může docházet ke kontaminaci ovzduší, případně vody. K zamoření prostředí může docházet nejen v případech požáru nebo výbuchu, ale i v místech, kde dochází k pěstování rostlin netechnického konopí za účelem značného získání účinné látky. Níže budou uvedeny nejpravděpodobnější scénáře související s výrobou drog.

5.1 Požáry a výbuchy

Požáry bývají častou příčinou krizových situací, které vážně ohrožují životy a zdraví osob nebo zvířat; zároveň způsobují materiální škody. Velmi vysoká teplota v místě požáru má destruktivní účinky. Ty mají často i smrtící účinky, které kromě jiného způsobuje také kouř. Dále zde dochází ke vzniku plynů a par při vzájemném snížení obsahu kyslíku. Vznikající plyny jsou toxické a životu nebezpečné. Mezi nejčastěji vznikající toxické plyny vznikající při požáru patří fosgen, oxid uhelnatý, oxid uhličitý, chlorovodík, fosgen a kyanovodík. Požáry lze v základu dělit podle skupenství hořících látek na požáry hořlavých kapalin, pevných látek, plynů a kombinované požáry. Požár se v prostředí šíří vlivem množství a vlastnostmi fyzikálními a chemickými hořících a hořlavých látek. Množství a rozmístění hořlavé látky v prostředí klíčově určuje rozměry a vlastní intenzita požáru má také vliv na směr a jeho šíření. Dalším důležitým faktorem ovlivňujícím rychlost šíření požáru je chemická stabilita hořlavé látky a množství kyslíku v jejím molekulárním složení (Konspekty odborné přípravy I, 2009).

Výbuchy jsou prudké oxidační případně rozkladné reakce, které se vyznačují značným nárůstem teploty a tlaku. Rozlišují se podle rychlosti šíření tlakové vlny na explozivní hoření, detonaci nebo deflagraci. Může tedy dojít k výbuchu plynu, prachu nebo páry kapalin v důsledku jejich směsi se vzduchem. Typickým projevem výbuchu je detonace s rázovou vlnou, při které může dojít k destrukci okolí. Pokud má dojít k výbuchu, musí být v prostředí dostatek paliva (hořlavý plyn, pára nebo prach) a dostatek kyslíku. Při této směsi musí dojít k její iniciaci ze zdroje (jiskra, otevřený oheň, jiný

tepelný zdroj). V případech, kdy dosáhne koncentrace hořlavé látky v ovzduší dolní meze výbušnosti a je-li přítomen dostatečný inicializační zdroj, může tato situace vyústit ve výbuch. V případech výroby drog dochází k únikům páry kapaliny, případně hořlavé mlhy. V těchto situacích může vznikat výbušná atmosféra (směs hořlavého materiálu se vzduchem). Dosáhne-li koncentrace tohoto hořlavého souboru dolní mez výbušnosti a nepřekročí horní mez výbušnosti, dojde po inicializaci aktivního zdroje k prudkému vzplanutí, při čemž dochází k hoření v celém objemu, díky čemuž vzniká výbuch. Dolní mez výbušnosti je minimální koncentrace hořlavých plynů nebo par ve vzduchu, při níž může dojít k výbuchu. Horní mez výbušnosti je maximální koncentrace hořlavých plynů nebo par ve vzduchu, při níž může dojít k výbuchu. V případě, že je ve směsi menší koncentrace pod spodní mez výbušnosti, k výbuchu nemůže dojít z nedostatku hořlavé látky. V případě, že je ve směsi větší koncentrace nad horní mez výbušnosti, k výbuchu nedojde pro nedostatek kyslíku (Achillides et al., 2016).

5.2 Havárie s únikem nebezpečných látek

Za nebezpečnou látku je obecně považována taková látka, jejíž fyzikálně chemické, chemické, fyzikální a toxikologické vlastnosti vedou k vážnému poškození zdraví nebo ohrožení života občanů, zvířat, škodě na majetku nebo k ohrožení životního prostředí. V případě havárie nebezpečné látky se nebezpečná látka vyskytne mimo řízenou kontrolu v množství, kdy jsou ohroženi lidé, hospodářská zvířata a životní prostředí a je nutné provádět záchranné a likvidační práce (Kroupa, 2004).

Dvě základní kategorie úniků nebezpečných látek v souvislosti s nelegální výrobou drog jsou otevřený a skrytý únik. V případě otevřených (na první pohled viditelných) havárií se jedná většinou o technologickou chybu. Ty vznikají bez záměru jejich původce, protože ten ve své podstatě nestojí o to, aby jeho konání nebylo na první pohled viditelné a nedošlo díky tomu k narušení výroby ze strany policie. Neopatrnost případně nezvládnutí technologického postupu mají v těchto případech za následek požár nebo výbuch, které mají nežádoucí dopady na své okolí. V případě skrytých úniků nebezpečných látek do prostředí je tato kategorie pro obyvatelstvo mnohem nebezpečnější. Větší míra rizika spočívá v tom, že ke kontaminaci okolí dochází bez vědomí obyvatel. Únik v těchto případech bývá větší už z podstaty, kdy nedojde k zastavení výroby z vnitřních nebo vnějších vlivů. Může dojít k tomu, že výrobce

produkci drog přeruší kvůli přemístění na nové místo. Případně dojde k zásahu ze strany policie a výroba je přerušena násilnou formou. V případě, kdy dojde k přerušení výroby ze strany policejního orgánu, můžou se obyvatelé v nejbližším okolí dozvědět o tom, že mohlo dojít k zamoření i jejich domovů, případně pozemků. Mohou tak díky tomu cíleně reagovat na případné dosud nevysvětlitelné zdravotní obtíže. Míra zamoření v těchto případech je většinou silnější, protože dochází k opakování výrobního cyklu.

V případě skrytých úniků nebezpečných látek v souvislosti s výrobou drog dochází k cíleně utajenému vypouštění do odpadních vod, případně jsou vyváženy na skládky, nebo volně vyhazovány do přírody. Největším rizikem v tomto směru jsou odpadní látky z velkokapacitních varen pervitinu, které jsou schopny produkovat desítky hektolitřů toxického odpadu. Produkční místa a lokality, ve kterých dochází k neodborné likvidaci tohoto odpadu, jsou následně zamořovány látkami jako jsou fosfor, karcinogenní jód a další pomocné látky. Dalším nebezpečím je i nevědomé převzetí nemovitosti nebo prostor, v nichž docházelo k výrobě drog, kdy jsou nebezpečné chemikálie z jejich výroby zachyceny ve stěnách a dalším zařízení a dochází k jejich postupnému uvolňování. To má následně zdravotní dopady na uživatele těchto prostor (Bulletin 2/2005).

5.3 Rizika možného zamoření nebezpečnými látkami

Lehmert (2015) uvádí, že pro policisty je největším nebezpečím kontaminace zásah proti aktivní varně metamfetaminu. Z dat naměřených kontaminantů v ovzduší při procesu nelegální výroby této drogy byly naměřeny hodnoty: metamfetamin 5,1 mg/m³, fosfan 4,1 mg/m³, chlorovodík 233 mg/m³, amoniak 686 mg/m³. V tomto případě by došlo k překročení pracovních limitů u amoniaku 49x, u fosfanu 40x a u chlorovodíku 29x. Z těchto hodnot je patrné, že zákrok v takovémto prostředí je pro zdraví zasahujícího jedince zdravotně nebezpečný. Vzhledem k rozptylu těchto látek v okolí hrozí nebezpečí i pro přímé sousedy takovéto výroby. Policisté ze specializovaných *toxi týmů* zařazených u PČR jsou na obdobné zákroky v ochranných oblecích již v dnešní době proškoleni a z větší části vybaveni ochrannými pomůckami. V minimálním provedení se jedná o lehké ochranné obleky, které ovšem neochrání proti vysoce koncentrovaným kyselinám a zásadám. I v těchto případech je důležité brát zřetel na osobu pachatele, který ve většině případů používá pouze minimální ochranné prostředky sestávající pouze z ochrany

dýchacích cest (respirátor, polomaska, pracovní rukavice). Takový pachatel dokáže následně zamořit okolní prostředí druhotnou kontaminací (přenosem z oblečení). Dokáže tak zamořit služební vozidla a místa, na kterých se následně v době svého zadržení vyskytoval. V těchto případech je nebezpečí pro nezúčastněné osoby, zejména při šíření těchto látek do prostředí, v případech, kdy k vlastní výrobě dochází v panelovém domě. Zde dojde k šíření těchto látek volně do prostředí ve stupačkách a přirozenou cirkulací vzduchu v objektu. Následně se tak již naředěné, ale stále ještě schopné zatížit zdraví osob tyto látky šíří a kontaminují další prostory. Nejvíce citlivé jsou k těmto látkám děti a osoby mající různé dýchací obtíže. Pokud dochází k opakování výroby například v bytě panelového domu, stává se takováto expozice opakovanou a zamoření nebezpečnými látkami se v místě kumuluje.

5.4 Škody na majetku při nezákonné výrobě drog

Nelegální výroba drog má přes všechna svá specifika několik důležitých hledisek, díky kterým dochází ke škodám na majetku. Při pěstování rostlin netechnického konopí za užití zařízení a látek zlepšujících prosperitu rostlin dochází k nelegálním stavebně technickým úpravám. Ve většině případů si osoby páchající tuto trestnou činnost objekty pronajímají. V případech odhalených pěstíren konopí dochází k situacím, kdy je majitel, který si pronájemem zlepšuje svoji finanční situaci, po zásahu policistů v tíživější finanční situaci než předtím. U těchto pronajímatelů často dochází k tomu, že nabídnou za objekt vyšší cenu, než je původně považována. Tím si získají důvěru majitele a ten ztratí přirozenou ostražitost. Skupiny zabývající se tímto druhem páchání trestné činnosti objekt využijí a poslední měsíc případně dva přestanou nájem platit a majitel jim díky předchozímu slušnému jednání uvěří, že došlo pouze ke krátkodobému výpadku zapříčiněného například zpožděnou platbou od imaginárního zákazníka. Po odhalení, že se v domě nacházela pěstírna netechnického konopí, většinou majitel sečte škody a zjistí, že ji nemá po kom vymáhat. Pokud je v místě přítomen takzvaný zahradník, (osoba, která se o rostliny stará) jedná se většinou o osobu s finančními problémy, jejíž znalost pravého nájemce objektu je nulová. Zná se prakticky pouze s jedním až dvěma lidmi ve spodní části drogového řetězce. Dochází i k situacím, kdy je nájemní smlouva sjednána na falešné doklady.

Dále dochází ke kontaminaci objektu a jeho okolí. V případě pěstírny může dojít k vylévání odpadní vody s příměsí hnojiv v okolí objektu nebo jejímu vylévání do neuzpůsobené odpadní jímky, ze které často přepadem proudí do okolních vodních toků, nebo do kanalizace. Velice časté jsou zásahy do elektrické rozvodné sítě. Pachatelé kvůli úspoře nákladů odebírají elektrickou energii bez placení a následná odpovědnost jde za majitelem objektu. V tomto případě hrozí požár a kompletní destrukce objektu. Při výrobě druhé nejoblíbenější drogy v ČR dochází k takzvanému varu. Pervitin se vyrábí za pomoci chemických látek (kyseliny, louhy, rozpouštědla, těkavé a hořlavé látky). K výrobě pervitinu často dochází v objektech, jejichž majitelé tuto drogu sami užívají. Tyto osoby jsou ochotny prostory za menší úplatu od výrobce (pár gramů čerstvě vyrobené drogy) poskytnout bez ohledu na další možná rizika. Někdy dochází i k tomu, že rodiče odjedou z domu na dovolenou a při návratu zjistí, že se u nich doma něco dělo. Jejich ratolest skrytě užívající drogy poskytla prostor svému kamarádovi, aby si mohla s jeho výrobkem následně zpříjemnit dobu, po kterou je bez dozoru. Výroba pervitinu je technologicky náročná a nedodržení postupu v určité fázi výroby může znamenat požár, případně i výbuch, který následně zapříčiní destrukci objektu. Osoby, které se touto výrobou zabývají, mívají často exekuce a kvůli závislosti nemají stálé zaměstnání a možnost tak hradit vzniklé škody.

V případě pěstírny netechnického konopí může docházet k vytváření plísní bez zjevného důvodu. Do zdí se můžou dostat případně i pesticidy, které způsobují zdravotní obtíže dalším uživatelům. V případě výroby pervitinu jsou nebezpečné látky přítomny v omítce a porézních materiálech a v průběhu času, pokud nedojde k důkladné asanaci, jsou do ovzduší uvolňovány. Následné alergie jsou tedy tím nejmenším zdravotním problémem, který dalším uživatelům může hrozit.

5.5 Nebezpečné látky a výroba drog

K výrobě drog jsou podle jejich specifík užívány různé chemické látky, při jejichž společné reakci vznikají látky kvalifikované jako drogy. V České republice je z tohoto pohledu nejčastějším problémem výroba pervitinu a pěstování netechnického konopí, ze kterého je následně získávána marihuana. Každý z těchto dvou způsobů výroby drog je zásadně odlišný, a tím se u nich liší riziko možného vzniku mimořádné události.

V případě nelegálního pěstování netechnického konopí je největší riziko vzniku požáru související s černým odběrem elektrické energie. Většina pěstitelů se v posledních několika letech snaží rostliny hnojit bio hnojivy přírodního původu, které sami o sobě nejsou zásadně škodlivé. V případě jejich nekontrolovatelného vypouštění do přírody může docházet k následným škodám. Ve velko-pěstírnách může docházet k používání pesticidů k ochraně rostlin; jejich vypouštění do odpadních vod nebo jejich vypouštění volně do přírody má neblahý vliv na okolní prostředí. Nejsou ovšem většinou tak zásadní jako případný požár pěstírny, při kterém vznikají nebezpečné látky. Větším nebezpečím v tomto ohledu je výroba pervitinu (nelegální varna). U látek, které jsou k tomuto procesu využívány, stačí pouze jejich špatné skladování a nesprávná manipulace. Při základní výrobě pervitinu jsou užívány následující látky:

- **Efedrin** – základní prekurzor pro výrobu metamfetaminu (pervitin). Jedná se o látku příbuznou s adrenalinem. V medicíně je užívána k léčbě celé řady běžných a relativně banálních chorob, jako je třeba chřipka či kašel ve formě pseudoefedrinu. To je základní důvod, proč jsou tyto léky zneužívány ve velkém objemu k nelegální výrobě této drogy.
- **Červený fosfor** – vzniká v důsledku zahřátí bílého vysoce reaktivního fosforu na teplotu 250 °C v uzavřené nádobě. Červený fosfor se vyznačuje především poměrně velkou stálostí látky. Tato látka má při výrobě pervitinu nezastupitelnou roli.
- **Kyselina fosforečná** – jedná se o žravinu, která je charakteristická svými korozivními účinky a je schopná poleptat lidskou pokožku. Pro vznik mimořádné události stačí neopatrná manipulace s dostatečným množstvím této látky.
- **Toluen** – těkavá látka, která může v dostatečné směsi se vzduchem vytvářet třaskavou směs, zároveň se běžně používá například jako ředidlo. Samotné výpary z této látky jsou pro lidský organismus toxické. Zásadní je narkotický nebo dráždivý efekt. V případech vyšších koncentrací způsobuje intoxikace toluenem zvracení a poruchy vědomí.
- **Jód** – chemický prvek, který patří ke skupině halogenů, obvykle se s ním setkáváme spíše v rámci sloučenin. Pro výrobu pervitinu se pak užívá ve formě malých kuliček. V případě, že je uložen v nevyhovujícím obalu, dokáže se vypařovat do okolí a působit korozivně.

- **Kyselina chlorovodíková** – silná kyselina a žíravina, která může být v praxi sama o sobě velice nebezpečná.
- **Aceton** – hořlavá látka z řady ketonů, kterou lze mísit s jinými látkami, i s vodou. Její využití v chemii a technice spočívá zejména v tom, že se používá jako rozpouštědlo, což je využíváno i při výrobě drog.
- **Hydroxid sodný** – silně zásaditá anorganická sloučenina v čistém bílém stavu ve formě malých kuliček, lístečků. Dobře se rozpouští ve vodě, ethanolu a methanolu. Při jeho rozpouštění se uvolňuje značné množství tepla (Ševelka, 2011).

5.6 Nebezpečné látky vznikající při výrobě drog a mimořádných událostech s nimi spojenými

Výroba pervitinu oproti pěstování netechnického konopí přináší mnohem více rizik. V České republice je používán postup vycházející původně z Nagaiho syntézy upravený na českou cestu. Při ní dochází k výrobě pervitinu za pomoci elementárního fosforu a jódu v prostředí kyseliny fosforečné. Vlastní prekurzor, v dnešní době se jedná z největší části o pseudoefedrin, je přidáván do procesu výroby; získáván je z volně prodejných léčiv. Vzhledem k omezením, která jsou v ČR na léky s pseudoefedrinem uvalena, jsou tyto léky v současné době nelegálně přiváženy většinou z okolních států. Výroba pervitinu je tak mnohem nebezpečnější pro své okolí. Laboratoř potřebná pro výrobu pervitinu se dá podle své velikosti relativně lehce převážet a nainstalovat do zprovozněného stavu během pár hodin. V tom tkví mnohem větší riziko pro osoby, které se vlastní výroby neúčastní a nemohou se proti ní účinně bránit.

Vznikem toxických odpadních látek z výroby metamfetaminu (pervitinu) a jejich šířením v okolním prostředí se ve své studii zabýval tým Dr. Johna W. Martinyho v roce 2005. V rámci výzkumu bylo zjištěno, že v prostorách užívaných k výrobě byla naměřena koncentrace fosfinového plynu v dávkách 0,6–13 ppm. Nejvyšší koncentrace této látky byla naměřena ve finální fázi výroby. Úroveň chlorovodíku se pohybovala v koncentracích od 0,08 do 400 ppm. Koncentrace se vyvíjí podle fáze výroby jako v případě fosfinu. Koncentrace chlorovodíku bezprostředně nebezpečná pro život a zdraví člověka se pohybuje na úrovni 50 ppm. Takto vysoká úroveň může u člověka vyvolat akutní i chronické účinky. Při měřeních ve vzduchu byly naměřeny nízké úrovně

těkavých organických uhlovodíků a kyseliny fosforečné. V té době byly překvapením naměřené velké koncentrace metamfetaminu v prostředí (od 0,11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ do 4000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Při otěrech stěn uvnitř budovy, ve které docházelo k výrobě metamfetaminu, byly zjištěny koncentrace od 0,078 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ do 23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Tato čísla ukazují na fakt, že nelegální výroba metamfetaminu má za následek významnou kontaminaci výrobních prostor a jejich okolí. V rámci studie byly vzorky odebírány otěry ze stěn nebo z předmětů. Byl prováděn i rozbor vzduchu. Koncentrace nebezpečných látek se snižují v závislosti na vzdálenosti od zdroje znečištění (v tomto případě od vlastní výroby metamfetaminu). Nezanedbatelná byla i kontaminace osob, a to jak na holé kůži, tak i na jejich oblečení. Většina zkoumaných laboratoří se nacházela v obytných domech. Vzorky byly odebírány i z oblečení a hraček dětí nacházejících se v prostorách, kde k vlastní výrobě drog docházelo. Zde se úroveň kontaminace metamfetaminem nacházela v rozpětí od 0,18 μg do 500 μg . Tyto hodnoty dokazují, že kontaminace metamfetaminem ve vlastních prostorách výroby je přítomna vždy. Kontaminace metamfetaminem byla nalezena i v prostorách, kde k výrobě došlo před několika měsíci. I po této době byly naměřeny vysoké hodnoty kontaminace na mnoha místech uvnitř stavby. V některých případech byla naměřena hodnota až 16 000 μg . Při měření plošné kontaminace interiérů budov byla naměřena hodnota přesahující 25 $\mu\text{g}/100 \text{ cm}^2$. Důvodem této kontaminace metamfetaminem je tvorba aerosolu během závěrečné fáze výroby. Ačkoliv jsou známy účinky metamfetaminu pro jednotlivce, kteří drogu užívají, není dostatečně známo, jaké účinky může mít dlouhodobá expozice v objektech, kde k výrobě docházelo (Martyny et al., 2005).

Při vzniku mimořádné události spojené s nelegální výrobou drog dochází k požáru, případně k výbuchu. V rámci hoření nejrůznějších materiálů vzniká celá řada škodlivých chemických látek, které mají potenciál způsobit hromadnou intoxikaci osob. Jedná se především o látky, jako jsou oxid uhelnatý, oxid uhličitý případně i formaldehyd a acetaldehyd.

Oxid uhelnatý (CO) – bezbarvý plyn, který je bez zápachu a je chemicky inertní vůči ostatním látkám. Vzniká za nedokonalého spalování látky obsahující uhlík. Je hlavní součástí výbuchových plynů. K otravě oxidem uhelnatým dochází při jeho vdechování jím zamořené atmosféry s docela malou koncentrací (vdechování 4,6 mg/l CO po 30 minutách vede ke smrti zasaženého).

Oxid uhličitý (CO₂) – bezbarvý plyn, který je bez zápachu. Je chemicky inertní a těžší než vzduch. Vzniká při hoření organických látek a je součástí výbuchových plynů, a to z 20–25 %. Při nízké koncentraci (5–10 %) tlumí dýchání (jedná se o narkotický účinek). Se zvyšující se koncentrací dochází k bolestem hlavy, následuje bezvědomí a křeče (jedná se o stav specifikovaný jako mozková apoplexie. V koncentraci nad 20 % ve vdechovaném vzduchu dochází ke smrti zástavou dechu.)

Formaldehyd – bezbarvý plyn ostrého zápachu, je dobře rozpustný ve vodě. Vzniká při hoření plastových hmot, dřeva a papíru. Jedná se o dráždivý plyn působící jako protoplazmatický jed. Při zasažení vyvolává podráždění horních cest dýchacích a očí. V případě perorální otravy dochází k zánětlivým změnám na sliznici. Může dojít k poškození ledvin doprovázených křečemi. Na kůži dochází k puchýřovité vyrážce.

Acetaldehyd – bezbarvá, velmi reaktivní kapalina. Má dráždivý účinek na spojivky a sliznici dýchacích cest s narkotickým účinkem. Při větší koncentraci může nastat edém plic a poleptání očí. U zasažených osob se můžou vyskytnout podráždění kůže, bolesti hlavy a průjemy (Štětina et al., 2014).

6 KVANTITATIVNÍ A KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Specializační bezpečnostní problematika (bezpečnostní výzkum) je obecně v posledních letech středem zájmu celé společnosti. Mnoho odborných a publicistických textů (např. Čírtková 2016; Spurná 2006; Kronick 1997; Scherer 2004; Gulová a Šíp 2013; Silverman 2005; Průcha 2001; Dvořáková 2006 a další) je uváděno různými metodami a technikami, jež mohou vzbuzovat dojem, že jsou objektivním obrazem reality. Ty však zachycují jen určité aspekty samotné problematiky, bez dalšího hlubšího zpravodajského a specifického poznání. Při uvažování o výpovědní hodnotě těchto statí musíme brát v první řadě v úvahu zdroje dat. Tím mohou být státní rezortní instituce, veřejné či neveřejné profesní zařízení či náhodně vybraný vzorek erudovaných odborníků. Přitom je důležité uvést, že ani tyto součásti v jedné zemi nepoužívají k popisu reality při bezpečnostních výzkumech, natož tedy potom odborníci zjišťující předmětné problematické charakteristiky stejných proměnných.

Je možné vycházet i z jiných zdrojů. Tato potřeba vznikla zejména proto, že počet výchozích studijních materiálů a názory erudovaných odborníků, které rezort Ministerstva vnitra či policejní útvar eviduje, nemusí mít stejnou hodnotu, a je ovlivněn mnoha různými činiteli, jako např. utajený charakter činnosti, plnění zvláštních a speciálních úkolů, povolání k plnění jiných úkolů do různých rezortů státu apod. O některých se však v metodikách nehovoří, a proto takto sestavený a vyhodnocený kvantitativní a kvalitativní obraz nemusí být úplný, přesto nám může poskytnout určitou vypovídací hodnotu.

Důležitým faktem stojícím za připomenutí je, že samotná metodologie závisí do značné míry na způsobu sběru dat a jejich zpracování, které z rozličných důvodů probíhá v různých zájmových prostředích, v duchu interpretace odpovědné instituce. Také dochází k podstatným odchýlkám, pokud jde o prognostické pokračování.

6.1 Předmět a cíl analýzy

Hlavním předmětem je provedení analýzy možných scénářů mimořádných událostí typicky spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů.

Cílem práce je rozbor vývoje konkrétních mimořádných událostí spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů, a její přínos v oblasti boje s drogovou kriminalitou (dále jen sledovaná problematika), a to u Policie České republiky, jako rezortního subjektu, v porovnání řešení sledované problematiky a sledovaného subjektu centrálním a výkonným prvkem nastaveného systému.

Dílčí cíle teoreticko-metodologického a analytického šetření byly stanoveny:

1. Zjistit, který kazuistický scénář (případová studie) je primárně zaměřen na sledovanou problematiku.
2. Popsat množství a specifikaci látek používaných při procesu nezákonné výroby drog, které mohou bezprostředně ohrozit životní prostředí a tím i dlouhodobě poškodit zdraví osob z pohledu odborných znaleckých zkoumání.
3. Na základě analýzy domácích informačních zdrojů objasnit sledovanou problematiku z pohledu rezortního (analýza a vyhodnocení vývoje jednotlivých scénářů z pohledu důkazně-procesní využitelnosti získaných informací).
4. Kontinuální sledování základních kvantitativních a kvalitativních charakteristik sledované problematiky na území Libereckého kraje, s výskytem scénářů mimořádných událostí vyšetřovaných na územním odboru Česká Lípa, nástin pravděpodobného dalšího vývoje sledované problematiky v České republice.
5. Provést expertní šetření mezi erudovanými odborníky, s cílem zjistit aktuální stav problematiky a možnosti jejího řešení.

Na základě získaných poznatků a vlastních sociálních zkušeností zpracovat doporučení a návrh na opatření posilující ochranu a bezpečnost obyvatelstva a zasahujících složek při vzniku uvedeného typu mimořádných událostí směřujícího k maximalizaci zefektivnění činnosti a zvýšení jejich přínosu v boji s drogovou kriminalitou.

6.2 Stanovené hypotézy

Vzhledem k předmětu a cílům byly stanoveny hypotézy, které vyjadřují vztah sledované problematiky možných scénářů mimořádných událostí a sledovaného objektu k základním proměnným, které ji právně, koncepčně či prakticky ovlivňují. Těmito základními proměnnými jsou vůči sledované problematice počet případových studií a počet odhalených případů na základě zobrazení za jednotlivá časová období.¹¹ Vůči sledovanému objektu se zabýváme následnými proměnnými: deskripce konkrétního případu; faktická analýza případu a současného stavu; popis a specifikaci látek používaných při procesu nezákonné výroby drog. Blíže vymezují popis a charakteristiku zkoumaného vzorku a oblasti. K první části se jedná o uvedenou kvantitativní hypotézu. V druhé části se jedná o uvedené kvalitativní hypotézy.

Hypotéza 1 (H1):

„Předpokládáme, že celkový počet odhalených varen drog a pěstíren netechnického konopí má stoupající tendenci, a to v míře nad 10 % od roku 2016, kdy byl zaveden a v otevřených zdrojích zpřístupněn aplikační systém policie (Mapa odhalených varen a pěstíren).“

Vycházíme z toho, že na území České republiky jsou policejními orgány odhalovány varny drog a pěstírny netechnického konopí.

Hypotéza 2 (H2):

„Předpokládáme, že u vybraných scénářů mimořádných událostí spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů, došlo ke kontaminaci objektu a jeho okolí produkčními a pomocnými látkami s dopadem na životní prostředí.“

Vycházíme z toho, že při nezákonné výrobě drog je velký výskyt specifických látek používaných při tomto procesu; ty mohou bezprostředně ohrozit životní prostředí a tím i dlouhodobě poškodit zdraví osob.

---

¹¹ Tato oblast je vyznačena barvou odpovídající počtu odhalených varen nebo pěstíren podle přiložené legendy, jde o tzv. choropletické zobrazení. Čím tmavší barva je, tím je větší tento počet (Policie České republiky, ©2020)

Hypotéza 3 (H3):

„Předpokládáme, že škodlivé látky z nezákonné výroby drog vzhledem k povaze jejich vzniku jsou likvidovány bez ohledu na veřejné zdraví a životní prostředí.“

Vycházíme z toho, že nezákonná výroba drog přináší negativní dopady na veřejné zdraví a životní prostředí (otázka č. 1 a č. 2).

Hypotéza 4 (H4):

„Předpokládáme, že s ohledem na aktuální stav v oblasti nezákonné výroby metamfetaminu a marihuany a související dlouhodobě neřešeným problémem kontaminace bytů a objektů, dochází k pozitivně praktickému a aplikačnímu vývoji.“

Vycházíme z toho, že aktuální situace v oblasti vnímání kontaminace vlivu výroby nezákonné drog na životní prostředí má z hlediska rezortních institucí pozitivní přístup (otázka č. 3 a č. 4).

Hypotéza 5 (H5):

„Předpokládáme, že množství škodlivých odpadů z nezákonné výroby drog, koncentrovaných v odpadních vodách, může ohrozit veřejné zdraví nebo životní prostředí.“

Vycházíme z toho, že látkami, které do kanalizace nepatří, se zvyšuje technologické i biologické zatížení čistírny odpadních vod (otázka č. 5 a č. 6).

6.3 Použitá metodologie a její rozbor

První část k analýze empirických dat byla zpracována kvantitativní formou, a to za pomoci relevantních informačních zdrojů. V tomto případě výstupových dat z „Výročních zpráv o činnosti Policie České republiky, Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování za období let 2015 až 2019“ (dále jen PČR NPC SKPV), případně interní statistické vyhodnocení, které jsou publikovány online v rámci intranetu Policie ČR. Za pomoci metody analýzy a syntézy byla data rozdělena a dále komparována s následným číselným výstupem. K bližšímu znázornění byla použita metoda grafického zobrazení za využití tabulek a grafů. Výstup je doplněný a zpřesněný o relevantní kvalitativní ukazatel.

Scénáře mimořádných událostí typicky spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů – v tomto případě byly případové studie v počtu šesti (6) konkrétních případů z let 2010 až 2018, vyšetřovaných a pravomocně skončených v teritoriální působnosti územního odboru Česká Lípa, Krajského ředitelství policie Libereckého kraje. Vzhledem k charakteristice a zjištění dopadů těchto kazuistik se také jednalo o mimořádné události podle zákona o integrovaném záchranném systému,¹² jelikož zde šlo o škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Případová studie je rozdělena do několika následujících částí. Název případové studie; kazuistická analýza případu; anamnéza způsobené škody na majetku; anamnéza způsobené újmy na zdraví; kriminální anamnéza – pachatelů; anamnéza případu v souvislosti s dopadem na životní prostředí; škodlivost činu pro společnost; trestně právní kvalifikace a pravomocné ukončení. Mimo environmentálních faktorů¹³ byly zkoumány i další rizikové a endogenní (vnitřní) a (exogenní) vnější faktory, zda došlo k požáru či výbuchu. Případně zda došlo k havárii s únikem nebezpečných látek nebo jedů, zda došlo ke kontaminaci vody nebo půdy a tím ohrožení či zhoršení životního prostředí, zda došlo k ohrožení veřejné infrastruktury, zda je zde možný výskyt zamoření nebezpečnými látkami,¹⁴ zda došlo k poškození budovy, případně jejímu statickému narušení, zda došlo k asanaci objektu, zda vlivem nezákonné výroby omamných a psychotropních látek a jedů došlo ke smrti nebo ublížení na zdraví.

Standardizované expertní šetření doplňující kvalitativní obsahovou analýzu dat bylo taktéž provedeno u náhodně vybraného vzorku vysoce erudovaných odborníků. V prvopočátcích tvorby práce bylo zamýšleno provedení analýzy a vyhodnocení úrovně informovanosti a percepce rizikových faktorů veřejností ve sledované oblasti. Samotnému šetření předcházela předvýzkum, který byl realizován s náhodnými respondenty, kterým byly následně položeny konkrétní dotazy směřující k ověření v práci stanovených předpokladů. S ohledem na získaný feedback však bylo od uvedeného výzkumu upuštěno. Odpovědi oslovených respondentů nepřinesly žádné relevantní

---

¹² Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

¹³ Faktorů týkajících se životního prostředí.

¹⁴ Např. osoby vstupující na místo mimořádné události, samotné místo nezákonné výroby (z trestně právního hlediska místo činu podle § 113 trestního řádu).

poznatky pro oblast realizovaného výzkumu. Respondenti nedokázali na uvedené dotazy přesněji odpovědět. Nedisponovali žádnými informacemi z daných oblastí, nebo se omezili pouze na odpovědi obecné a bez bližší výzkumné výpovědní hodnoty a přínosu. Vzhledem k uvedenému, a s přihlédnutím ke skutečnosti, že oblast bezpečnosti je vysoce sofistikované a odborné téma, bylo pro získání větší výpovědní hodnoty a relevanci dat realizováno výzkumné expertní šetření mezi předními odborníky České republiky na bezpečnost a životní prostředí (Policie České republiky – Národní protidrogové centrály a Kriminologického ústavu, Generálního ředitelství cel – celní protidrogové jednotky, Státního zdravotního ústavu a bezpečnostní analytiky).

6.4 Popis expertního šetření

Feedback z realizovaného expertního šetření

Expertní šetření bylo provedeno u šesti erudovaných odborníků, kteří vykonávají svou profesní činnost v rámci vyšších manažerských pozic spadajících do věcné příslušnosti, např. nezákonné výroby omamných a psychotropních látek a jedů, a v tomto případně se přímo na jejich realizaci podílejících.¹⁵ Výzkumný vzorec byl standardizován tak, aby mohlo být provedeno výzkumné šetření smíšeného typu s následnou interpretací dosažených výsledků.

V rámci expertního šetření realizovaného výzkumu byli osloveni:

plk. Ing. Petr Zelenka (Exp. 1) – rada, zástupce ředitele územního odboru Česká Lípa, Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Libereckého kraje.

plk. Mgr. Miroslav Hrachovec, MBA (Exp. 2) – rada, vedoucí oddělení, Národní protidrogová centrála, Služby kriminální policie a vyšetřování, Policie České republiky.

pplk. RNDr. Michael Roman, CSc. (Exp. 3) – rada, oddělení chemie a fyziky, odbor přírodovědných zkoumání, úsek náměstka ředitele pro výkon, Kriminologický ústav.

mjr. Mgr. Jan Kiša (Exp. 4) – vrchní komisař, vedoucí oddělení celní protidrogové jednotky, Celní správa České republiky, Generální ředitelství cel.

---

¹⁵ Např. v rámci pracovních skupin při Úřadu vlády České republiky nebo i jiných rezortních institucích.

Gen. Ing. Andor Šándor /v záloze/ (Exp. 5) – poradce a analytik v oblasti bezpečnosti, bývalý náčelník Vojenské zpravodajské služby.

RNDr. Bohumil Kotlík, Ph.D. (Exp. 6) – vedoucí oddělení hygieny ovzduší a odpadů, Státní zdravotní ústav.

Těmto odborníkům byly položeny dotazy ze sledované bezpečnostní oblasti ve spojitosti s ověřením stanovených hypotéz. Na základě položených dotazů byly získány následující odborné expertní výstupy, tzv. feedbacky¹⁶, které jsou uvedeny v oddíle 6.5.3 – Kvalitativní expertní šetření.

6.5 Interpretace výsledků výzkumu

Problematika zkoumání témat prostřednictvím analýzy, a to nejen v bezpečnostním výzkumu, přináší zajímavé možnosti aplikace v rámci tzv. smíšeného typu výzkumu. Můžeme tak využít zajímavou nabídku propojení prvotního hromadného zmapování problematiky, zastoupení proměnných podle kategoriálního klíče (sledovaná problematika a sledovaný objekt a subjekt) a poté na základě dosažených výsledků realizovat hloubkovou analýzu dat v rámci kvalitativní výzkumné studie, např. formou expertního šetření.

6.5.1 Kvantitativní analýza empirických dat

V rámci zpracování kvantitativní analýzy empirických dat byla vyhodnocena výstupová data z Výročních zpráv o činnosti PČR NPC SKPV za období let 2015 až 2019.

K demografickým ukazatelům lze uvést, že se jedná o území České republiky (dále jen ČR) se čtrnácti krajskými územně samosprávnými celky.¹⁷ Vznik ČR se datuje k 1. lednu roku 1993. ČR je země s tržním hospodářstvím – podle ekonomických, sociálních a politických indikátorů, jako je HDP na obyvatele, index lidského rozvoje, index

---

¹⁶ V pracovní praxi jde o vyslovení nebo napsání názoru k určité oblasti nebo zaměření.

¹⁷ Podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) je kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu. Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodáří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

K upřesnění statistického vyhodnocení lze uvést, že absolutní hodnota v popisu udává počet realizovaných případů, počet zjištěných pachatelů a počet neznámých pachatelů (NP) v rozhodném roce, a hodnota v závorce udává relativní hodnotu uvedenou v procentuálním vyjádření z celkového počtu. Výstup je doplněný a zpřesněný o relevantní kvalitativní ukazatel.

Tab. 2 – celkový počet realizovaných případů za rok 2015

ČESKÁ REPUBLIKA - 2015

kraj	realizace	pachatelé	NP
Jihočeský	165	212	1
Jihomoravský	192	237	0
Karlovarský	95	114	0
Královéhradecký	151	165	2
Liberecký	171	188	2
Moravskoslezský	322	420	1
Olomoucký	189	204	5
Pardubický	79	93	0
Plzeňský	139	173	3
Praha	412	465	10
Středočeský	344	441	3
Ústecký	413	498	5
Vysočina	136	145	0
Zlínský	95	124	0
NPC	46	152	3
Celní správa	605	131	494
CELKEM	3 554	3 762	529

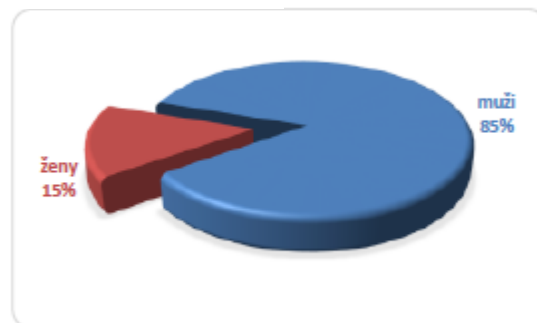
Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

Z tabulky 2 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2015 celkem realizováno **3 554** případů, z toho v Jihočeském kraji 165 (4,64 %), v Jihomoravském kraji 192 případů (5,4 %), v Karlovarském kraji 95 případů (2,67 %), v Královéhradeckém kraji 151 (4,24 %), v Libereckém kraji 171 případů (4,81 %), v Moravskoslezském kraji 322 (9,06 %), v Olomouckém kraji 189 případů (5,31 %), v Pardubickém kraji 79 případů (2,22 %), v Plzeňském kraji 139 případů (3,91 %), v Praze 412 případů (11,59 %), v Středočeském kraji 344 (9,67 %), v Ústeckém kraji 413 (11,62 %), v Kraji Vysočina 136 případů (3,82 %),

ve Zlínském kraji 95 případů (2,67 %). Dále realizovaných ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) 46 případů (1,29 %) a Celní správy 605 případů (17,02 %). Dále z této tabulky vyplývá, že v ČR bylo v roce 2015 celkem zjištěno 3 762 pachatelů, z toho 523 neznámých pachatelů (NP).

Tab. 3 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2015

pohlaví	počet
muži	3 194
ženy	568

Tab. 4 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2015

dospělí	3 603
mladiství	115
nezletilí	44

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

V roce 2015 z příložené tab. 3 vyplývá, že mezi pachateli převládají muži (85 %) oproti ženám (15 %). Dále z tab. 4 je zřejmé, že podíl pachatelů podle věku v roce 2015 dosahoval nejvyššího podílu u dospělých (3 603) a nejmenšího u nezletilých (44).

Tab. 5 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2015

Rok 2015	Varny		Pěstírny	
	Počet	%	Počet	%
Jihočeský	16	6,08	13	5,93
Jihomoravský	39	14,82	10	4,56
Karlovarský	2	0,76	12	5,47
Královéhradecký	17	6,46	4	1,82
Liberecký	7	2,66	6	2,73
Moravskoslezský	39	14,82	46	21
Olomoucký	18	6,84	9	4,1
Pardubický	4	1,52	10	4,56
Plzeňský	3	1,14	28	12,78
Praha	25	9,5	11	5,02
Středočeský	25	9,5	18	8,21
Ústecký	34	12,92	31	14,15
Vysočina	9	3,42	5	2,28
Zlínský	12	4,56	5	2,28
NPC	13	4,94	10	4,56
Celní správa	0	0	1	0,45
Celkem	263		219	

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Z tabulky 5 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2015 policejními orgány²¹ realizováno 263 případů varen drog a 219 případů pěstíren netechnického konopí, z toho v Jihočeském kraji 16 případů varen drog (6,08 %) a 13 případů pěstíren netechnického konopí (5,93 %), v Jihomoravském kraji 39 případů varen drog (14,82 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (4,56 %), v Karlovarském kraji 2 případy varen drog (0,76 %) a 12 případů pěstíren netechnického konopí (5,47 %), v Královéhradeckém kraji 17 případů varen drog (6,46 %) a 4 případy pěstíren netechnického konopí (1,82 %), v Libereckém kraji 7 případů varen drog (2,66 %) a 6 případů pěstíren netechnického

²¹ § 12 odst. 2 trestního řádu.

konopí (2,73 %), v Moravskoslezském kraji 39 případů varen drog (14,82 %) a 46 případů pěstíren netechnického konopí (21 %), v Olomouckém kraji 18 případů varen drog (6,84 %) a 9 případů pěstíren netechnického konopí (4,1 %), v Pardubickém kraji 4 případy varen drog (1,52 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (4,56 %), v Plzeňském kraji 3 případy varen drog (1,14 %) a 28 případů pěstíren netechnického konopí (12,78 %), v Praze 25 případů varen drog (9,5 %) a 11 případů pěstíren netechnického konopí (5,02 %), ve Středočeském kraji 25 případů varen drog (9,5 %) a 18 případů pěstíren netechnického konopí (8,21 %), v Ústeckém kraji 34 případů varen drog (12,92 %) a 31 případů pěstíren netechnického konopí (14,15 %), v Kraji Vysočina 9 případů varen drog (3,42 %) a 5 případů pěstíren netechnického konopí (2,28 %), ve Zlínském kraji 12 případů varen drog (4,56 %) a 5 případů pěstíren netechnického konopí (2,28 %). Ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) bylo realizováno 13 případů varen drog (4,94 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (2,28 %). Ve věcné příslušnosti Celní správy nebyl realizován žádný případ varny drog a pouze 1 případ pěstírny netechnického konopí (0,45 %).

Tab. 6 – celkový počet realizovaných případů za rok 2016

ČESKÁ REPUBLIKA - 2016

kraj	realizace	pachatelé	NP
Jihočeský	139	187	0
Jihomoravský	206	250	1
Karlovarský	112	125	2
Královéhradecký	151	186	2
Liberecký	175	200	0
Moravskoslezský	404	500	6
Olomoucký	168	180	8
Pardubický	109	116	3
Plzeňský	91	116	0
Praha	435	471	16
Středočeský	304	414	12
Ústecký	367	415	3
Vysočina	102	117	2
Zlínský	93	117	1
NPC	42	172	1
Celní správa	136	102	603
CELKEM	3 034	3 668	660

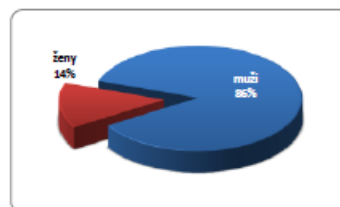

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

Z tabulky 6 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2016 celkem realizováno **3 034** případů, z toho v Jihočeském kraji 139 případů (4,58 %), v Jihomoravském kraji 206 případů (6,78 %), v Karlovarském kraji 112 případů (3,69 %), v Královéhradeckém kraji 151 případů (4,97 %), v Libereckém kraji 175 případů (5,76 %), v Moravskoslezském kraji 404 případů (13,31 %), v Olomouckém kraji 168 případů (5,53 %), v Pardubickém kraji 109 případů (3,59 %), v Plzeňském kraji 91 případů (2,99 %), v Praze 435 případů (14,33 %), v Středočeském kraji 304 případů (10,01 %), v Ústeckém kraji 367 případů (12,09 %), v Kraji Vysočina 102 případů (3,36 %), ve Zlínském kraji 93 případů (3,06 %). Dále realizovaných ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) 42 případů (1,38 %) a Celní správy 136 případů (4,48 %). Dále z této tabulky vyplývá, že v ČR bylo v roce 2016 celkem zjištěno 3668 pachatelů, z toho 660 neznámých pachatelů (NP).

Tab. 7 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2016

pohlaví	počet
muži	3 151
ženy	517

Tab. 8 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2016

dospělí	3 483
mladiství	129
nezletilí	56

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

V roce 2016 z příložené tabulky 7 vyplývá, že mezi pachateli převládají muži (86 %) oproti ženám (14 %). Dále z tabulky č. 8 je zřejmé, že podíl pachatelů podle věku v roce 2016 dosahoval nejvyššího podílu u dospělých (3483) a nejmenšího u nezletilých (56).

Tab. 9 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2016

Rok 2016	Varny		Pěstírny	
	Počet	%	Počet	%
Jihočeský	11	4,19	15	5,01
Jihomoravský	33	12,59	18	6,02
Karlovarský	3	1,14	18	6,02
Královéhradecký	25	9,54	15	5,01
Liberecký	14	5,34	8	2,67
Moravskoslezský	37	14,12	49	16,38
Olomoucký	18	6,87	16	5,35
Pardubický	8	3,05	10	3,34
Plzeňský	8	3,05	21	7,02
Praha	24	9,16	33	11,03
Středočeský	25	9,54	30	10,03
Ústecký	26	9,92	31	10,36
Vysočina	11	4,19	7	2,34
Zlínský	9	3,43	11	3,67
NPC	10	3,81	17	5,68
Celní správa	0	0	0	0
Celkem	262		299	

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Z tab. 9 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2016 bylo policejními orgány realizováno 262 případů varen drog a 299 případů pěstíren netechnického konopí, z toho v Jihočeském kraji 11 případů varen drog (4,19 %) a 15 případů pěstíren netechnického konopí (5,01 %), v Jihomoravském kraji 33 případů varen drog (12,59 %) a 18 případů pěstíren netechnického konopí (6,02 %), v Karlovarském kraji 3 případy varen drog (1,14 %) a 18

případů pěstíren netechnického konopí (6,02 %), v Královéhradeckém kraji 25 případů varen drog (9,54 %) a 15 případy pěstíren netechnického konopí (5,01 %), v Libereckém kraji 14 případů varen drog (5,34 %) a 8 případy pěstíren netechnického konopí (2,67 %), v Moravskoslezském kraji 37 případů varen drog (14,12 %) a 49 případů pěstíren netechnického konopí (16,38 %), v Olomouckém kraji 18 případů varen drog (6,87 %) a 16 případů pěstíren netechnického konopí (5,35 %), v Pardubickém kraji 8 případů varen drog (3,05 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (3,34 %), v Plzeňském kraji 8 případů varen drog (3,05 %) a 21 případů pěstíren netechnického konopí (7,02 %), v Praze 24 případů varen drog (9,16 %) a 33 případů pěstíren netechnického konopí (11,03 %), ve Středočeském kraji 25 případů varen drog (9,54 %) a 30 případů pěstíren netechnického konopí (10,03 %), v Ústeckém kraji 26 případů varen drog (9,92 %) a 31 případů pěstíren netechnického konopí (10,36 %), v Kraji Vysočina 11 případů varen drog (4,19 %) a 7 případů pěstíren netechnického konopí (2,34 %), ve Zlínském kraji 9 případů varen drog (3,43 %) a 11 případů pěstíren netechnického konopí (3,67 %). Ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) bylo realizováno 10 případů varen drog (3,81 %) a 17 případů pěstíren netechnického konopí (5,68 %). Ve věcné příslušnosti Celní správy nebyl realizován žádný případ varny drog ani pěstírny netechnického konopí.

Tab. 10 – celkový počet realizovaných případů za rok 2017

ČESKÁ REPUBLIKA - 2017

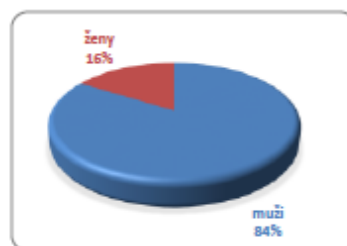
kraj	realizace	pachatelé	NP
Jihočeský	129	153	4
Jihomoravský	223	257	4
Karlovarský	108	110	12
Královéhradecký	171	183	2
Liberecký	172	186	4
Moravskoslezský	245	307	10
Olomoucký	155	177	1
Pardubický	141	156	0
Plzeňský	134	158	4
Praha	423	482	14
Středočeský	414	525	36
Ústecký	345	406	6
Vysočina	163	164	4
Zlínský	98	116	0
NPC	37	178	0
Celní správa	941	119	895
CELKEM	3 899	3 677	996

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

Z tabulky 10 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2017 celkem realizováno **3 899** případů, z toho v Jihočeském kraji 129 případů (3,3 %), v Jihomoravském kraji 223 případů (5,71 %), v Karlovarském kraji 108 případů (2,76 %), v Královéhradeckém kraji 171 případů (4,38 %), v Libereckém kraji 172 případů (4,41 %), v Moravskoslezském kraji 245 případů (6,18 %), v Olomouckém kraji 155 případů (3,97 %), v Pardubickém kraji 141 případů (3,61 %), v Plzeňském kraji 134 případů (3,43 %), v Praze 423 případů (10,84 %), v Středočeském kraji 414 případů (10,61 %), v Ústeckém kraji 345 případů (8,84 %), v Kraji Vysočina 163 případů (4,18 %), ve Zlínském kraji 98 případů (2,51 %). Dále realizovaných ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) 37 případů (0,94 %) a Celní správy 941 případů (24,13 %). Dále z této tabulky vyplývá, že v ČR bylo v roce 2017 celkem zjištěno 3 899 pachatelů, z toho 996 neznámých pachatelů (NP).

Tab. 11 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2017

pohlaví	počet
muži	3 083
ženy	594

Tab. 12 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2017

dospělí	3 526
mladiství	116
nezletilí	35

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

V roce 2017 z příložené tab. 11 vyplývá, že mezi pachateli převládají muži (84 %) oproti ženám (16 %). Dále z tabulky č. 12 je zřejmé, že podíl pachatelů podle věku v roce 2017 dosahoval nejvyššího podílu u dospělých (3 526) a nejmenšího u nezletilých (35).

Tab. 13 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2017

Rok 2017	Varny		Pěstírny	
	Počet	%	Počet	%
Jihočeský	12	4,54	17	5,57
Jihomoravský	34	12,8 7	18	5,9
Karlovarský	8	3,03	15	4,91
Královéhradecký	6	2,27	4	1,31
Liberecký	20	7,57	9	2,95
Moravskoslezský	30	11,3 6	36	11,8
Olomoucký	20	7,57	21	6,88
Pardubický	8	3,03	10	3,27
Plzeňský	7	2,65	32	10,4 9
Praha	29	10,9 8	37	12,1 3
Středočeský	23	8,71	36	11,8
Ústecký	36	13,6 3	21	6,88
Vysočina	6	2,27	11	3,6
Zlínský	13	4,92	17	5,57
NPC	12	4,54	21	6,88
Celní správa	0	0	0	0
Celkem	264		305	

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Z tab. 13 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2017 bylo policejními orgány realizováno 264 případů varen drog a 305 případů pěstíren netechnického konopí, z toho v Jihočeském kraji 12 případů varen drog (4,54 %) a 17 případů pěstíren netechnického konopí (5,57 %), v Jihomoravském kraji 34 případů varen drog (12,87 %) a 18 případů pěstíren netechnického konopí (5,9 %), v Karlovarském kraji 8 případů varen drog (3,03 %) a 15 případů pěstíren netechnického konopí (4,91 %), v Královéhradeckém kraji 6 případů varen drog (2,27 %) a 4 případy pěstíren netechnického konopí (1,31 %), v Libereckém

kraji 20 případů varen drog (7,57 %) a 9 případů pěstíren netechnického konopí (2,95 %), v Moravskoslezském kraji 30 případů varen drog (11,36 %) a 36 případů pěstíren netechnického konopí (11,8 %), v Olomouckém kraji 20 případů varen drog (7,57 %) a 21 případů pěstíren netechnického konopí (6,88 %), v Pardubickém kraji 8 případů varen drog (3,03 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (3,27 %), v Plzeňském kraji 8 případů varen drog (3,03 %) a 32 případů pěstíren netechnického konopí (10,49 %), v Praze 29 případů varen drog (10,98 %) a 37 případů pěstíren netechnického konopí (12,13 %), ve Středočeském kraji 23 případů varen drog (8,71 %) a 36 případů pěstíren netechnického konopí (11,8 %), v Ústeckém kraji 36 případů varen drog (13,63 %) a 21 případů pěstíren netechnického konopí (6,88 %), v Kraji Vysočina 6 případů varen drog (2,27 %) a 11 případů pěstíren netechnického konopí (3,6 %), ve Zlínském kraji 13 případů varen drog (4,92 %) a 17 případů pěstíren netechnického konopí (5,57 %). Ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) bylo realizováno 12 případů varen drog (4,54 %) a 21 případů pěstíren netechnického konopí (6,88 %). Ve věcné příslušnosti Celní správy nebyl realizován žádný případ varny drog ani pěstírny netechnického konopí.

Tab. 14 – celkový počet realizovaných případů za rok 2018

ČESKÁ REPUBLIKA - 2018

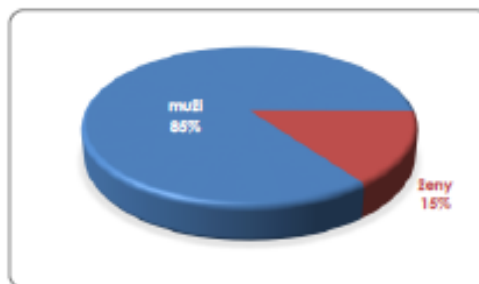
kraj	tr. spisy	pachatelé	NP
Jihočeský	174	219	1
Jihomoravský	180	226	6
Karlovarský	99	107	5
Královéhradecký	135	151	3
Liberecký	159	165	8
Moravskoslezský	313	380	3
Olomoucký	190	203	3
Pardubický	113	128	1
Plzeňský	95	124	0
Praha	457	482	10
Středočeský	319	395	23
Ústecký	364	424	3
Vysočina	162	169	1
Zlínský	94	121	0
NPC	37	189	0
Celní správa	1 209	152	1 070
CELKEM	4 100	3 635	1 137

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

Z tab. 14 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2018 celkem realizováno 4 100 případů, z toho v Jihočeském kraji 174 případů (4,24 %), v Jihomoravském kraji 180 případů (4,39 %), v Karlovarském kraji 99 případů (2,41 %), v Královéhradeckém kraji 135 případů (3,29 %), v Libereckém kraji 159 případů (4,41 %), v Moravskoslezském kraji 313 případů (7,63 %), v Olomouckém kraji 190 případů (4,63 %), v Pardubickém kraji 113 případů (2,75 %), v Plzeňském kraji 95 případů (2,31 %), v Praze 457 případů (11,14 %), ve Středočeském kraji 319 případů (7,78 %), v Ústeckém kraji 364 případů (8,87 %), v Kraji Vysočina 162 případů (3,95 %), ve Zlínském kraji 94 případů (2,29 %). Dále realizovaných ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) 37 případů (0,9 %) a Celní správy 1 209 případů (29,48 %). Dále z této tabulky vyplývá, že v ČR bylo v roce 2018 celkem zjištěno 4 100 pachatelů, z toho 1 137 neznámých pachatelů (NP).

Tab. 15 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2018

pohlaví	počet
muži	3 093
ženy	542

Tab. 16 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2018

dospělí	3 450
mladiství	137
nezletilí	48

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

V roce 2018 z příložené tab. 15 vyplývá, že mezi pachateli převládají muži (85 %) oproti ženám (15 %). Dále z tabulky č. 16 je zřejmé, že podíl pachatelů podle věku v roce 2018 dosahoval nejvyššího podílu u dospělých (3 450) a nejmenšího u nezletilých (48).

Tab. 17 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2018

Rok 2018	Varny		Pěstírny	
	Počet	%	Počet	%
Jihočeský	8	3,33	15	7,42
Jihomoravský	35	14,58	10	4,95
Karlovarský	3	1,25	8	3,96
Královéhradecký	10	4,16	3	1,48
Liberecký	9	3,75	11	5,44
Moravskoslezský	29	12,08	33	16,33
Olomoucký	11	4,58	13	6,43
Pardubický	5	2,08	9	4,45
Plzeňský	14	5,83	14	6,93
Praha	21	8,75	10	4,95
Středočeský	20	8,33	26	12,87
Ústecký	32	13,33	13	6,43
Vysočina	8	3,33	2	0,99
Zlínský	23	9,58	16	7,92
NPC	12	5	19	9,4
Celní správa	0	0	0	0
Celkem	240		202	

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Z tab. 17 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2018 bylo policejními orgány realizováno 240 případů varen drog a 202 případů pěstíren netechnického konopí, z toho v Jihočeském kraji 8 případů varen drog (3,33 %) a 15 případů pěstíren netechnického konopí (7,42 %), v Jihomoravském kraji 35 případů varen drog (14,58 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (4,95 %), v Karlovarském kraji 3 případy varen drog (1,25 %) a 8 případů pěstíren netechnického konopí (3,96 %), v Královéhradeckém kraji 10 případů varen drog (4,16 %) a 3 případy pěstíren netechnického konopí (1,48 %), v Libereckém

kraji 9 případů varen drog (3,75 %) a 11 případů pěstíren netechnického konopí (5,44 %), v Moravskoslezském kraji 29 případů varen drog (12,08 %) a 33 případů pěstíren netechnického konopí (16,33 %), v Olomouckém kraji 11 případů varen drog (4,58 %) a 13 případů pěstíren netechnického konopí (6,43 %), v Pardubickém kraji 5 případů varen drog (2,08 %) a 9 případů pěstíren netechnického konopí (4,45 %), v Plzeňském kraji 14 případů varen drog (5,83 %) a 14 případů pěstíren netechnického konopí (6,93 %), v Praze 21 případů varen drog (8,75 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (4,95 %), ve Středočeském kraji 20 případů varen drog (8,33 %) a 26 případů pěstíren netechnického konopí (12,87 %), v Ústeckém kraji 32 případů varen drog (13,33 %) a 13 případů pěstíren netechnického konopí (6,43 %), v Kraji Vysočina 8 případů varen drog (3,33 %) a 2 případy pěstíren netechnického konopí (0,99 %), ve Zlínském kraji 23 případů varen drog (9,58 %) a 16 případů pěstíren netechnického konopí (7,92 %). Ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) bylo realizováno 12 případů varen drog (5 %) a 19 případů pěstíren netechnického konopí (9,4 %). Ve věcné příslušnosti Celní správy nebyl realizován žádný případ varny drog ani pěstírny netechnického konopí.

Tab. 18 – celkový počet realizovaných případů za rok 2019

ČESKÁ REPUBLIKA - 2019

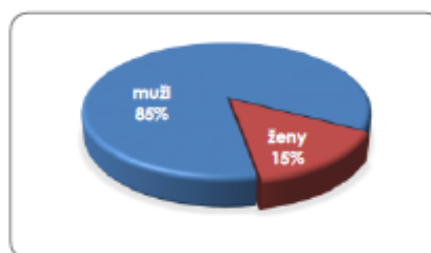
kraj	tr. spisy	pachatelé	NP
Jihočeský	201	223	0
Jihomoravský	240	267	4
Karlovarský	112	128	5
Královéhradecký	170	193	7
Liberecký	148	153	6
Moravskoslezský	329	403	12
Olomoucký	190	206	3
Pardubický	164	171	1
Plzeňský	118	140	1
Praha	538	570	25
Středočeský	368	429	24
Ústecký	357	415	2
Vysočina	171	179	0
Zlínský	81	100	2
NPC	30	122	3
Celní správa	709	191	537
CELKEM	3 926	3 890	632

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

Z tab. 18 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2019 celkem realizováno 3 926 případů, z toho v Jihočeském kraji 201 případů (5,11 %), v Jihomoravském kraji 240 případů (6,11 %), v Karlovarském kraji 112 případů (2,85 %), v Královéhradeckém kraji 170 případů (4,58 %), v Libereckém kraji 148 případů (3,76 %), v Moravskoslezském kraji 329 případů (8,38 %), v Olomouckém kraji 190 případů (4,83 %), v Pardubickém kraji 164 případů (4,17 %), v Plzeňském kraji 118 případů (3 %), v Praze 538 případů (13,7 %), v Středočeském kraji 368 případů (9,37 %), v Ústeckém kraji 357 případů (9,09 %), v Kraji Vysočina 171 případů (4,35 %), ve Zlínském kraji 81 případů (2,06 %). Dále realizovaných ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) 30 případů (0,76 %) a Celní správy 709 případů (18,05 %). Dále z této tabulky vyplývá, že v ČR bylo v roce 2019 celkem zjištěno 3 926 pachatelů, z toho 632 neznámých pachatelů (NP).

dospělí	3 724
mladiství	130
nezletilí	36

podle pohlaví v roce 2019

Tab. 20 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2019

pohlaví	počet
muži	3 321
ženy	569

Zdroj: Národní protidrogová centrála, Policie České republiky.

V roce 2019 z příložené tab. 19 vyplývá, že mezi pachateli převládají muži (85 %) oproti ženám (15 %). Dále z tabulky č. 20 je zřejmé, že podíl pachatelů podle věku v roce 2019 dosahoval nejvyššího podílu u dospělých (3 724) a nejmenšího u nezletilých (36).

Tab. 21 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2019

Rok 2019	Varny		Pěstírny	
	Počet	%	Počet	%
Jihočeský	5	2,13	22	8,52
Jihomoravský	27	11,53	22	8,52
Karlovarský	3	1,28	16	6,2
Královéhradecký	17	7,26	8	3,1
Liberecký	11	4,7	4	1,55
Moravskoslezský	34	14,52	50	19,37
Olomoucký	25	10,68	7	2,71
Pardubický	11	4,7	8	3,1
Plzeňský	4	1,7	20	7,75
Praha	16	6,83	32	12,4
Středočeský	27	11,53	28	10,85
Ústecký	17	7,26	20	7,75
Vysočina	7	2,99	2	0,77
Zlínský	17	7,26	9	3,48
NPC	13	5,55	10	3,87
Celní správa	0	0	0	0
Celkem	234		258	

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Z tab. 21 vyplývá, že v ČR bylo v roce 2019 bylo policejními orgány realizováno 234 případů varen drog a 258 případů pěstíren netechnického konopí, z toho v Jihočeském kraji 5 případů varen drog (2,13 %) a 22 případů pěstíren netechnického konopí (8,52 %), v Jihomoravském kraji 27 případů varen drog (11,53 %) a 22 případů pěstíren netechnického konopí (8,52 %), v Karlovarském kraji 3 případy varen drog (1,28 %) a 16

případů pěstíren netechnického konopí (6,2 %), v Královéhradeckém kraji 17 případů varen drog (7,26 %) a 8 případů pěstíren netechnického konopí (3,1 %), v Libereckém kraji 11 případů varen drog (4,7 %) a 4 případy pěstíren netechnického konopí (1,55 %), v Moravskoslezském kraji 34 případů varen drog (14,52 %) a 50 případů pěstíren netechnického konopí (19,37 %), v Olomouckém kraji 25 případů varen drog (10,68 %) a 7 případů pěstíren netechnického konopí (2,71 %), v Pardubickém kraji 11 případů varen drog (4,7 %) a 8 případů pěstíren netechnického konopí (3,1 %), v Plzeňském kraji 4 případy varen drog (1,7 %) a 20 případů pěstíren netechnického konopí (7,75 %), v Praze 16 případů varen drog (6,83 %) a 32 případů pěstíren netechnického konopí (12,4 %), ve Středočeském kraji 27 případů varen drog (11,53 %) a 28 případů pěstíren netechnického konopí (10,85 %), v Ústeckém kraji 17 případů varen drog (7,26 %) a 20 případů pěstíren netechnického konopí (7,75 %), v Kraji Vysočina 7 případů varen drog (2,99 %) a 2 případy pěstíren netechnického konopí (0,77 %), ve Zlínském kraji 17 případů varen drog (7,26 %) a 9 případů pěstíren netechnického konopí (3,48 %). Ve věcné příslušnosti Národní protidrogové centrály (NPC) bylo realizováno 13 případů varen drog (5,55 %) a 10 případů pěstíren netechnického konopí (3,87 %). Ve věcné příslušnosti Celní správy nebyl realizován žádný případ varny drog ani pěstírny netechnického konopí.

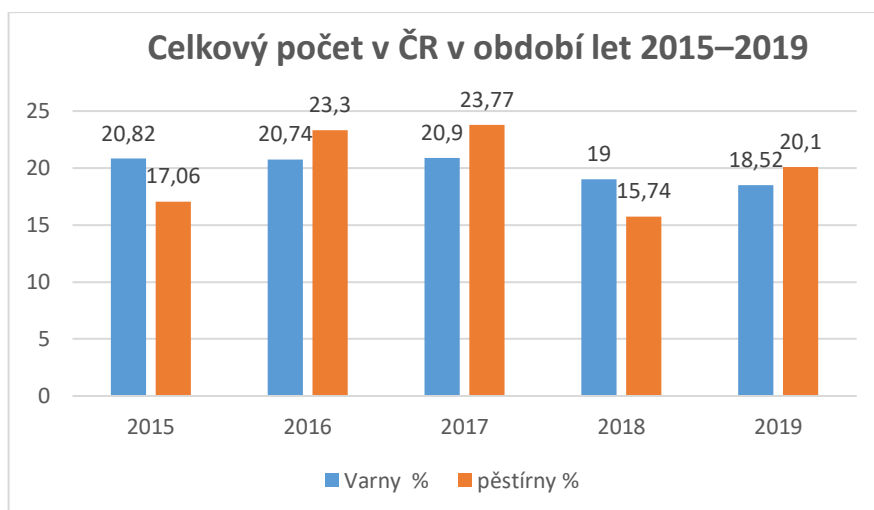
Tab. 22 – celkový počet varen a pěstíren netechnického konopí v ČR za období let 2015–2019

Česká republika	Varny		Pěstírny	
	Počet	%	Počet	%
2015	263	20,82	219	17,06
2016	262	20,74	299	23,3
2017	264	20,9	305	23,77
2018	240	19	202	15,74
2019	234	18,52	258	20,1
Celkem	1263		1283	

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Z tab. 22 vyplývá, že v ČR v období let 2015–2019 bylo policejními orgány realizováno celkem 1 263 případů varen drog a celkem 1 283 případů pěstíren netechnického konopí, z toho v roce 2015 se jednalo o 263 případů varen drog (20,82 %) a 219 případů pěstíren netechnického konopí (17,06 %), v roce 2016 se jednalo o 262 případů varen drog (20,74 %) a 299 případů pěstíren netechnického konopí (23,3 %), v roce 2017 se jednalo o 264 případů varen drog (20,9 %) a 305 případů pěstíren netechnického konopí (23,77 %), v roce 2018 se jednalo o 240 případů varen drog (19 %) a 202 případů pěstíren netechnického konopí (15,74 %), v roce 2019 se jednalo o 234 případů varen drog (18,52 %) a 258 případů pěstíren netechnického konopí (20,1 %).

Graf 1: celkový počet varen a pěstíren v ČR v období let 2015–2019

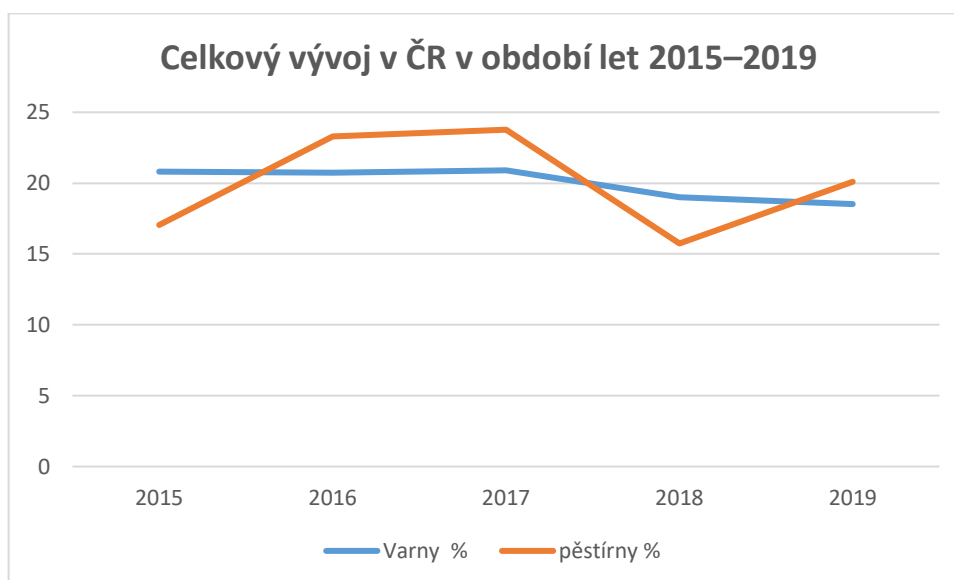

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Východiskem bylo, že na území České republiky jsou policejními orgány odhalovány varny drog a pěstírny netechnického konopí. Uvedený předpoklad byl zjištěn a ověřen na základě vlastních praktických zkušeností s touto problematikou a dále na základě analytických výstupů NPC SKPV PČR.

Z uvedeného dále vyplynula hypotéza (H1), ve které je předpoklad, že celkový počet odhalených varen drog a pěstíren netechnického konopí má stoupající tendenci, a to v míře nad 10 % od roku 2016, kdy byl zaveden a v otevřených zdrojích zpřístupněn aplikační systém policie (Mapa odhalených varen a pěstíren), a která byla podrobena dalšímu analytickému zkoumání.

Graf 2: celkový vývoj varen a pěstíren v ČR v období let 2015–2019

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Vyhodnocením hypotézy (H1) bylo zjištěno, že od roku 2016, kdy byl zaveden a v otevřených zdrojích zpřístupněn aplikační systém policie (Mapa odhalených varen a pěstíren), nedošlo k předpokládanému nárůstu v míře nad 10 %. Nárůst byl zaznamenán pouze o necelé 1 % u varen v roce 2016 a v roce 2017. Od roku 2018 byla zaznamenána klesající tendence v řádu 1 až 1,5 %. Trend v pěstírnách netechnického konopí měl odlišný vývoj, jelikož od roku 2017 má mírně klesající tendenci v řádu jednotek %, nepřesahující tedy 4 %. Uvedená hypotéza (H1) se nepotvrdila, byla tedy falzifikována.

6.5.2 Kvalitativní analýza empirických dat

Případová studie č. 1 – Výroba pervitinu tzv. Českou cestou, při které došlo k výbuchu a následnému požáru s následným úmrtím čtyř osob. (dále jen PS1)

Kazuistická analýza případu:

V půlce listopadu 2010 byla na linku 158 oznámena událost, ke které došlo v jednom z panelových domů na sídlišti v České Lípě. Svědkyně oznamovala, že v bytě nacházejícím se v jedenáctém patře došlo v 1 hodinu ráno k silné explozi doprovázené požárem, který zachvátil větší část bytu 1+1. Po příjezdu složek IZS na místo události bylo zjištěno, že z bytu se podařilo uniknout dvěma mužům. Muž ve věku 32 let (dále

označovanému jako pachatel č. 1) a muži ve věku 33 let (dále označovanému jako pachatel č. 2). Těm na místě, do doby, než sám ztratil vědomí, poskytoval první pomoc muž ve věku 25 let (dále označovaný jako svědek č. 1). Při hašení a provádění záchranných prací bylo zjištěno, že se v bytě nacházejí další dvě osoby ženského pohlaví. Žena ve věku 30 let (dále označovaná jako oběť č. 1) nacházející se v době ohledání na gauči v obývacím pokoji spojeném s kuchyní a dítě ženského pohlaví ve věku 5 let (dále označované jako oběť č. 2). Oběť č. 2 se v době ohledání nacházela v ložnici v dětské postýlce. U obou obětí došlo ke smrti v přímé souvislosti s výbuchem a následným požárem bytu. V průběhu vyšetřování bylo zjištěno, že k destrukci a požáru bytu došlo z důvodu nepodařené chemické reakce při výrobě velkého množství pervitinu. Při vlastní explozi došlo k posunutí panelové příčky (o tloušťce 10 centimetrů) o 4 centimetry. Vzhledem k tomu musel být následně povolán na místo i statik, který posuzoval, zda nedošlo k narušení nosných částí panelového domu.

Anamnéza způsobené škody na majetku:

V zasaženém bytě došlo k úplnému zničení veškerého vnitřního vybavení včetně oken a dveří. Následně musely být prováděny stavebně technické práce k odstranění následků výbuchu. Vyčíslená škoda činila 1 000 000 Kč.

Ve společných prostorách domu musela být provedena dekontaminace a asanace vnitřních částí chodeb. Jednalo se o části viditelně zasažené kouřem a hasebními pracemi. Oprava střešní části nad bytem a vnější části fasády v okolí oken zasaženého bytu byla vyčíslena na 480 000 Kč.

Ve dvou bytech nacházejících se na patře se zasaženým bytem musela být provedena dekontaminace a asanace vnitřních částí vzhledem k tomu, že do nich proniklo velké množství kouře. Dalších 5 bytů bylo zasaženo průnikem hasebních látek. Vyčíslená škoda činila 190 000 Kč.

Anamnéza způsobené újmy na zdraví:

Pachatel č. 1 – popáleniny III. stupně na 90 % těla se zasažením vnitřních cest dýchacích. Z místa byl letecky transportován na specializované popáleninové centrum do Prahy, kde následně po 20 dnech zemřel. Při pitvě byl jako příčina úmrtí stanoven oboustranný hlenově-hnisavý zánět plic a popáleninový šok.

Pachatel č. 2 – popáleniny III. stupně na 64 % těla se zasažením vnitřních cest dýchacích. Z místa byl letecky transportován na specializované popáleninové centrum do Prahy, kde následně po 45 dnech zemřel. Při pitvě byl jako příčina úmrtí stanoven septický šok.

Svědék č. 1 – popáleniny I. stupně na obou rukou do loketní části bez trvalých následků. Doba léčení 30 dní bez trvalých následků.

Oběť č. 1 – smrt v důsledku intoxikace oxidem uhelnatým v kombinaci s uhořením.

Oběť č. 2 – smrt v důsledku intoxikace oxidem uhelnatým.

Kriminální anamnéza pachatelů:

Pachatel č. 1 – muž ve věku 32 let, v minulosti stíhán ve dvou případech pro trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, a to konkrétně pro výrobu pervitinu. Ve třech případech pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí. Muži byl vysloven zákaz řízení za řízení motorových vozidel pod vlivem omamné a psychotropní látky, konkrétně pervitinu. Dle získaných informací legálně nepracoval od 20 let. V průběhu let odsouzen k 5 letům odnětí svobody.

Pachatel č. 2 – muž ve věku 33 let, v minulosti stíhán pro násilné trestné činy konkrétně nebezpečné vyhrožování, nedovolené ozbrojování, dále také pro nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, a to konkrétně prodej pervitinu. Od 22 let legálně nepracoval a doby této události s následnou smrtí odsouzen k 6 letům odnětí svobody.

Anamnéza případu v souvislosti s dopadem na životní prostředí:

Ohledáním místa činu byly v bytě nalezeny následující chemikálie potřebné pro výrobu pervitinu: 1 litr acetonu, 2 litry toluenu, 1 litr technického benzínu, 6 kg hydroxidu sodného, 1 litr kyseliny chlorovodíkové, 2 litry kyseliny fosforečné, 0,5 kg jódu a 0,2 kg červeného fosforu. Kromě těchto chemikálií byly zajištěny i obaly od spotřebovaných látek. Z těch byl v rámci vyšetřování učiněn odborný výpočet, na základě kterého bylo zjištěno, že v bytě se mohlo před výbuchem nacházet až 6 litrů acetonu, 10 litrů toluenu, 4 litry technického benzínu, 20 kg hydroxidu sodného, 3 litry kyseliny chlorovodíkové, 5 litrů kyseliny fosforečné, 2 kg jódu, 1 kg červeného fosforu. Ve zbytkových směsích kapalin byly odborným zkoumáním identifikovány tyto látky, včetně metamfetaminu. Směs těchto látek se zbytky tabletoviny byla odborným zkoumáním identifikována

v záchodovém odpadu. Na místě bylo nalezeno celkem 6 plastových barelů o objemu 50 litrů, ve kterých byla uvedená látka odborným zkoumáním identifikována. Z těchto důkazů je patrné, že v průběhu výroby docházelo k likvidaci chemického odpadu prostým vylitím do záchodového odpadu. Zde došlo k jejímu naředění a následnému odtoku do centrální čistírny odpadních vod. V průběhu vyšetřování nebyla zaznamenána žádná další kontaminace způsobená likvidací odpadních chemických látek. Vlivem povětrnostních podmínek v době události byl toxický kouř v dostatečné míře rozptýlen do ovzduší. Při samotném zásahu složek integrovaného záchranného systému bylo vydáno doporučení o omezení větrání v přilehlých domech, které bylo vyhlášeno ampliónem. V místě zásahu muselo být evakuováno celkem 25 osob z přilehlých bytů kvůli hrozící intoxikaci kouřem.

Škodlivost činu pro společnost:

V tomto tragickém případě lze společenskou škodu vyjádřit minimálně ve dvou rovinách. Tou první jsou náklady spojené s léčbou obou pachatelů a přeživšího svědka, které při tomto druhu léčby jdou do stovek tisíců korun. Stejně tak lze započítat i náklady spojené se zásahem složek IZS a nezbytnou evakuací osob. Škoda způsobená nezúčastněným osobám, které díky složitosti zásahu a odstraňování jejich následků nemohli v zimě užívat své domovy, a v některých případech řešit jejich uvedení do obyvatelného stavu. Druhou rovinou je míra tragédie v jedné rodině. Zmaření dvou nevinných životů, kdy minimálně v případě 5leté holčičky ztratila společnost život mladého člověka, který mohl být jejím platným členem. V případě její matky není její ztráta o nic menší, ačkoliv šetřením bylo zjištěno, že minimálně umožnila přístup oběma mužům do jejího bytu a následně jim zřejmě sama s výrobou drog pomáhala. Další nepopíratelnou rovinou je společenská nebezpečnost užívání tvrdých drog, kdy jejich uživatelé jsou schopni se vlivem dlouhodobého užívání drog dostat do stavů toxické psychózy, při kterém jsou osobně nebezpeční pro ostatní obyvatele. U obou pachatelů byl rozborem v krvi metamfetamin nalezen. Nelze tedy vyloučit, že tato tragická událost by nestála život čtyř lidí, pokud by její strůjci nebyli pod vlivem vyráběné drogy.

Trestně právní kvalifikace a pravomocné ukončení:

Při provedeném prověřování, ve kterém byly zohledněny i výsledky odborného zkoumání zajištěných stop, bylo bez pochyb zjištěno, že pachatel č.1 v úmyslné a přímé spolupráci s pachatelem č. 2, aniž by disponoval oprávněním nakládat s omamnými

a psychotropními látkami, neoprávněně vyráběl drogu metamfetamin, zvanou pervitin, který je psychotropní látkou uvedenou v příloze č. 5 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek a řadí se mezi tzv. tvrdé drogy. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude podle § 283 odst.1 trestního zákoníku potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem. Podle § 283 odst. 4 písm. a), trestního zákoníku bude pachatel potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let, nebo propadnutím majetku, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt. Dále se pachatelé dopustili trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti. Trestného činu podle ustanovení § 143 odst. 3 trestního zákoníku, se dopustí ten, kdo spáchá jednání uvedené v odstavci 1 proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí, nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony. Trestného činu podle ustanovení § 143 odst. 4 trestního zákoníku, se dopustí pachatel, pokud způsobí činem uvedeným v odstavci 3 smrt nejméně dvou osob, za což mu dle zákona hrozí odnětí svobody na tři až deset let. Trestného činu obecného ohrožení z nedbalosti podle ustanovení § 273 odst. 1 trestního zákoníku se dopustí ten, kdo z nedbalosti způsobí obecné nebezpečí tím, že vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání. Trestného činu podle ustanovení § 273 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku se dopustí pachatel, pokud způsobí tímto činem uvedeným v odstavci 1 smrt, za což bude potrestán odnětím svobody na dvě až osm let nebo peněžitým trestem. Vzhledem ke smrti obou pachatelů policejní orgán rozhodl podle ustanovení § 159a odst. 2 trestního řádu ve spojení s ustanovením § 11 odstavec 1 písmeno e) trestního řádu celou věc odložit.

Případová studie č. 2 – Požár domu, ve kterém se nacházela indoor pěstírna netechnického konopí (dále jen PS2)

Kazuistická analýza případu:

V říjnu 2013 byl na linku 158 oznámen požár domu v Novém Boru. Událost oznamoval majitel, který dům pronajímal dalším osobám. Na místě došlo k požáru spodní části domu, ve které se nacházela technická místnost s hlavním rozvodem elektřiny. Rozvod elektřiny byl pro potřeby pěstírny zřízen neoprávněným zásahem do elektrické rozvodné sítě. V těchto místech vznikl požár. Došlo k němu vlivem neúměrného tepelného zatížení neodborně namontovaného elektrického přívodního kabelu v místě jeho pravoúhlého zahnutí. Přímo požárem byly zasaženy další 3 místnosti v domě. Na místě události zasahovaly dvě jednotky hasičského záchranného sboru a jedna posádka rychlé záchranné služby. Ta byla na místo zásahu přivolána kvůli zranění jednoho ze zasahujících hasičů. Místo zásahu se nacházelo ve dvoupatrovém domě, který byl během půlročního užívání nájemníkem kompletně stavebně technicky upraven pro potřeby pěstování rostlin netechnického konopí. Neodborně bylo manipulováno s většinou původní elektroinstalace. Vodovodní rozvody byly upraveny pro potřeby automatizovaného zalévání s příměsí potřebných hnojiv. Místnosti v obou nadzemních patrech byly uzpůsobeny k pěstování celkem 513 částečně vzrostlých rostlin netechnického konopí. V podkrovní části domu se nacházela technologie k dalšímu zpracování vypěstovaných rostlin. V průběhu šetření bylo zjištěno, že pachatelé se žádným způsobem nesnažili požár uhasit a pouze si z místa odnesli blíže nezjištěné věci.

Anamnéza způsobené škody na majetku:

V přímém poškození požárem a jeho následků byla celková škoda vyčíslena na 750 000 Kč, neoprávněnými stavebně technickými zásahy do domu mimo rámec sjednané nájemní smlouvy byla škoda vyčíslena na částku 150 000 Kč. Vyčíslená škoda za neoprávněný odběr elektrického proudu 130 000 Kč.

Anamnéza způsobené újmy na zdraví:

Lehké pohmoždění pravé ruky a intoxikace kouřem jednoho ze zasahujících hasičů. Bez trvalých následků.

Další způsobené škody: Nepoužívaná jímka na odpadní vodu nacházející se na zahradě předmětného domu byla v době ohledání naplněna kapalinou, jejímž odborným zkoumáním bylo zjištěno, že se jedná o odpadní vodu z pěstírny. Voda byla kontaminována směsí průmyslových hnojiv využívaných ke zvýšení prosperity rostlin v indoor pěstírnách netechnického konopí.

Kriminální anamnéza pachatelů:

Dům si pronajal muž prokazující se ztraceným cestovním dokladem občana Vietnamské republiky. Šetřením bylo zjištěno, že pravý majitel cestovního dokladu již 5 let před touto událostí opustil území České republiky a již se nevrátil. Vzhledem k tomu, že na místě bylo viděno několik osob, je předpoklad, že se této trestné činnosti účastnilo více osob. Do konce vyšetřování nebyl konkrétní pachatel zjištěn.

Anamnéza případu v souvislosti s dopadem na životní prostředí:

Vzhledem k tomu, že požár byl uhašen ještě, než se stihl rozšířit z vnitřní části domu do okolí, nebylo životní prostředí přímo požárem zasaženo. Došlo pouze k zadýmení bezprostředního okolí domu, které se vzhledem k atmosférickým podmínkám rychle rozplynulo a neohrozilo žádné další osoby v okolí. Rizikem pro životní prostředí v tomto případě byla hlavně stará odpadní jímka. Ta vlivem stáří a strukturálního narušení nedokázala zabránit únikům kontaminované vody do okolního prostředí. Majiteli bylo doporučeno vzhledem k jejím netěsnostem, aby její obsah nechal zlikvidovat odbornou firmou a následně zajistil možné průsaky do okolní půdy vzhledem k možnému zasažení vodních zdrojů v blízkosti místa.

Škodlivost činu pro společnost:

V tomto případě je hlavní společenskou škodou poškození zdraví zasahujícího člena hasičského záchranného sboru a zbytečné vytěžování složek integrovaného záchranného systému k odstraňování následků po spáchaných trestných činech. Vzhledem k tomu, že drogou získávanou z netechnického konopí pěstovaného v indoor pěstírnách je marihuana s velkým obsahem 9-tetrahydrocannabinolu (THC), které je psychotropní látkou uvedenou v příloze č. 5 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek, řadí se mezi tzv. měkké drogy. Tyto drogy sice nemají tak akutní a vážný přímý vliv na uživatele jako tvrdé drogy, ale v dlouhodobém účinku na organismus nejsou o nic méně škodlivé. Vysoká společenská škodlivost uvedeného jednání je dána i tím, že léčba závislosti užívání i této drogy je problematická a nákladná, navíc společnost není

zatěžována pouze léčebnými náklady na léčbu osob, ale v řadě případů i tím, že osoby užívající tuto drogu, aby získaly prostředky na její opatření, uchylují se k páčání trestné činnosti.

Trestně právní kvalifikace a pravomocné ukončení

Prověřování uvedeného případu založeného na pečlivém uvážení všech okolností jednotlivě i v jejich souhrnu, dospěl policejní orgán k závěru, že shromážděné důkazy jsou ve vzájemné shodě a logicky na sebe navazují, kdy není pochyb o tom, že se skutek stal a spáchal ho více než jeden pachatel. Po subjektivní i objektivní stránce došlo k naplnění všech znaků skutkové podstaty zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 2, písm. c) trestního zákoníku. Odborným zkoumáním a následným kvalifikovaným odhadem bylo stanoveno, že z celkového počtu 513 rostlin by se pachateli podařilo získat až 5 kg usušené marihuany o velké produkční kvalitě. Vzhledem k tomu, že ani vyhodnocením nashromážděných stop a zjištění se nepodařilo bez vší pochybnosti zjistit pachatele uvedeného trestného činu, rozhodl policejní orgán celou věc dle ustanovení § 159a odst. 5 trestního řádu celou věc odložit.

Případová studie č. 3 – Výroba pervitinu tzv. českou cestou, při které došlo k požáru v bytovém domě (dále jen PS3)

Kazuistická analýza případu:

Na začátku května 2017 oznámil svědek na linku 158 událost, ke které došlo v jednom z bytových domů nacházejících se v ulici Mánesova v České Lípě. Svědek oznamoval, že v bytě nacházejícím se ve druhém patře vypukl ve 2 hodiny ráno požár. Ohniskem požáru byla místnost situovaná směrem do ulice. Byt v uvedeném domě přímo přes silnici sousedí se základní školou, kterou navštěvuje přibližně 700 žáků. Po příjezdu složek integrovaného záchranného systému na místo události bylo zjištěno, že bezprostředně po vypuknutí požáru se z bytu podařilo utéct dvěma osobám. Pozdějším šetřením bylo zjištěno, že se jednalo o muže ve věku 23 let (dále označován jako pachatel č. 1), který měl zasažený byt v pronájmu a muže ve věku 27 let (dále označován jako pachatel č. 2). Na místo byla přivolána jednotka hasičského záchranného sboru, která požár v místě dostupnými prostředky uhasila. Na místo byl přivolán policejní výjezd služby kriminální policie, který při pátrání v bezprostředním okolí našel pachatele č. 1, který se schovával

v křoví. Muž měl lehké popáleniny na obou horních končetinách, které mu ošetřil lékař přivolané rychlé záchranné služby. Vlivem požáru a následnému zamoření sazemi z něj došlo k poškození kompletního zařízení předmětného bytu. Výjezd služby kriminální policie na místo povolal specialistu na problematiku vyšetřování drogové trestné činnosti. K jeho vyžádání na místo došlo z důvodu podezření, že v místě požáru mohlo docházet k nelegální výrobě omamných a psychotropních látek. Specialista služby kriminální policie na místě ve spolupráci s vyšetřovatelem hasičského záchranného sboru identifikovali zdroj a ohnisko požáru, které se nacházelo na kuchyňské lince a v její bezprostřední blízkosti. Následným důkladným ohledáním se podařilo zajistit relevantní stopy potřebné pro vyšetření celé události a jejího následného postižení na základě trestního řízení.

Anamnéza způsobené škody na majetku:

V zasaženém bytě došlo ke zničení většiny vnitřního vybavení včetně úplného zničení kuchyně a vedlejšího obývacího pokoje. Byla úplně zničena okna v těchto místnostech a v těchto místech došlo i k poškození vnější fasády v bezprostřední blízkosti oken. Z velké části došlo i vlivem tepla k poškození zařízení v koupelně. Majitel bytu následně celkovou škodu vyčíslil na částku 340 000 Kč. Částka zahrnovala vybavení bytu i stavebně technické práce k odstranění následků požáru a dekontaminaci od sazí.

Na společných prostorách a vnější fasádě domu byla vyčíslena škoda ve výši 180 000 Kč. V této částce je zahrnuta dekontaminace zasažených společných prostor (chodba, půda) a stavebně technické práce vedoucí k odstranění následků požáru a jeho hašení.

Dále vznikly škody ve dvou bytech. Jednalo se o byt nacházející se pod zasaženým bytem. Tento byt byl z velké části zasažen hasebními látkami, ve kterých se nacházely příměsi látek používaných k výrobě omamných a psychotropních látek (toluen, kyselina chlorovodíková, červený fosfor, hydroxid sodný), kdy touto směsí byla zasažena větší část kuchyně a obývacího pokoje. Vzhledem k tomu, že byt obýval starší manželský pár, muselo jim být zařízeno bezprostředně po zásahu náhradní ubytování. Po dobu dalších 3 týdnů nemohli svůj byt volně užívat. Dalším zasaženým byl byt nacházející se na patře naproti zasaženému bytu. Ten byt byl z větší části zasažen kouřen a kontaminován sazemi. Vyčíslená škoda činila 295 000 Kč.

Anamnéza způsobené újmy na zdraví:

Pachatel č. 1 – popáleniny I. stupně na 5 % těla. Z většiny se jednalo o zasažení horních končetin bez trvalých následků.

Pachatel č. 2 – popáleniny I. stupně na 10 % těla. Horní končetiny a přední část hrudníku, z části i hlava, kde došlo k opálení přední části vlasů. Další léčba bez trvalých následků.

Kriminální anamnéza pachatelů:

Pachatel č. 1 – muž ve věku 23 let, v minulosti pouze trestán jako mladistvý, kdy se dopustil poškozování cizí věci (sprejerství, kdy postříkal fasády několika domů různými nápisy). K páchání uvedeného trestného činu ho přiměla dle jeho slov tíživá finanční situace, kdy měl z minulosti dluhy v řádech několika set tisíc korun. V době zahájení trestního řízení nebyl v předchozí době ve výkonu trestu odnětí svobody. V době zahájení trestního stíhání, i v době spáchání trestného činu, chodil do legálního zaměstnání.

Pachatel č. 2 – muž ve věku 27 let, v minulosti stíhán pro nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, konkrétně se jednalo o prodej pervitinu. Od 25 let legálně nepracoval. V minulosti byl pravomocně odsouzen ke 2 letům odnětí svobody. V době spáchání skutku měl i legální zaměstnání. Ke spáchání uvedeného trestného činu ho přivedla potřeba zajistit si pervitin pro vlastní potřebu a z části mít pervitin na prodej koncovým uživatelům drog.

Anamnéza případu v souvislosti s dopadem na životní prostředí:

Následným ohledáním místa činu byly v bytě nalezeny následující chemikálie potřebné pro výrobu pervitinu: 2 litry toluenu, 1 litry technického benzínu, 0,5 kg hydroxidu sodného, 0,1 litru kyseliny chlorovodíkové, 0,3 litry kyseliny fosforečné, 0,1 kg jódu a 0,2 kg červeného fosforu. Kromě těchto chemikálií byly zajištěny i obaly od spotřebovaných a částečně shořelých chemických látek. Zde bylo kvalifikovaným odhadem stanoveno množství v rozsahu: 3 litry technického benzínu, 4 kg hydroxidu sodného, 3 litry toluenu. Dále byl nalezen plastový kanystr obsahující dvousložkovou tekutinu. V té byl odborným zkoumáním zjištěn pseudoefedrin, hydroxid sodný a toluen. Tyto chemikálie z části naředěné hasební vodou pronikly do spodního bytu. Vnější prostředí díky nasazení sorbentů a lokalizaci požáru ve vnitřním prostředí bytu nebylo zasaženo. Vzhledem k noční hodině nemusel být omezován ani provoz přilehlé základní

školy. V případě, že by se tato událost odehrála v dopoledních hodinách, by zřejmě došlo k zasažení základní školy, a to kouřem z hořícího bytu.

Škodlivost činu pro společnost:

Společenskou škodu u tohoto kriminálního případu lze vyjádřit v několika rovinách. Tou první jsou náklady spojené s léčbou obou pachatelů, náklady spojené se zásahem složek integrovaného záchranného systému a nezbytnou evakuací osob. Dále pak škoda způsobená nezúčastněným osobám, které díky složitosti zásahu a odstraňování jejich následků nemohly užívat své byty a v některých případech řešit jejich uvedení do původního stavu. Další rovinou je společenská nebezpečnost užívání tvrdých drog, kdy jsou jejich uživatelé schopni páchat různé kriminální delikty. Některé z těchto trestných činů jsou přímo spojeny s nelegální výrobou a prodejem drog. Tito pachatelé mají vlivem dlouhodobého užívání drog změněné vnímání okolní reality a v tomto stavu je obava o zdraví a životy ostatních obyvatel to poslední, s čím mají starost. Vysoká společenská škodlivost je dána i tím, že pachatelé svým jednáním porušili státem chráněný zájem na ochranu společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které vyplývá z nekontrolovatelného nakládání s psychotropními a omamnými látkami

Trestně právní kvalifikace a pravomocné ukončení:

Oba pachatelé byli stíháni a následně souzeni pro přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1 trestního zákoníku; z části dílem dokonaným a z části ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, spáchané ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, dále pro samostatný přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1 trestního zákoníku proti pachateli č.1 a pachateli č. 2. Za uvedené jednání byl pachatel č. 1 odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání 24 měsíců s podmíněným odkladem na 42 měsíců. Pachatel č. 2 byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání 15 měsíců s podmíněným odkladem na 24 měsíců.

Případová studie č. 4 – Výroba pervitinu tzv. českou cestou, při které došlo k zamoření kanalizace a na ní napojených domů (dále jen PS4)

Kazuistická analýza případu:

V půlce dubna 2017 v odpoledních hodinách oznámilo nezávisle na sobě několik občanů Nového Boru na linku 112, že v prostoru dvou ulic, což čítalo přibližně 30 domů, se lidem dělá špatně a mají dýchací obtíže. Na místo byly povolány složky integrovaného záchranného systému. Na místo jako první dorazila hlídka městské policie a hlídka obvodního oddělení Nový Bor. Vzhledem k silnému zápachu nezjištěné chemikálie z kanalizace byly na místo přivolány jednotky hasičského záchranného sboru z Nového Boru a České Lípy. Po základním vyhodnocení míry a rozsahu chemického zamoření v kanalizaci byla na místo přivolána další jednotka hasičského záchranného sboru z Liberce. Tyto jednotky na místě prováděly lokalizaci a měření zdroje úniku neznámé látky. Policisté na místě prováděli vyrozumívání obyvatel postižené lokality a zjišťovali, zda někdo z obyvatel nemá takové zdravotní obtíže, které by vyžadovaly přivolání zdravotnické záchranné služby a případnou okamžitou hospitalizaci. Po vyhodnocení situace byly občané v místě poučeni o tom, že mají v domech a bytech provádět intenzivní větrání. Vyrozumění obyvatel, kteří v době zásahu nebyli doma, bylo zajištěno za pomoci letáků viditelně umístěných na vstupní dveře. Na letácích byl základní popis mimořádné události a opatření, která mají obyvatelé po příchodu domů učinit, aby se nedostavily dýchací obtíže, případně další zdravotní komplikace. Vzhledem k okolnostem a vývoji případu byly na místo přivoláni i pracovníci Severočeských vodovodů a kanalizací. O situaci bylo vyrozuměno vedení města, velitel městské policie a tajemnice úřadu. Po příjezdu specializovaného chemického kontejneru hasičského záchranného sboru bylo provedeno měření s cílem určit konkrétní chemickou látku. V kanalizaci byl provedeným měřením zjištěn formaldehyd v koncentraci 183 ppm (přípustná koncentrace činí 40 ppm) a další toxické látky, jako například toluen. Při odebrání vzorku z kanalizace se spustil poplach na přístroji GasAlert, který hlásil 11% výbušnost v prostředí. Probíhající lokalizaci místa původu znečištění bylo zjištěno, že se nachází v objektu, ve kterém je umístěna prodejna potravin. Po opětovném potvrzení místa lokalizace bylo provedeno opatření ze strany policejních hlídek, aby byl zjištěn důvod znečištění a zabránění jeho pokračování. Po konzultaci s pracovníky vodovodů a kanalizací bylo rozhodnuto o nařazení látky vodou na dostatečnou koncentraci a jejímu vpuštění do čističky odpadních vod. Než bylo k tomuto opatření přistoupeno, provedli pracovníci uzávěru

odbočných ramen, aby se splašky z propláchnutí nedostaly mimo čistírnu odpadních vod. K tomu bylo na místě použito celkem 25 000 l vody. Celkem 5 lidí bylo na místě ošetřeno výjezdem rychlé záchranné pomoci. Nikdo nepotřeboval následnou hospitalizaci. Zasahující policejní hlídka našla v zázemí prodejny podezřelé chemikálie a z toho důvodu na místo přivolala specialisty služby kriminální policie a vyšetřování. Díky zjištěním na místě byly zahájeny úkony trestního řízení, pro podezření ze spáchání trestného činu dle ustanovení § 283 odst. 1 trestního zákoníku nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. Probíhajícím vyšetřováním bylo zjištěno, že v místě docházelo k první fázi výroby metamfetaminu. Při ohledání místa došlo k zajištění 300 g pseudoefedrinu v krystalické formě a celkem 3 litry roztoku obsahujícímu pseudoefedrin. Ze zajištěného roztoku bylo následně při odborném zkoumání na Kriminalistickém ústavu v Praze extrahováno celkem 80 g pseudoefedrinu. Pseudoefedrin je prekurzor, z něhož je možné vyrobit metamfetamin (pervitin). Pachatelé, kteří na místě drogy vyráběly, odpady z této výroby bez velkého přemýšlení nad následky pro ostatní obyvatele zlikvidovali pouhým vylitím do kanalizace, což zapříčinilo uvedenou kontaminaci. Díky včasnému oznámení a díky vzájemné efektivní spolupráci všech složek integrovaného záchranného systému na místě zásahu nedošlo k následným škodám.

Anamnéza způsobené škody na majetku:

Ve 30 domech zasažených výparů z nelegální výroby drog nedošlo díky včasnému zásahu složek integrovaného záchranného systému k žádným škodám na majetku. Ve všech domech plně postačovalo dostatečné odvětrání zamořených prostor. K účinnému odvětrání mohlo dojít až po vypláchnutí nebezpečných látek z kanalizace, čímž bylo zabráněno další kontaminaci. Majitelům nemovitostí nebyly způsobeny touto mimořádnou událostí žádné přímé škody na majetku. V tomto případě nedošlo ani požáru nebo k explozi nahromaděných výparů.

Anamnéza způsobené újmy na zdraví:

U všech zasažených obyvatel nebylo zjištěno žádné dlouhodobé poškození zdraví. Ve všech zaznamenaných případech se jednalo o krátkodobé dýchací obtíže způsobené dočasným nadýcháním se výparů. Po identifikaci příčiny obtíží se po zamezení další kontaminace vzduchu zdravotní stav všech 15 zasažených osob během jedné až dvou hodin zlepšil. U nikoho si zdravotní stav nevyžádal převoz do zdravotnického zařízení.

Kriminální anamnéza pachatelů:

Na místě byly kvůli podezření z nelegální výroby omamných psychotropních látek a jedů zadrženi dva občané vietnamské národnosti.

Pachatel č. 1 – muž ve věku 48 let, bez trestné minulosti. V České republice žije v době spáchání skutku již 15 let. Jednalo se o majitele objektu, ve kterém byla nelegální výroba zjištěna.

Pachatel č. 2 – muž ve věku 55 let, bez trestné minulosti. V České republice žije v době spáchání skutku již 20 let. Jednalo se o muže, který si od majitele objektu pronajímal místnost, ve které byl ohledáním nalezen pseudoefedrin z nelegální výroby.

Oba muži v době vyšetřování zároveň legálně podnikali. V průběhu vyšetřování byli zbaveni podezření, jelikož se nepodařilo nade vše pochybnost prokázat, že by měli s nelegální výrobou omamných a psychotropních látek a jedů něco společného. Závěrem provedeného vyšetřování bylo, že se nepodařilo zjistit konkrétního pachatele uvedeného skutku, a proto policejní orgán rozhodl ustan. § 159a odst. 5 trestního řádu o odložení.

Anamnéza případu v souvislosti s dopadem na životní prostředí:

Vzhledem k množství nalezených prázdných obalů od toluenu a délce zamoření kanalizace byl znaleckým zkoumáním proveden expertní odhad, že do kanalizace bylo celkem vylito 350–500 litrů odpadních látek. Jednalo se o směsi toluenu, hydroxidu sodného, jódu a dalších látek obsahujících stopové množství pseudoefedrinu. Uvedená toxická směs byla naředěna a z kanalizace vypláchnuta za pomoci 25 000 litrů vody a kontrolovaně vpuštěna do čistírny odpadních vod, kde byla bez dalšího zlikvidována. V případě, že by takovéto množství nebezpečných látek bylo neodborně zlikvidováno například vylitím do přírody, byly by škody na životním prostředí značné. V některých případech dochází k nekontrolovanému vylévání do přírody. V těchto případech potom dochází k velké kontaminaci území a případně i úhynu živočichů.

Škodlivost činu pro společnost:

Společenskou škodu u tohoto kriminálního případu lze vyjádřit ve dvou rovinách. Tou první jsou náklady spojené se zásahem složek integrovaného záchranného systému a nezbytnými opatřeními pro ochranu zdraví obyvatelstva. Dále pak škoda způsobená neúčastněným osobám, které díky složitosti zásahu a odstraňování jejich následků

nemohly užívat své domy a byli nuceni kvůli nápravě stavu několik hodin větrat, aby jejich domy byly vhodné k opětovnému bydlení bez dalších zdravotních následků.

Trestně právní kvalifikace a pravomocné ukončení:

Oba pachatelé byli podezřelí ze spáchání trestného činu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle ustanovení § 283/2 trestního zákoníku. Vzhledem k tomu, že nebyly zajištěny dostatečné důkazy o tom, že se uvedeného skutku dopustili oba muži, ani odborné vyhodnocení všech důkazů zajištěných v trestním řízení nevedlo k ustanovení osoby pachatele, bylo trestní řízení dle ustanovení § 159a odst. 5 trestního řádu.

Případová studie č. 5 – Výroba pervitinu tzv. českou cestou, při které došlo k zamoření bytů v panelovém domě (dále jen PS5)

Kazuistická analýza případu:

Na konci října 2018 oznámil svědek na linku 158, že v panelovém domě ve Stráži pod Ralskem je v několika bytech cítit čpavý a dráždivý zápach, který dle jeho vyjádření nemá viditelnou příčinu a má obavu o své zdraví a zdraví ostatních obyvatel domu. Na místo byla vyslána policejní hlídka, která na místě dohledala oznamovatele této události. Hlídka po příjezdu na místo zápach cítila; jednalo se o zápach dráždivých sloučenin, který zasažené lidi nutil ke kašli a cítili i pálení očí. Hlídka začala postupně obcházet byty, aby identifikovala příčinu zápachu. Před tím provedli nouzové odvětrávání otevřením oken v chodbě domu, aby došlo ke komínovému efektu a zápach byl ze společných prostor odvětráván. Postupnou prohlídkou bylo zjištěno, že v bytě nacházejícím se ve 3. patře dochází k nelegální výrobě omamných a psychotropních látek a jedů, konkrétně zde dva muži vyráběli metamfetamin (pervitin) takzvanou českou cestou za použití jódu, červeného fosforu a dalších pomocných chemikálií. Policisté okamžitě po zadržení obou mužů vypnuli topná tělesa, aby tím došlo k ukončení výrobní reakce, která byla původcem zápachu. Bezprostředně bylo zahájeno větrání i v bytě, ve kterém k výrobě drog docházelo. Na místo byla kvůli dýchacím obtížím několika osob přivolána posádka rychlé záchranné služby, aby zasaženým lidem poskytla první pomoc. Vzhledem k povaze trestné činnosti byly dále přivoláni experti služby kriminální policie a vyšetřování specializující se na vyšetřování drogové trestné činnosti. Dále také jednotka hasičského záchranného sboru k detekci nebezpečných látek a technickému odvětrání

domu. Oba pachatelé byli na místě zadrženi a po dobu vyšetřování uvedené věci byli vazebně stíháni. Po dobu vyšetřování s policisty spolupracovali a v plném rozsahu určili příčiny a prostředky, které sloužily k výrobě drog. Vzhledem k rozsahu zamoření prostředí bylo k vyšetřovacím úkonům kvůli bezpečnosti zasahujících policistů přistoupeno až následující den. Veškeré vyšetřovací úkony prováděli specialisté kriminální policie v ochranných oblecích s ochranou dýchacích cest. Při domovní prohlídce se důkladným ohledáním podařilo zajistit dostatečné množství relevantních stop a chemikálií užívaných k výrobě metamfetaminu potřebných pro vyšetření celé události a jejího následného postižení na základě trestního řízení.

Anamnéza způsobené škody na majetku:

Oděrem vzorků z omítek v uvedeném bytě, které byly následně zkoumány na Kriminallistickém ústavu v Praze, bylo zjištěno, že omítky ve všech místnostech jsou zasaženy chemikáliemi používanými při výrobě metamfetaminu takzvanou českou cestou. V omítkách byl zjištěn výskyt látek jako je pseudoefedrin, toluen, jód, červený fosfor, které jsou v dlouhodobé přítomnosti škodlivé pro lidský organizmus. Z toho je patrné, že i veškeré porézní a bezpečně nedekontaminovatelné zařízení bytu je těmito látkami také zasaženo a z dlouhodobého hlediska je jeho další využití v domácnosti také zdraví škodlivé. Přímá škoda na poškození zařízení nebo majetku dalších osob nevznikla.

Anamnéza způsobené újmy na zdraví:

U všech zasažených obyvatel nebylo zjištěno žádné dlouhodobé poškození zdraví. Ve všech zaznamenaných případech se jednalo o krátkodobé dýchací obtíže způsobené dočasným nadýcháním se výparů. Po identifikaci příčiny obtíží se po zamezení další kontaminace vzduchu zdravotní stav všech zasažených osob během několika hodin zlepšil. U nikoho si zdravotní stav nevyžádal převoz do zdravotnického zařízení. Celkem bylo dýchacími potížemi zasaženo 20 osob.

Kriminální anamnéza pachatelů:

Pachatel č. 1 – muž ve věku 44 let se shora uvedeného jednání dopustil, ač byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen rozsudkem Krajského soudu v roce 2013, který nabyl právní moci v půlce roku 2014 a potrestán odnětím svobody nepodmíněně na 5 roků, kdy byl podmíněně propuštěn Okresním soudem v České Lípě, se zkušební dobou na 5 let. V době spáchání trestného činu neměl legální zaměstnání a výroby drog se dopouštěl kvůli zisku a vlastní drogové závislosti.

Pachatel č. 2 – muž ve věku 38 let, v předchozí době nebyl trestně stíhán. V době spáchání skutku měl legální zaměstnání. Ke spáchání uvedeného trestného činu ho přivedla z části potřeba zajistit si pervitin pro vlastní potřebu a z části vyřešit své finanční problémy.

Anamnéza případu v souvislosti s dopadem na životní prostředí:

Odborným zkoumáním bylo zjištěno, že na místě se nacházelo celkem: 2 litry acetonu, 6 litrů toluenu, 3,4 kg hydroxidu sodného, 1,2 litru kyseliny chlorovodíkové, 1 litr kyseliny fosforečné, 0,2 kg jódu a 0,45 kg červeného fosforu. Některé z těchto látek jsou volně dostupné i pro domácí použití. Některé, jako je červený fosfor a jód, jsou k prodeji pouze ve specializovaných prodejnách na živnostenský list. Jejich vzájemné reakce jsou ovšem bezpečné pouze ve výrobních nebo laboratorních podmínkách. Jejich nelegální užívání při výrobě pervitinu vede ke vzniku v některých případech až výbušných koncentrací nebezpečných jak pro lidi, tak i pro životní prostředí. Největším problémem je jejich následná nelegální likvidace po výrobě drog. V tomto případě jejich neodborné likvidaci zabránila policie při jejich zajištění. Po odborném zkoumání jsou tyto látky zničeny jako odpad nebezpečný pro životní prostředí.

Škodlivost činu pro společnost:

Společenskou škodu u tohoto kriminálního případu jsou například náklady spojené se zásahem složek integrovaného záchranného systému a nezbytnými opatřeními pro ochranu zdraví obyvatelstva a jejich vyblokování pro další možné potřebné život zachraňující zásahy. Dále pak škoda způsobená nezúčastněným osobám, které díky složitosti zásahu a odstraňování jejich následků nemohly užívat své byty a byly nuceny kvůli nápravě stavu několik hodin větrat, aby se do nich mohly vrátit bez rizika dalších případných zdravotních následků.

Trestně právní kvalifikace a pravomocné ukončení:

Shora popsaného jednání se dopustí ten, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude podle § 283 odst.1 trestního zákoníku potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem. Podle § 283 odst. 2 písm. b), c) trestního zákoníku bude pachatel potrestán odnětím svobody na dvě

až deset let nebo propadnutím majetku, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1, ač byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán nebo ve značném rozsahu.

Z výsledků odborného zkoumání zajištěných stop v rámci prověřování vyplývá, že pachatel č. 1, aniž by disponoval oprávněním nakládat s omamnými a psychotropními látkami, neoprávněně vyráběl drogu metamfetamin, zvanou pervitin, který je psychotropní látkou uvedenou v příloze č. 5 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek a řadí se mezi tzv. tvrdé drogy, to znamená, že ohrožuje její konzumenty vážnými zdravotními následky. Vysoká společenská škodlivost uvedeného jednání je dána i tím, že léčba závislosti užívání této drogy je problematická a nákladná, navíc společnost není zatěžována pouze léčebnými náklady na léčbu osob, ale v řadě případů i tím, že osoby užívající tuto drogu, aby získaly prostředky na její opatření, uchylují se k páchání trestné činnosti. Dále prověřováním bylo zjištěno, že pachatel č. 2 k výrobě drogy metamfetamin, zvané pervitin, poskytl pachateli č. 1 nejméně v 5 případech svůj byt, ač věděl o tom, že pachatel č. 1 zde bude vždy vyrábět drogy.

Analýzou provedeného prověřování založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu, jednotlivě i v jejich souhrnu, dospěl následně soud k závěru, že shromážděné důkazy jsou ve vzájemné shodě a logicky na sebe navazují, kdy není pochyb o tom, že se skutek stal a spáchal ho právě pachatel č. 1, který tímto jak po subjektivní, tak objektivní stránce naplnil všechny znaky skutkové podstaty zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 2, písm. b) trestního zákoníku a pachatel č. 2, který tímto jak po subjektivní, tak objektivní stránce naplnil všechny znaky skutkové podstaty zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 2, písm. b) tr. zákoníku, spáchané formou účastníka podle § 24 odst. 1, písm. c) tr. zákoníku, přičemž jednali úmyslně ve smyslu ust. § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Pachatel č. 1 byl okresním soudem odsouzen k pěti letům odnětí svobody. Pachatel č. 2 byl okresním soudem odsouzen ke dvěma letům odnětí svobody s podmíněným odkladem na tři roky.

Případová studie č. 6 – Nelegální likvidace odpadů z výroby metamfetaminu (dále jen PS6)

Kazuistická analýza případu:

V době od října 2018 do dubna 2020 docházelo v okolí města Dubá v okrese Česká Lípa k nálezům barelů a kanystrů obsahujících podezřelou chemickou látku. Případ byl nahlášen odborem životního prostředí městského úřadu Dubá. V případě prvního nálezu byl specialistou služby kriminální policie a vyšetřování obsah orientačně detekován přístrojem TruNarc; v látce byla zjištěna přítomnost metamfetaminu. Vzhledem k uvedeným skutečnostem byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání přečinu výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 odst. 1 trestního zákoníku. V případě prvního nálezu se jednalo o dva padesátilitrové barely z větší části naplněné pevnou látkou se zbytky kapaliny. Provedeným odborným zkoumáním byla zjištěna přítomnost látek určených k výrobě pervitinu takzvanou českou cestou (hydroxid sodný, toluen, červený fosfor, pseudoefedrin a metamfetamin). Z uvedeného výsledku bylo patrné, že se jednalo o odpadní látky z výroby pervitinu. Do dubna 2020 bylo v okolí města Dubá nalezeno celkem 45 barelů a kanystrů se stejným obsahem odpadních látek. V případě největšího nálezu na jednom místě se jednalo o množství 25 ks barelů a kanystrů o celkovém objemu 770 litrů. Vzhledem k tomu, že všechny barely a kanystry byly plné odpadních látek a místo nálezu se nacházelo v rokli blízko silnice, bylo k jejich vytažení a následnému bezpečnému zajištění zapotřebí složek integrovaného záchranného systému. Na místě zásahu byla i pracovnice odboru životního prostředí městského úřadu Dubá. Vzhledem k hrozící kontaminaci a ohrožení zdraví zasahujících osob byl zásah prováděn za užití ochranných prostředků a s maximální opatrností. Místo a složitost zákroku kladla velké nároky na všechny zasahující složky i vzhledem k tomu, že na místě musely být nalezeny a bezpečně vytaženy všechny barely a kanystry s nebezpečnými chemickými látkami, ale musely být i dostatečně zadokumentovány pro potřeby trestního řízení. V průběhu prověřované doby uvedeného případu bylo nalezeno celkem 45 barelů a kanystrů o celkovém objemu 1 440 litrů. Všechny zajištěné barely a kanystry byly v době nálezu plné směsí pevné látky a kapaliny.

Anamnéza způsobené škody na majetku:

K žádným přímým škodám na majetku obyvatel nedošlo. Při tomto způsobu nelegální likvidace toxického odpadu nebyl poškozen ani zničen majetek třetích osob.

Anamnéza způsobené újmy na zdraví:

Lehké pohmoždění nohy u dvou ze zasahujících hasičů. Bez trvalých následků.

Kriminální anamnéza pachatelů:

V průběhu vyšetřování bylo prověřováno několik možných pachatelů, dle informací získaných policisty služby kriminální policie a vyšetřování specializujících se na vyšetřování drogové trestné činnosti. Jednalo se o osoby, u nichž bylo podezření, že sami provádí výrobu metamfetaminu (pervitinu), nebo jsou členy nějaké ze skupin, které se touto výrobou zabývají. Vzhledem k místům nálezů bylo patrné, že pachatel zná okolí města Dubá. V průběhu vyšetřování nebyla vyloučena ani možnost, že k výrobě samotné drogy nedochází v blízkosti místa nálezů výrobních odpadů a ty jsou na místo přiváženy ze vzdálenějšího místa.

Anamnéza případu v souvislosti s dopadem na životní prostředí:

Počet 45 barelů a kanystrů byl nalezen na celkem čtyřech místech. Všechny nádoby byly v době jejich nálezu uzavřeny a nepoškozeny. Na třech místech nebyla zaznamenána žádná kontaminace místa nálezu. V případě, kdy byly látky zajišťovány v roklí, kde bylo nalezeno celkem 25 kusů barelů a kanystrů, došlo ve dvou případech k jejich prasknutí vlivem pádu z velké výšky. Zde byla z bezpečnostních důvodů provedeno odtěžení hlíny a svrchní části nad ní (listy, větve, tráva) v ploše 1 m² v okolí poškozených barelů až do hloubky 30 centimetrů. Tento způsob dekontaminace byl zvolen pracovníci odboru životního prostředí a po provedení ohledání a zajištění místa činu byl proveden jednotkou sboru dobrovolných hasičů Dubá. Obsah všech zajištěných barelů a kanystrů byl podroben odbornému zkoumání, kdy bylo zjištěno, že se v nich nachází látky používané při výrobě metamfetaminu (pervitinu), konkrétně se jednalo o červený fosfor, jód, pseudoefedrin, metamfetamin, toluen, aceton, technický benzín, hydroxid sodný, kyselina fosforečná. Vzhledem k tomu, že se jednalo o směs odpadů z různých fází výroby metamfetaminu, nešlo přesně určit množství každé z těchto vyjmenovaných látek.

Plné množství objemu zajištěných nádob činilo 1 440 litrů, kdy v případě, že by všechna tato odpadní látka v tomto množství pronikla do životního prostředí, mohlo by dojít k rozsáhlé kontaminaci.

Škodlivost činu pro společnost:

V tomto případě je hlavní společenskou škodou poškození zdraví dvou zasahujících členů hasičského záchranného sboru a zatěžování složek integrovaného záchranného systému k odstraňování následků po spáchaných trestných činech. Vysoká společenská škodlivost uvedeného jednání je dána i tím, že léčba závislosti užívání i této drogy je problematická a nákladná, navíc společnost není zatěžována pouze léčebnými náklady na léčbu osob, ale v řadě případů i tím, že osoby užívající tuto drogu, aby získaly prostředky na její opatření, uchylují se k páchání trestné činnosti. Nezpochybnitelnou částí je i fakt, že místa nálezů se nacházely ve volné přírodě na území Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko. Z tohoto důvodu mohlo dojít k narušení vzácné biodiverzity.

Trestně právní kvalifikace a pravomocné ukončení:

Prověřování uvedeného případu bylo prováděno téměř rok a půl. Při prověřování různých relevantních informací vedoucích k možnému pachateli, který se uvedeného skutku dopouštěl, bylo pracovníky služby kriminální policie a vyšetřování provedeno několik domovních prohlídek v okolí města Dubá. Ty byly prováděny i ve spolupráci s ostatními územními odbory policie, ale i s útvarů s celorepublikovou působností. Při domovních prohlídkách bylo zajištěno několik varen na výrobu metamfetaminu (pervitinu) a zadrženo několik osob. V průběhu vyšetřování se nepodařilo ustanovit původce odpadu, který byl do přírody nelegálně vyhazován. Po subjektivní i objektivní stránce došlo k naplnění všech znaků skutkové podstaty přečinu výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle ustanovení § 286 odst. 1 trestního zákoníku. Vzhledem k tomu, že ani vyhodnocením nashromážděných stop a zjištění se nepodařilo bez vší pochybnosti zjistit pachatele uvedeného trestného činu, rozhodl policejní orgán celou věc dle ustanovení § 159a odst. 5 trestního řádu celou věc odložit.

Případová studie č. 1 – Výroba pervitinu tzv. českou cestou, při které došlo k výbuchu a následnému požáru s následným úmrtím čtyř osob. (dále jen PSI)	
Anamnéza způsobené škody na majetku	Přímá škoda: 1 mil. Kč
	Následná škoda: 670 tisíc Kč
Anamnéza způsobené újmy na zdraví	Přímí účastníci + zasahující složky IZS: 4 osoby (úmrtí), 1 osoba (popálení)
	Nezúčastněné osoby: žádné zranění
Kriminální anamnéza pachatelů	Drogová trestní minulost: 2 osoby
	Prvopachatel: žádný
Dopad na životní prostředí	Primární dopad: ano (toxický kouř z požáru)
	Sekundární dopad: ano (neodborná likvidace toxického odpadu z nezákonné výroby, vylitím do běžné kanalizační sítě)
Škodlivost činu pro společnost	ano – podle trestního zákoníku
Trestně právní kvalifikace	Obecné ohrožení z nedbalosti, Nedovolená výroba omamných a psychotropních látek a jedů, Usmrcení z nedbalosti

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Případová studie č. 2 – Požár domu, ve kterém se nacházela indoor pěstírna netechnického konopí (dále jen PS2)	
Anamnéza způsobené škody na majetku	Přímá škoda: 1 mil. 30 tisíc Kč
	Následná škoda: ne
Anamnéza způsobené újmy na zdraví	Přímí účastníci + zasahující složky IZS: 1 osoba (zasahující hasič – pohmoždění ruky a nadýchání kouřem)
	Nezúčastněné osoby: žádné zranění
Kriminální anamnéza pachatelů	Drogová trestní minulost: ne
	Prvopachatel: ne
Dopad na životní prostředí	Primární dopad: ano (toxický kouř z požáru)
	Sekundární dopad: ano (kontaminace v okolí odpadní jímky)
Škodlivost činu pro společnost	ano – podle trestního zákoníku
Trestně právní kvalifikace	Nedovolená výroba omamných a psychotropních látek a jedů

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Případová studie č. 3 – Výroba pervitinu tzv. Českou cestou, při které došlo k požáru v bytovém domě (dále jen PS3)	
Anamnéza způsobené škody na majetku	Přímá škoda: 340 tisíc Kč
	Následná škoda: 475 tisíc Kč
Anamnéza způsobené újmy na zdraví	Přímí účastníci + zasahující složky IZS: 2 osoby (pachatelé – popáleniny 1. stupně)
	Nezúčastněné osoby: žádné zranění
Kriminální anamnéza pachatelů	Drogová trestní minulost: 1 pachatel
	Prvopachatel: ne
Dopad na životní prostředí	Primární dopad: ano (toxický kouř z požáru)
	Sekundární dopad: ano (kontaminace spodního bytu hasební vodou s chemikáliemi z nezákonné výroby drog)
Škodlivost činu pro společnost	ano – podle trestního zákoníku
Trestně právní kvalifikace	Nedovolená výroba omamných a psychotropních látek a jedů

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Případová studie č. 4 – Výroba pervitinu tzv. českou cestou, při které došlo k zamoření kanalizace a na ní napojených domů (dále jen PS4)	
Anamnéza způsobené škody na majetku	Přímá škoda: bez škody
	Následná škoda: bez škody
Anamnéza způsobené újmy na zdraví	Přímí účastníci + zasahující složky IZS: žádná zranění
	Nezúčastněné osoby: 15 osob (dýchací obtíže)
Kriminální anamnéza pachatelů	Drogová trestní minulost: žádná
	Prvopachatel: ne
Dopad na životní prostředí	Primární dopad: ne (bez dopadu)
	Sekundární dopad: ano (neodborná likvidace toxického odpadu z nezákonné výroby, vylitím do běžné kanalizační sítě)
Škodlivost činu pro společnost	ano – podle trestního zákoníku
Trestně právní kvalifikace	Nedovolená výroba omamných a psychotropních látek a jedů

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Případová studie č. 5 – Výroba pervitinu tzv. českou cestou, při které došlo k zamoření bytů v panelovém domě (dále jen PS5)	
Anamnéza způsobené škody na majetku	Přímá škoda: nebyla vyčíslena
	Následná škoda: bez škody
Anamnéza způsobené újmy na zdraví	Přímí účastníci + zasahující složky IZS: žádná zranění
	Nezúčastněné osoby: 20 osob (dýchací obtíže)
Kriminální anamnéza pachatelů	Drogová trestní minulost: ano
	Prvopachatel: ano
Dopad na životní prostředí	Primární dopad: ne (bez dopadu)
	Sekundární dopad: ano (bez dopadu)
Škodlivost činu pro společnost	ano – podle trestního zákoníku
Trestně právní kvalifikace	Nedovolená výroba omamných a psychotropních látek a jedů

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Případová studie č. 6 – Nelegální likvidace odpadů z výroby metamfetaminu (dále jen PS6)	
Anamnéza způsobené škody na majetku	Přímá škoda: nebyla vyčíslena
	Následná škoda: bez škody
Anamnéza způsobené újmy na zdraví	Přímí účastníci + zasahující složky IZS: 2 osoby (zasahující hasiči – pohmoždění doplní končetiny)
	Nezúčastněné osoby: bez
Kriminální anamnéza pachatelů	Drogová trestní minulost: ne
	Prvopachatel: ne
Dopad na životní prostředí	Primární dopad: ano (kontaminace toxickými látkami v lesním prostoru 1 m ² do hloubky 30 cm)
	Sekundární dopad: ano (bez dopadu)
Škodlivost činu pro společnost	ano – podle trestního zákoníku
Trestně právní kvalifikace	Držení předmětů k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu

Zdroj: vlastní výzkumné šetření.

Základním východiskem bylo, že při nezákonné výrobě drog je výskyt specifických látek používaných při tomto procesu; ty mohou bezprostředně ohrozit životní prostředí a tím i dlouhodobě poškodit zdraví osob. Z uvedeného dále vyplynula hypotéza (H2), ve které je předpoklad, že u vybraných scénářů mimořádných událostí spojených s nezákonnou výrobou omamných a psychotropních látek a jedů, došlo ke kontaminaci objektu a jeho okolí produkčními a pomocnými látkami s dopadem na životní prostředí.

Vyhodnocením hypotézy (H2) bylo zjištěno, že ve 3 případech byl primárním dopadem na životní prostředí toxický kouř z požáru. V 1 případě byla primárním dopadem kontaminace půdy toxickými látkami v lesním prostoru o rozloze 1 m² do 30 cm hloubky. Ve 2 případech byla sekundárním dopadem neodborná likvidace toxického odpadu z nezákonné výroby, vylitím do běžné kanalizační sítě, bez dalšího opatření. V 1 případě došlo ke kontaminaci zeminy v okolí prosakující odpadní jímky. Ve 2 případech také došlo ke kontaminaci spodního bytu hasební vodou s chemikáliemi z nezákonné výroby drog. Uvedená hypotéza (H2) se potvrdila, byla tedy verifikována.

6.5.3 Kvalitativní expertní šetření

Na základě položených dotazů byly získány následující odborné expertní výstupy:

Otázka č. 1 – „Domníváte se, že nezákonná výroba drog přináší negativní dopady na veřejné zdraví a životní prostředí?“

Exp. 1: „S tímto lze jen souhlasit. Nezákonná výroba určitě přináší negativní dopady na veřejné zdraví a životní prostředí, což lze doložit několika mediálně sledovanými případy.“

Exp. 2: „Jednoznačně ano. Odborné tuzemské i zahraniční literatury na uvedené téma bylo zpracováno nepřehledné množství. Zásadní otázkou je přetrvávání reziduí po nelegální výrobě, zejména pevných prachových částic nerozpustných ve vodě, nejen v místě výroby, případně nelegální skládce, ale také rozptylu aerosolů do okolí. V uzavřených nemovitostech (byty, rodinné domy, garáže apod.) mohou kontaminanty tvořené zejména červeným fosforem, jódem, metamfetaminem a pseudoefedrinem přetrvávat i řadu let. Kontaminují nejen povrchy stěn a vybavení bytů, ale zpravidla pronikají i do hlubších vrstev porézního stavebního materiálu (dřevo, cihla, omítka). Z literatury ale i praxe jsou známé případy progrese zdravotního stavu osob (které byly jinak zdravé), které se do takto kontaminovaných objektů nastěhovaly a obývají je.

Zpravidla je pozorovaný vznik astmatu, dráždivého kašle a dalších onemocnění horních cest dýchacích, ale také kožních vyrážek a iritace kůže a očí, některé psychické obtíže jako je podráždění a nespavost. Tedy, přebývání v obydlích, kde fungovala nelegální výroba návykových látek, je pro obyvatele jednoznačně nebezpečné a nepříznivé. Je důležité, aby takové prostory byly řádně dekontaminovány a účinnost dekontaminace ověřena nejlépe laboratorním testováním. Z uvedeného hlediska je zásadní, aby byl obyvatel seznámen s tím, že v objektu probíhala nelegální výroba návykových látek a sám se rozhodl, jaká přijme opatření. Trochu odlišné hledisko poskytují pěstírny konopí, kde mimo dusíkatých a fosforečných hnojiv vylévaných do veřejné kanalizační sítě vznikají v objektech spory plísní a hub. Ty opět mohou vést ke vzniku celé řady plicních a kožních onemocnění.

Obdobný vliv, pravděpodobně ale v širším měřítku, má dopad nelegální výroby drog na životní prostředí. V současné době odhadujeme nelegální produkci metamfetaminu na území České republiky na 6,5 tuny metamfetaminu. Podle teoretického výpočtu Kriminálního ústavu na 1 kg vyrobeného metamfetaminu připadá až 15 kg toxického odpadu (dohromady v plynné, kapalné i pevné formě). Představu o množství vzniklého odpadu si tedy může udělat každý sám. Z mnoha úspěšných policejních zásahů proti nelegálním laboratorům víme, že pachatelé odpad „likvidují“ jeho ukládáním do neizolovaných jímek, vyléváním do tekoucích vod, do polí apod. Z mnoha tun toxického odpadu tedy vzniká směs, která je způsobila významně znečistit jednak půdu, ale také spodní podzemní vody. Velmi známá je v tomto ohledu kauza Křižanov, která je stále i tématem některých médií.“

Exp. 3: *„Zcela jistě ano, o negativních dopadech existují publikace v češtině, např. Lehmert, K.; Šťastná, P.; Kuchař, M.; Hájková, K.: Dopady nelegální varny metamfetaminu na lidské zdraví a životní prostředí. Drugs Forensics Bull, 2016, 22 (3), 15–21.“*

Exp. 4: *„Ano, výrobci metamfetaminu likvidují zbytkové chemikálie vylitím do odpadních vod. Výpary z výroby mohou poškodit i zdraví obyvatel (varna panelového domu). Při pěstování konopí jsem se setkal pouze se starou zeminou plnou hnojiv vyvezenou do přírody. Takže ano, i to může ovlivnit dopad na životní prostředí a zdraví.“*

Exp. 5: *„Nemám žádné zkušenosti s výrobou, ale o negativním dopadu na veřejné zdraví nelze pochybovat. Životní prostředí může být ovlivněno likvidací odpadu do veřejné kanalizace. Zda se tak děje, nevím, ale nedělám si iluze.“*

Exp. 6: „Ano, jednoznačně (např. emise plynných látek nebo likvidace extrakčních činidel – toluenu při výrobě pervitinu).“

Otázka č.2 – „Myslíte si, že škodlivé látky vznikající při nezákoně výrobě drog jsou jejich výrobci likvidovány zákonným způsobem?“

Exp. 1: „Domnívám se, že nejsou. Toto mohu potvrdit i z manažerské pozice, kdy jsme se v praxi setkali s několika případy, které se dotýkali nezákoně likvidace těchto látek vznikajících při výrobě pervitinu.“

Exp. 2: Částečně je odpovězeno v druhé části otázky 1. Představa, že by pachatelé nelegální výroby drog likvidovali vzniklý toxický odpad v souladu se zákonem je čistě iluzorní nejméně ze tří hledisek. Za prvé, odvozem odpadu k oficiální likvidaci by dekonspirovali svoji nezákonou činnost. Za druhé, s likvidací odpadu by jim vznikly další nechtěné finanční výdaje, což je v protikladu k jednání, které má přinést rychlý a velký zisk. Za třetí, pachatelé nemají hlubší zájem o ochranu životního prostředí.“

Exp. 3: „Neuspokojivě, nejsou udělovány adekvátní pokuty či tresty za znečištění životního prostředí.“

Exp. 4: „Škodlivé látky vznikají při výrobě drog, a to i ve velkém množství a nejsou likvidovány zákonným způsobem, to by na sebe výrobci upozornili.“

Exp. 5: „Nemyslím si, že nezákoný způsob výroby drog je šetrný k životnímu prostředí, jaký je skutečný dopad ale neumím odhadnout.“

Exp. 6: „Nemají k tomu žádný důvod.“

Základním východiskem bylo, že nezákoná výroba drog přináší negativní dopady na veřejné zdraví a životní prostředí. Uvedený předpoklad byl zjištěn a ověřen na základě vlastních praktických zkušeností s touto problematikou a dále na základě analytických výstupů NPC SKPV PČR. Z uvedeného dále vyplynula hypotéza (H3), ve které je předpoklad, že škodlivé látky z nezákoně výroby drog vzhledem k povaze jejich vzniku jsou likvidovány bez ohledu na veřejné zdraví a životní prostředí. V této souvislosti byly osloveným expertům položeny otevřené otázky (otázka č. 1 a č. 2). Vyhodnocením hypotézy (H3), bylo zjištěno, že většina expertů se přiklání k názoru, že škodlivé látky z nezákoně výroby drog vzhledem k povaze jejich vzniku jsou likvidovány nezákoným (nelegálním) způsobem, např. exp. 2 uvádí, že „z literatury, ale i praxe jsou známé případy progradace zdravotního

stavu osob (které byly jinak zdravé), které se do takto kontaminovaných objektů nastěhovaly a obývají je. Zpravidla je pozorovaný vznik astmatu, dráždivého kašle a dalších onemocnění horních cest dýchacích, ale také kožních vyrážek a iritaci kůže a očí, některé psychické obtíže jako je podráždění a nespavost.“ Dále dodává, že „obdobný vliv, pravděpodobně ale v širším měřítku je dopad nelegální výroby drog na životní prostředí...Z mnoha tun toxického odpadu tedy vzniká směs, která je způsobila významně znečistit jednak půdu, ale také spodní podzemní vody.“ Mimo jiné uvádí, že je „velmi známá je v tomto ohledu kauza Křižanov, která je stále i tématem některých médií.“ Exp. 3 uvádí, že „zcela jistě ano, o negativních dopadech existují publikace v češtině.“ Exp. 6 tuto souvislost jen potvrzuje, „Ano, jednoznačně (např. emise plyných látek nebo likvidace extrakčních činidel – toluenu při výrobě pervitinu).“ Stejně tak i exp. 4, který uvádí, že „ano, výrobci metamfetaminu likvidují zbytkové chemikálie vylitím do odpadních vod. Výpary z výroby mohou poškodit i zdraví obyvatel. (varna panelového domu). Při pěstování konopí jsem se setkal pouze se starou zemínou plnou hnojiv vyvezenou do přírody. Takže ano, i to může ovlivnit dopad na životní prostředí a zdraví... Škodlivé látky vznikají při výrobě drog, a to i ve velkém množství a nejsou likvidovány zákonným způsobem, to by na sebe výrobci upozornili.“

Z expertního hlediska je zde příčinná souvislost jejich odpovědí s profesním zaměřením, např. v rámci praktických výstupů a výzkumných sond u Národní protidrogové centrály, Policie České republiky, Celní protidrogové jednotky, Generálního ředitelství cel a Státního zdravotního ústavu. Uvedená hypotéza (H3) se potvrdila, byla tedy verifikována.

Otázka č. 3 – „Jak vnímáte současnou situaci vlivu výroby nezákonné drog na životní prostředí, např. kontaminace nebezpečnými látkami při této výrobě? Odpovězte z pohledu Vámi vykonávané řídicí funkce v orgánu, ve kterém působíte.“

Exp. 1: „Současnou situaci vlivu výroby nezákonné drog na životní prostředí, např. kontaminace nebezpečnými látkami při této výrobě, vnímám velmi negativně.“

Exp. 2: „Jedná se o velký problém, který je však z pohledu kompetentních orgánů dlouhodobě přehlížen. Bohužel ČIŽP či odbory ochrany ŽP často neumějí nebo nechtějí tyto problémy řešit. Je to vidět i v souvislosti s jinými případy nesouvisujícími s drogovou trestnou činností, kterými jsou např. ekologické zátěže, havárie, nelegální skládky apod. Při řešení kontaminace budov/bytů by dle mého názoru měli získat nové kompetence např.“

stavební úřady, které by do potvrzení o dekontaminaci objektu zrušili či přerušili jeho kolaudaci k užívání. Policie ČR se často snaží tyto případy řešit v trestním řízení, bohužel skutkové podstaty trestných činů proti životnímu prostředí jsou často v poměru k závažnosti primárních drogových trestných činů téměř bezvýznamné. Podněty ke správním řízením podané k odpovědných správním orgánům bohužel často končí směšnými pokutami.“

Exp. 3: „Neuspokojivě, nejsou udělovány adekvátní pokuty či tresty za znečištění životního prostředí.“

Exp. 4: „Na našem území je nejvíce rozšířena výroba metamfetaminu (pervitinu), při které se pracuje s chemikáliemi a chemikálie po výrobě zůstávají a nespotřebují se, a to i chemikálie vzniklé samotnou výrobou, které jsou likvidovány nejjednodušším a nejrychlejším způsobem, a to vylitím do odpadu, kanalizace nebo vyhozené do kontejneru na odpad. Dle mého názoru je to do životního prostředí velký zásah – spodní vody, odpadní vody, zdraví obyvatel atd. u kterého je složité jeho odhalení, náprava (dekontaminace) nebo jemu předejít.“

Exp. 5: „Z titulu svého postavení nedisponuji informacemi k této otázce. Jde o pouhý laický názor, který jsem již vyjádřil výše.“

Exp. 6: „Vzhledem k mému profesnímu zaměření řeším poměrně často problematiku kontaminace vnitřního prostředí (byty a podobně). Vnímám to velmi negativně.“

Otázka č. 4 – „Myslíte, že dochází k pozitivně praktickému a aplikačnímu vývoji v oblasti nezákonné výroby metamfetaminu a marihuany a související dlouhodobě neřešeným problémem kontaminace bytů a objektů? (např. užití a nákup ochranných a jiných pomůcek, informační osvěta apod.)“

Exp. 1: „Domnívám se, že ano, např. v rámci osvěty Národní protidrogové centrály a dalších útvarů zabývajících se prevencí.“

Exp. 2: „Uvedená otázka má dvě dimenze. Jednak používání ochranných pomůcek u likvidátorů laboratoří, a jednak kontaminace, resp. proces dekontaminace obytných objektů. Rozšíření a používání ochranných pomůcek bylo řadu let u orgánů vymáhající právo (policie, celní správa) podceňováno a přehlíženo. Nebylo výjimkou, že policisté strávili procesními úkony v laboratořích nebo pěstírnách konopí hodiny bez jediného ochranného prostředku. Díky postoji Národní protidrogové centrály SKPV PČR, která na

uvedené téma provádí soustavná metodická školení i praktická zaměstnání vstupu do nelegálních laboratoří, se situace v ochraně policistů a celníků v posledních letech významně zlepšila. Za vzorný příklad spolupráce uvádíme přístup Zlínského a Libereckého kraje, kde v součinnosti s NPC proběhla praktická cvičení s velmi úspěšným hodnocením a přínosem. NPC dále problematiku uvedených témat pravidelně zveřejňuje ve svém odborném recenzovaném časopise *Drugs&Forensics Bulletin NPC*. Dále se příslušníci NPC pravidelně zúčastňují konferencí a seminářů na uvedené téma, kde na témata nelegálních laboratoří a pěstíren konopí přednáší a školí.

Otázkou kontaminovaných objektů se Policie ČR primárně nezabývá, neboť to nespadá do její příslušnosti. Provést dekontaminaci objektu v první řadě spadá na majitele objektu (který pak může náhradu škody vymáhat na pachateli) nebo ji může nařídit příslušný úřad (hygienická stanice, úřad obce). Avšak, ze strany policie by mělo být doporučeno majitelům objektů, kde laboratoře nebo pěstírny fungovaly, aby celý prostor podrobili kompletní dekontaminaci. NPC na této úrovni spolupracuje s několika významnými subjekty. Rovněž je osvěta, stejně jako v předchozím případě tvořena jednak přednáškovou a metodickou činností a jednak formou publikací v odborném recenzovaném časopise *Drugs&Forensics Bulletin NPC*. Je důležité upozornit na fakt, že metodická, přednášková a publikační činnost nejen v otázkách nelegálních laboratoří, je ze strany NPC realizována nejen vůči příslušníkům PČR, ale i do příslušné civilní sféry (například městské úřady, setkání s občany, zdravotníky, preventisty apod.) Přístup se dá považovat za veskrze pozitivní, ale zatím neuspokojivě rychlý. Rovněž se kompletní vybavení policistů osobními ochrannými prostředky neseťává s pochopením některých vedoucích funkcionářů, ale i policistů samotných. NPC také iniciovala projekt v rámci bezpečnostního výzkumu MV zaměřený právě na účinnou dekontaminaci míst po nelegální výrobě metamfetaminu. Díky němu byla vytvořena certifikovaná metodika právě k dekontaminaci takto zasažených míst. “

Exp. 3: „Tak u zasahujících se ochranné pomůcky velmi zlepšily, ale že by „vaříči“ dbali na své zdraví a ostatních, tak to určitě ne.“

Exp. 4: „Nemyslím si, nedomnívám se. Situace mi připadá stejná.“

Exp. 5: „Nemá s tím žádnou zkušenost. Pokud se podívám na některé koncové uživatele, tak si nedělám žádné iluze. Na druhou stranu marihuanu kouří kde kdo a na mnohých nejsou patrné žádné negativní dopady.“

Exp. 6: „Profesionální skupiny to stěhují mimo bytové domy, ale jedná se jen o krycí záměr. S bezpečností to moc společného nemá.“

Východiskem bylo, že aktuální situace v oblasti vnímání kontaminace životního prostředí vlivem nezákonné výroby drog má z hlediska rezortních institucí pozitivní přístup. Uvedený předpoklad byl zjištěn a ověřen na základě vlastních praktických zkušeností s touto problematikou a dále na základě analytických výstupů NPC SKPV PČR. Z uvedeného dále vyplynula hypotéza (H4), ve které je předpoklad, že s ohledem na aktuální stav v oblasti nezákonné výroby metamfetaminu a marihuany a související dlouhodobě neřešeným problémem kontaminace bytů a objektů, dochází k pozitivně praktickému a aplikačnímu vývoji. V této souvislosti byly osloveným expertům položeny otevřené otázky (otázka č. 3 a č. 4). Vyhodnocením hypotézy (H4) bylo zjištěno, že experti se domnívají, že aplikační vývoj zcela logicky reaguje na poznatky zjištěné v trestních řízeních a odpovídá i evropskému vývoji. Pečlivé a nerozporné formulování kritérií pro užití a nákup ochranných a jiných pomůcek, informační osvěta apod. jsou velice důležité z praktického hlediska zasahujících policejních orgánů, a i jiných orgánů státu, např. exp. 2 uvádí, že se „jedná se o velký problém, který však z pohledu kompetentních orgánů dlouhodobě přehlížen. Bohužel ČIŽP či odbory ochrany ŽP, často neumějí nebo nechtějí tyto problémy řešit. Je to vidět i v souvislosti s jinými případy nesouvisejícími s drogovou trestnou činností, kterými jsou např. ekologické zátěže, havárie, nelegální skládky apod. Při řešení kontaminace budov/bytů by dle mého názoru měli získat nové kompetence např. stavební úřady, které by do potvrzení o dekontaminaci objektu zrušili či přerušili jeho kolaudaci k užívání.“ Exp. 3 dodává, že „nejsou udělovány adekvátní pokuty či tresty za znečištění životního prostředí.“ Podle exp. 4 „je to do životního prostředí velký zásah.“ Exp. 2 dále dodává, že „uvedená otázka má dvě dimenze. Jednak používání ochranných pomůcek u likvidátorů laboratoří, a jednak kontaminace, resp. proces dekontaminace obytných objektů. Rozšíření a používání ochranných pomůcek bylo řadu let u orgánů vymáhající právo (policie, celní správa) podceňováno a přehlíženo. Nebylo výjimkou, že policisté strávili procesními úkony v laboratořích nebo pěstírnách konopí hodiny bez jediného ochranného prostředku. Díky postoji Národní protidrogové centrály SKPV PČR, která na uvedené téma provádí soustavná metodická školení i praktická zaměstnání vstupu do nelegálních laboratoří, se situace v ochraně policistů a celníků v posledních letech významně zlepšila.

Ostatní experti se spíše nedomnívají, že by v této oblasti došlo k výraznému zlepšení, byť nelze vyloučit určitý posun. Zcela jistě lze dodat, že by se v tomto případě jednalo o zákonnou čistotu jak adresátů, v případě převzetí (nabytí) dříve kontaminované nemovitosti, tak policejních orgánů, kteří v takovém objektu provádějí úkony trestního řízení, např. domovní prohlídky apod., a bez ochranných pomůcek se neobejdou. Uvedená hypotéza (H4) se potvrdila jen částečně, zejména její první část, byla tedy falzifikována.

Otázka č. 5 – „Domníváte se, že látky, které do kanalizace nepatří, zvyšují technologické i biologické zatížení čistírny odpadních vod? (např. škodlivé látky z nezákonné výroby drog, např. směsi látek, toluen, hydroxid sodný, jód, červený fosfor, kyselina chlorovodíková, roztoky průmyslových hnojiv používaných při pěstování netechnického konopí apod.)“

Exp. 1: „Domnívám se, že látky, které do kanalizace nepatří, zvyšují technologické i biologické zatížení čistírny odpadních vod.“

Exp. 2: „Předmětná otázka nespadá do gesce NPC, doporučuje se obrátit na Výzkumný ústav vodohospodářský TGM, přesto zcela nepochybně mají prekurzory pro výrobu metamfetaminu, chemikálie a odpadní látky z nelegální výroby drog negativní dopad na zatížení čističek odpadních vod i kanalizační sítě. Již jen jejich toxicita, nerozpustnost ve vodě, dlouhodobé přetrvávání reziduí v prostředí a další aspekty z nich dělají velmi nebezpečné směsi. Ostatně, všechny uvedené chemické látky či směsi, sloužící jako prekurzory pro výrobu metamfetaminu, jsou ve smyslu chemického zákona č. 350/2011 Sb., kategorizovány do různých druhů nebezpečnosti. V časopisu *Drugs&Forensics Bulletin NPC* bylo ze strany VÚV TGM na uvedené téma (zatížení odpadních vod) publikováno několik odborných článků.“

Exp. 3: „Ano, již jsme se s tím setkali, kdy došlo ke kompletní otravě čistírny, která pak nebyla schopna vyčistit ani běžné komunální znečištění.“

Exp. 4: „Určitě to zatížení je, nejen pro čistírny odpadních vod. Přeci jen se jedná o nezákonnou likvidaci různých směsí chemikálií.“

Exp. 5: „Je mnoho známých případů, kdy v odpadních vodách byly zjištěny látky na výrobu drog, či samotné drogy. Z hlediska ČOV to bude problém, jak velký neumím říci.“

Exp. 6: „Zcela určitě, otázkou je, jaké procento se do odpadních vod dostane. Výmístění výroben a pěstíren mimo sídla tuto zátěž čistíren odpadních vod značně snižuje.“

Otázka č. 6 – „Myslíte si, že může ohrozit veřejné zdraví nebo životní prostředí množství škodlivých odpadů z nezákonné výroby drog, koncentrovaných v odpadních vodách?“

Exp. 1: „Myslím si, že může ohrozit veřejné zdraví nebo životní prostředí, množství škodlivých odpadů z nezákonné výroby drog, koncentrovaných v odpadních vodách.“

Exp. 2: „Domnívám se, že jednoznačně ano.“

Exp. 3: „Zcela určitě, ani v případě naředění není čistírna schopna beze zbytku odstranit nežádoucí látky.“

Exp. 4: „Jsou lokality, kde to zatížení odpadních vod z výroby metamfetaminu a jiných OPL, je více ohrožující veřejné zdraví či odpadní vody.“

Exp. 5: „Pokud si s ním ČOV neumí poradit, a to neumím posoudit, pak nepochybně.“

Exp. 6: „Životní prostředí to poškozuje určitě (i v případě tzv. lesní likvidace), v případě zdraví je to otázkou oč se jedná (jaký typ působení zde je) a jaká je potenciální dávka.“

Základním východiskem bylo, že látkami, které do kanalizace nepatří, se zvyšuje technologické i biologické zatížení čistírny odpadních vod. Uvedený předpoklad byl zjištěn a ověřen na základě vlastních praktických zkušeností s touto problematikou a dále na základě analytických výstupů NPC SKPV PČR. Z uvedeného dále vyplynula hypotéza (H5), ve které je předpoklad, že množství škodlivých odpadů z nezákonné výroby drog, koncentrovaných v odpadních vodách, může ohrozit veřejné zdraví nebo životní prostředí. V této souvislosti byly osloveným expertům položeny otevřené otázky (otázka č. 5 a č. 6). Vyhodnocením hypotézy (H5), bylo zjištěno, že se zvyšuje technologické i biologické zatížení čistírny odpadních vod a že množství škodlivých odpadů z nezákonné výroby drog, koncentrovaných v odpadních vodách, může ohrozit veřejné zdraví nebo životní prostředí, např. exp. 1 se domnívá, že „látky, které do kanalizace nepatří, zvyšují technologické i biologické zatížení čistírny odpadních vod.“ Exp. 3 dodává „Ano, již jsme se s tím

setkali, kdy došlo ke kompletní otravě čistírny, která pak nebyla schopna vyčistit ani běžné komunální znečištění.“ Stejně tak i exp. 6: „Zcela určitě, otázkou je jaké procento se do odpadních vod dostane. Vymístění výroben a pěstíren mimo sídla tuto zátěž čistíren odpadních vod značně snižuje.“ V souvislosti s dopadem na veřejné zdraví a životní prostředí, např. mimo jiné exp. 4 uvedl: „Jsou lokality, kde to zatížení odpadních vod z výroby metamfetaminu a jiných OPL, je více ohrožující veřejné zdraví či odpadní vody.“ Exp. 6 hodnocení uzavírá s tím, že „Životní prostředí to poškozuje určitě (i v případě tzv. lesní likvidace), v případě zdraví je to otázkou oč se jedná (jaký typ působení zde je) a jaká je potenciální dávka.“

Vývoj z pohledu této praxe je těžké predikovat. Na jednu stranu lze očekávat, že postupem času se bude přirozeně zvyšovat počet takto řešených případů ČIŽP, popř. s dalšími zainteresovanými orgány státní správy a samosprávy. Uvedená hypotéza (H5) se potvrdila, byla tedy verifikována.

7 DISKUSE

K výběru tohoto tématu diplomové práce nás přivedla zkušenost z případu, který se odehrál v České Lípě na podzim roku 2010. Jednalo se o mimořádnou událost, jejíž vznik zapříčinila nelegální výroba metamfetaminu (pervitinu), ke které docházelo v jedenáctém patře panelového domu umístěného uprostřed sídliště. V bytě, který měl pouze dvě místnosti a koupelnu, vyráběl drogu muž, který byl již v minulosti za výrobu drog trestně stíhán a odsouzen. Zřejmě vlivem technologické chyby (s ohledem na destrukci místa nebylo možné ani odborným zkoumáním zajištěných stop přesně stanovit příčinu vzniku požáru a následného výbuchu) došlo ke vzniku mimořádné události, která měla za následek smrt čtyř osob a jednu těžkou újmu na zdraví. Kromě smrti dvou osob, u nichž se pozdějším vyšetřováním potvrdilo, že se na výrobě přímo podílely, došlo i k úmrtí dvou nevinných osob. Jednalo se o pětiletou dívku a její matku. Dívka měla ještě o rok mladší sestru, která byla pouze shodou okolností zrovna u svého otce, bývalého druha její matky. Pokud by tomu tak nebylo, ležela by na vedlejší posteli vedle svojí sestry, kde by s největší pravděpodobností zemřela v důsledku intoxikace oxidem uhelnatým. Případ vyvolal na obvyklou dobu zájem veřejnosti a přitáhl pozornost médií. Bohužel si na něj již během pár týdnů nikdo, kromě zúčastněných osob, nevzpomněl. Většina policistů účastnících se vyšetřovacích úkonů přímo v místě si na psychicky náročnou situaci vzpomene i po tak dlouhé době. Kombinace totální destrukce bytu a přímého úmrtí dvou osob, kdy jednou z nich je pětileté dítě, které i v době ohledání vypadá pouze jako když spí. Tělo matky se ovšem vlivem žáru nacházelo ve stavu, kdy byla prakticky vyloučena okamžitá identifikace. Ta proběhla ohledáním, které v té době probíhalo pouze s nasazením ochranných rukavic a trvalo celkem 20 hodin. V roce 2010 bylo povědomí vyšetřovatelů o možné kontaminaci místa této události velmi malé a přístup k ochranným pomůckám dýchacích cest byl spíše na osobní iniciativě každého policisty, nikoliv systémovou záležitostí v rámci útvaru. Na místo byla vzhledem k okolnostem vyžádána přítomnost znalců z oboru chemie a elektro Odboru kriminalistické techniky a expertíz Ústí nad Labem (dále jen OKTE) a vzhledem k určení místa vzniku požáru a okolnostem jeho vzniku byl přítomen i vyšetřovatel Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje.

Ohledáním místa činu byly v bytě nalezeny následující chemikálie potřebné pro výrobu pervitinu: 1 litr acetonu, 2 litry toluenu, 1 litr technického benzínu, 6 kg hydroxidu sodného, 1 litr kyseliny chlorovodíkové, 2 litry kyseliny fosforečné, 0,5 kg jódu a 0,2 kg červeného fosforu. Kromě chemikálií byly ohledáním nalezeny také obaly od spotřebovaných chemikálií. Z těchto prázdných a částečně ohořelých obalů byl proveden odhad, na základě kterého bylo zjištěno, že před vlastním výbuchem se v bytě mohlo nacházet, ať už v nějakém způsobu zpracování při samotném procesu výroby, případně ještě nespotebovaných, celkem 6 litrů acetonu, 10 litrů toluenu, 4 litry technického benzínu, 20 kg hydroxidu sodného, 3 litry kyseliny chlorovodíkové, 5 litrů kyseliny fosforečné, 2 kg jódu a 1 kg červeného fosforu.

Odborným zkoumáním zbytků směsí kapalin byly identifikovány již zajištěné chemikálie potřebné k výrobě metamfetaminu, a to včetně metamfetaminu samotného. Směs těchto látek byla identifikována i v záchodovém odpadu. Na místě bylo nalezeno celkem 6 částečně shořelých plastových barelů o objemu 50 litrů. Tyto barely byly k výrobě metamfetaminu užity jako zásobníky na vyprodukovaný odpad. Ze zajištěných důkazů vyšlo najevo, že v průběhu výroby docházelo k likvidaci chemického odpadu prostým vylitím do záchodového odpadu. Zde došlo k jejímu naředění a následnému odtoku do centrální čistírny odpadních vod. V průběhu vyšetřování nebyla zaznamenána žádná další kontaminace způsobená likvidací odpadních chemických látek. Vlivem povětrnostních podmínek v době události byl toxický kouř v dostatečné míře rozptýlen do ovzduší. Při samotném zásahu složek integrovaného záchranného systému bylo vydáno doporučení o omezení větrání v přilehlých domech. Takto tragickou mimořádnou událost spojenou s výrobou drog policisté naštěstí nemusí řešit každý den, ovšem i tak jich určitě není zanedbatelné množství.

Stejně jako v případě výzkumných pracovníků Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (dále jen IKSP), který je výzkumným a analytickým pracovištěm v oblasti kriminologie a trestní justice, zřízeným Ministerstvem spravedlnosti České republiky, byl zvolen smíšený typ výzkumu, který se opírá jak o kvantitativní, tak kvalitativní sledované ukazatele.²² Vyhodnocením statistických výstupů Národní protidrogové centrály za roky 2015 až 2019 je patrné, že oproti původnímu předpokladu diplomové práce je množství

---

²² Např. Cejp (2012); Scheinost a Karabec (2015); Marešová (2016); Večerka (2019) a další.

zajištěných laboratoří na výrobu metamfetaminu (pervitinu) a pěstíren netechnického konopí prakticky stejné; bez dramatického nárůstu, přestože v této době docházelo k silnému ekonomickému růstu, díky kterému měli lidé více volných peněz, které mohli utrácet mimo jiného i za nelegální drogy. V podmínkách ČR se z velké části problematika nelegální výroby drog odehrává na poli laboratoří sloužících k výrobě metamfetaminu (pervitinu) a pěstíren netechnického konopí. Podle odhadu jednoho z erudovaných odborníků oslovených v rámci expertního šetření je množství roční produkce metamfetaminu v ČR v současné době 6,5 tuny (produkce odpadu na jeden kilogram metamfetaminu činí 15 kg odpadních látek, a to jak v plynné, tak i kapalně a pevné formě). Přepočtem ročního odhadu odpadních látek vznikajících při této výrobě získáme číslo 97,5 tuny nebezpečných chemických látek, jejichž původci nemají žádný zájem likvidovat tento odpad legální formou, která by na jejich počínání upozornila vyšetřující orgány. Podle Očenáškové z Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka čističky chemikálie neodstraní a dochází ke kontaminaci řek. V letech 2012 až 2015 byla součástí týmu, který zkoumal kontaminaci odpadních vod nezákonnými látkami. „*V době našich měření došlo několikrát k velmi výraznému několikanásobnému zvýšení koncentrace metamfetaminu v odpadní vodě a lze předpokládat, že k tomu došlo právě při rychlé likvidaci nezákonných varen,*“ uvedla Očenášková (in Holinková ©2017).

Vyhodnocením šesti případových studií mimořádných událostí spojených s výrobou drog, ke kterým došlo v letech 2010 až 2020 v územní působnosti PČR územní odbor Česká Lípa, je patrné, že největším problémem v případě nelegální výroby drog je, co do počtu mimořádných událostí a jejich následků, závažnější výroba metamfetaminu. Ze šesti případů je pouze jeden spojen s pěstírnou netechnického konopí. V této souvislosti byla mimo jiné ustanovena Pracovní skupina pro metamfetamin, kterou zřídila Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP) v roce 2008. Její činnost převzala Pracovní skupina pro problematiku nelegálních drog.²³ Pracovní skupina se komplexně zabývala problematikou metamfetaminu – jeho zneužíváním, distribucí, nelegální výrobou, dostupností vstupních surovin, meziproductů, produktů a odpadů výroby, dopady užívání metamfetaminu na veřejné zdraví a na životní prostředí. Členy pracovní skupiny byli zástupci Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, České lékárnické

---

²³ Usnesením RVKPP č. 03/0815 ze dne 24. srpna 2015.

komory, Policie České republiky – Kriminalistického ústavu, Státního ústavu pro kontrolu léčiv, Ministerstva zdravotnictví, Inspektorátu omamných a psychotropních látek, Asociace nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním, Celní správy České republiky, Generálního ředitelství cel, Ministerstva vnitra, Národního monitorovací střediska pro drogy a závislosti, Úřadu vlády České republiky. Již v závěru pracovního jednání z roku 2010 vyplývá požadavek na zkoumání škodlivosti látek potřebných pro výrobu a uvolňovaných při výrobě metamfetaminu.²⁴

Riziko vzniku mimořádné události má několik hledisek, jedním je způsob nelegální výroby drog, větší riziko pramení z laboratoře na výrobu metamfetaminu. V případech indoorového pěstování netechnického konopí je z velké části doprovázeno neoprávněným odběrem elektrické energie. Při tom často dochází k tepelnému namáhání napojeného vodiče, díky čemuž následně vznikne požár. Zde se požár většinou nešíří extrémní rychlostí vzhledem k tomu, že v prostorách pěstírny bývá větší vlhkost a často i přítomnost vody, která je pro pěstování rostlin zapotřebí. V případech, kdy je zřízena velkokapacitní pěstírna, tak se v místě nachází obsluha, která je schopná alespoň částečně následky požáru zmírnit, případně plně potlačit. Při pěstování rostlin nedochází k manipulaci s nebezpečnými těkavými látkami, které při špatném poměru, nebo při špatném odvětrávání výrobního místa se samovolně vznítí, případně explodují. Do hodnocení rizika vzniku mimořádné události vstupují i další proměnné, kterými může být zajištění elementární bezpečnosti výroby. Psychický a fyzický stav osob, které se přímo podílí na vlastním procesu výroby. Pokud bude „chemik“ v laboratoři na výrobu metamfetaminu pod vlivem drog, nebo bude mít vnímání reality do značné míry posunuté vlivem toxické psychózy, tak se možnost vzniku mimořádné události násobí jako v případě jízdy autem. Pokud řídí vozidlo střízlivá osoba v dobrém psychickém stavu, je určité riziko, že i tak dojde k dopravní nehodě. Ovšem pokud bude řídit vozidlo osoba pod vlivem drog, je riziko vzniku dopravní nehody prakticky stoprocentní. Tak je tomu i při výrobě drog.

---

²⁴ Zápis z II. setkání Pracovní skupiny pro metamfetamin (PSM) ze dne 25. května 2010.

Dalším hlediskem je rozsah výroby a její profesionalita. Pokud výrobu organizuje někdo, kdo s tímto druhem nelegální činnosti má již zkušenost, bude se s největší pravděpodobností starat i o použité nástroje, chemikálie a zařízení, aby nedošlo k prozrazení výroby díky požáru nebo výbuchu.

Dalším důležitým hlediskem je i kontaminace okolí nebezpečnými toxickými odpadními látkami. V případě pěstování netechnického konopí dochází z největší části k zasažení vlastního objektu, který je za účelem efektivního pěstování často stavebně technicky upraven. V tomto případě je největším rizikem kontaminace vlastního prostoru; k okolní kontaminaci dochází pouze v případě požáru, nebo kdy jsou nespotřebované roztoky hnojiv vylévány do volné přírody bez dalšího opatření. Laboratoř na výrobu metamfetaminu je v tomto ohledu mnohem rizikovější záležitostí. Samotná výroba je prováděna z toxických látek, kdy už jejich nesprávné skladování je pro okolí nebezpečné. Jejich následná reakce za použití tepelného zdroje, která je podmínkou pro výrobu metamfetaminu, zapříčiňuje kontaminaci svého bezprostředního okolí již při samotném procesu výroby. Vznikem toxických odpadních látek vznikajících při výrobě metamfetaminu (pervitinu) a jejich šířením v okolním prostředí se ve své studii zabýval tým Dr. Johna W. Martynyho v roce 2005. V rámci výzkumu bylo zjištěno, že v prostorách užívaných k výrobě byla naměřena koncentrace fosfinového plynu v dávkách 0,6–13 ppm. Nejvyšší koncentrace této látky byla naměřena ve finální fázi výroby. Úroveň chlorovodíku se pohybovala v koncentracích od 0,08 do 400 ppm. Koncentrace se vyvíjí podle fáze výroby jako v případě fosfinu. Koncentrace chlorovodíku bezprostředně nebezpečná pro život a zdraví člověka se pohybuje na úrovni 50 ppm. Takto vysoká úroveň může u člověka vyvolat akutní i chronické účinky. Při měřeních ve vzduchu byly naměřeny nízké úrovně těkavých organických uhlovodíků a kyseliny fosforečné. V té době byly překvapením naměřené velké koncentrace metamfetaminu v prostředí (od 0,11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ do 4000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Při otěrech stěn uvnitř budovy, ve které docházelo k výrobě metamfetaminu, byly zjištěny koncentrace od 0,078 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ do 23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Tato čísla ukazují na fakt, že nelegální výroba metamfetaminu má za následek významnou kontaminaci výrobních prostor a jejich okolí. V rámci studie byly odebírány vzorky ze stěn, případně i z předmětů. Při prováděné studii bylo zjištěno, že koncentrace nebezpečných látek se snižují v závislosti na vzdálenosti od zdroje znečištění (v tomto případě od vlastní výroby metamfetaminu). Značná byla i kontaminace osob. U nich docházelo ke kontaminaci jak na holé kůži, tak i na vlastním oblečení. Zkoumané

laboratoře se nacházely ve většině případů v obytných domech, kdy byly vzorky odebírány z věcí běžné potřeby (hračky, oblečení, nábytek, zařízení místnosti) z míst, kde docházelo k vlastnímu procesu výroby. Úroveň kontaminace metamfetaminem byla v rozpětí od 0,18 μg do 500 μg . Tyto hodnoty dokazují, že kontaminace metamfetaminem ve vlastních prostorách výroby je přítomna vždy. Kontaminace byla nalezena i v místech, kde byla výroba ukončena před několika měsíci. I po tak dlouhé době byly naměřeny relativně vysoké hodnoty kontaminace, a to na mnoha místech uvnitř zasaženého objektu. Na některých místech byla naměřena hodnota až 16 000 μg . Při měření plošné kontaminace uvnitř budov byla naměřena hodnota přesahující 25 $\mu\text{g}/100 \text{ cm}^2$. K plošné kontaminaci dochází při závěrečné fázi výroby metamfetaminu, kdy vzniká aerosol, který, pokud není z místa výroby dostatečně odsáván, zůstává přítomen a ulpí na vybavení a zdech. Dlouhodobé zdravotní účinky na člověka, které mohou vznikat při expozici v objektech, které jsou poznamenány nelegální výrobou drog, není dosud dostatečně prozkoumána (Martyny et al., 2005).

Následným porovnáním (komparací) bylo zjištěno, že v případě skrytých úniků nebezpečných látek v souvislosti s výrobou drog dochází k cíleně utajenému vypouštění do odpadních vod, případně jsou vyváženy na skládky, nebo volně vyhazovány do přírody. Největším rizikem v tomto směru jsou odpadní látky z velkokapacitních varen pervitinu, které jsou schopny produkovat desítky hektolitřů toxického odpadu. Produkční místa a lokality, ve kterých dochází k neodborné likvidaci tohoto odpadu, jsou následně zamořovány látkami jako jsou fosfor, karcinogenní jód a další pomocné látky. Dalším nebezpečím je i nevědomé převzetí nemovitosti nebo prostor, v nichž docházelo k výrobě drog, kdy jsou nebezpečné chemikálie z jejich výroby zachyceny ve stěnách a dalším zařízení a dochází k jejich postupnému uvolňování. To má následně zdravotní dopady na uživatele těchto prostor (Bulletin 2/2005).

Předmětná zjištění jsou ve shodě s Lehmertem (2015), který uvádí, že pro policisty je největším nebezpečím kontaminace zásah proti aktivní varně metamfetaminu. Z dat naměřených kontaminantů v ovzduší při procesu nelegální výroby této drogy byly naměřeny hodnoty: metamfetamin 5,1 mg/m^3 , fosfan 4,1 mg/m^3 , chlorovodík 233 mg/m^3 a amoniak 686 mg/m^3 . V tomto případě by došlo k překročení pracovních limitů u amoniaku 49x, u fosfanu 40x a u chlorovodíku 29x. Z těchto hodnot je patrné, že zákrok v takovémto prostředí je pro zdraví zasahujícího jedince zdravotně nebezpečný. Vzhledem k rozptylu těchto látek v okolí hrozí nebezpečí i pro přímé sousedy takového

výroby. Policisté ze specializovaných toxikologických týmů zařazených u PČR jsou na obdobné zákroky v ochranných oblecích již v dnešní době proškoleni a z větší části vybaveni ochrannými pomůckami. V minimálním provedení se jedná o lehké ochranné obleky, které ovšem neochrání proti vysoce koncentrovaným kyselinám a zásadám. I v těchto případech je důležité brát zřetel na osobu pachatele, který ve většině případů používá pouze minimální ochranné prostředky sestávající pouze z ochrany dýchacích cest (respirátor, polomaska, pracovní rukavice). Takový pachatel dokáže následně zamořit okolní prostředí druhotnou kontaminací (přenosem z oblečení). Dokáže tak zamořit služební vozidla a místa, na kterých se následně v době svého zadržení vyskytoval. V těchto případech je nebezpečí pro nezúčastněné osoby, zejména při šíření těchto látek do prostředí, v případech, kdy k vlastní výrobě dochází v panelovém domě. Zde dojde k šíření těchto látek volně do prostředí ve stupačkách a přirozenou cirkulací vzduchu v objektu. Následně se tak již nařaděné, ale stále ještě schopné zatížit zdraví osob, látky šíří a kontaminují další prostory. Nejvíce citlivé jsou k těmto látkám děti a osoby mající dýchací obtíže. Pokud dochází k opakování výroby například v bytě panelového domu, stává se takováto expozice opakovanou a zamoření nebezpečnými látkami se v místě kumuluje. Zatím nejvíce zkoumaným rizikem těchto mimořádných událostí je kontaminace osob a prostředí, nikoliv vliv samotné výroby na vznik mimořádné události. Uvedená zjištění dále potvrzují provedené expertní šetření, ze kterého vyplývá, že se lze domnívat, že nezákonná výroba drog přináší negativní dopady na veřejné zdraví a životní prostředí, o čemž se vyjadřuje jeden z oslovených erudovaných odborníků, který uvádí: „Zcela jistě ano, o negativních dopadech existují publikace v češtině, např. Lehmert, K.; Šťastná, P.; Kuchař, M.; Hájková, K.: *Dopady nelegální výroby metamfetaminu na lidské zdraví a životní prostředí.*“ (*Drugs Forensics Bull*, 2016, 22 (3), 15–21)

Výzkumů zaměřených na mimořádné události spojené s nezákonnou výrobou drog je v současnosti minimum. Výzkumy zaměřené na drogovou problematiku se většinou věnují obecným problémům, jako je práce s drogově závislými a jejich léčby. Šířením nakažlivých chorob při nitrožilním užívání drog, sekundárních odhadů majetkové kriminality ve vztahu k problémovému užívání drog. Trestně právními a kriminologickými aspekty, zneužívání drog mezi nezletilými a mladistvými s ohledem na jejich tělesný a duševní vývoj. V odborných textech vznikajících z velké části na základě podnětu NPC je ve vztahu k mimořádné události rozebrána problematika kontaminace místa nelegální výroby drog a to většinou v laboratoři na výrobu

metamfetaminu (pervitinu), která byla po dlouhá léta opomíjena i při ochraně zdraví zasahujících policistů. Tato problematika byla díky neutuchající snaze tohoto policejního útvaru s celostátní působností značně posílena. Policisté se specializací na vyšetřování drogové trestné činnosti jsou díky tomu, postupně vybavování a proškolení v problematice ochrany zdraví proti kontaminaci nebezpečnými látkami z nelegální výroby drog.

Pro větší posílení argumentační síly, která bude na dobu několika následujících let upozaděna probíhající koronavirovou krizí, by bylo vhodné zpřesnit sběr dat o drogové trestné činnosti i směrem k tomuto tématu. V případech, kdy dojde k požáru v pěstírně netechnického konopí, případně požáru, nebo výbuchu v nelegální laboratoři na výrobu amfetaminu (pervitinu) dochází k častým a někdy i rozsáhlým materiálním škodám, ale i k nenávratným škodám na životě a zdraví. Pokud přistoupíme na argument, že tito pachatelé si za svoje úrazy mohou sami, pomíjíme tím ale fakt, že náklady na jejich zdravotní péči jsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, ačkoliv sami si ho ve většině případů nehradí. Tím pádem je i jejich škoda na zdraví placena z daní nás všech.

8 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo poskytnout ucelený pohled na problematiku mimořádných událostí spojených s výrobou nelegálních drog na území České republiky, za užití relevantních informací svědčících o rizikovosti a toxicitě látek, které jsou pro tento účel užívány. Z praktické části vyplývá, že mimořádné události spojené s nelegální výrobou drog mají často zdravotní dopady nejenom na přímé účastníky, ale i na nezúčastněné osoby. Z vyhodnocení případových studií je patrné, že co do míry rizika pro okolí, jsou větším nebezpečím nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu. K výrobě této drogy jsou používány látky, které jsou ve své podstatě sami o sobě toxické a zdraví škodlivé. Vznik požárů, případně výbuchů spojených s výrobou metamfetaminu, s sebou přináší značné množství rizikových faktorů. Zásah u tohoto druhu mimořádných událostí je dost náročný jak pro zasahující složky, tak i pro nezúčastněné osoby. V některých případech při tom dochází i k úmrtí osob, které se na výrobě přímo podílejí.

Z provedeného výzkumného šetření smíšeného typu vyllynula čtyři doporučení:

V posledních letech se této problematice v odborných kruzích začíná věnovat větší míra pozornosti, která je ovšem zatím účelně cílena na úzký segment odborné veřejnosti a vyšetřujících policistů. Díky kvalitnímu systému sběru dat a iniciativě Národní protidrogové centrály vznikla a byla široké veřejnosti zpřístupněna na internetu *Mapa varen a pěstíren*, díky které se mohou obyvatelé dozvědět o tom, jestli v jejich blízkosti nebyla odhalena nelegální výroba drog. Data jsou čerpána ze systému ETR (elektronické trestní řízení formulář č. 410). K lepšímu vykreslení celé problematiky by pomohlo po dohodě s odborníky rozšířit formulář č. 410 o možnost, zda při výrobě drog došlo k zamoření okolního prostředí, případně jeho odhadovaný rozsah a informace, zda na místě došlo k mimořádné události přímo spojené s výrobou drog. Takto rozšířená a ucelená data mohou posílit argumentační sílu při posilování boje proti drogám.

V případě policejního zákroku v místě výroby drog, a to i pokud v místě nedojde k mimořádné události, by mělo být majiteli objektu předáno stručně zpracované doporučení na dekontaminaci objektu a případné zdravotní následky, že tak nebude učiněno.

V rámci posílení při zmírnění následků po nelegální výrobě drog, cestou Národní protidrogové centrály, po konzultaci s odborníky na uvedenou problematiku prosadit v rámci právního rámce zakotvení povinnosti na kontrolu objektu zasaženého nelegální výrobou drog inspektorátem životního prostředí; případně cestou jiného zainteresovaného subjektu (místně příslušná hygienická stanice). Nabízí se zde možnost vložení záznamu do katastru nemovitostí do doby kompletní dekontaminace objektu. Záznam by obsahoval stručné informace o zdravotních rizicích při užívání objektu.

V rámci základního výcviku policistů zavést do osnov školení ve vytvořené modelové varně metamfetaminu a pěstírny netechnického školení. Při tom začínající policisty poučit o rizicích této problematiky a ochrany jednotlivce před látkami, které se v místě mohou vyskytovat. S tímto úzce souvisí i rozvoj lidských zdrojů u policejních složek.

Autor této práce je služebně zařazen u služby kriminální policie a vyšetřování zabývající se drogovou problematikou. Z profesních důvodů si vybral téma práce, které je mu blízké a rozšíří jeho obzor zejména v praktickém výkonu služby.

Teoreticko-metodologická část je podrobněji rozvedena, protože jakékoliv zjednodušení by vedlo ke zkreslení celkového obrazu sledované problematiky. Celkové pojetí práce je především z oborového a praktického hlediska i v kontextu trestně právním.

V tomto případě se nelze vůbec obejít bez bližšího exkurzu, protože pouhá zmínka či zjednodušené vysvětlení by tuto diplomovou práci vrhla do stínu nekompetence a nevědeckého poznání.

Práce je určena všem, kteří se věnují zmíněné problematice, či se jí hlouběji zabývají; dále i širšímu odbornému a vědeckému okolí. Z obou částí práce vyplynula čtyři doporučení k posílení odolnosti systému.

Přínosem práce je posílení boje proti drogám, které není jen v rukou expertů, ale jako důležité se jeví i větší zapojení široké veřejnosti, bez níž nelze tento boj nikdy vyhrát.

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CBD – Kanabidiol

cm²- centimetr čtvereční

ČR – Česká republika

ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSR – Československá republika

ČSÚ – Český statistický úřad

ETR – Elektronické trestní řízení

Exp – Expert

HDP – Hrubý domácí produkt

IKSP – Institutu pro kriminologii a sociální prevenci

IZS – Integrovaný záchranný systém

LSD – Diethylamid kyseliny lysergové

MDMA – 3,4-methylenedioxy-N-methylamfetamin, extáze

m² – metr čtvereční

mg/l – miligramů na litr

NP – Neznámý pachatel

NPC – Národní protidrogová centrála SKPV – Policie České republiky

OPL – Omamné a psychotropní látky

OKTE – Odbor kriminalistické techniky a expertiz Policie ČR

PČR – Policie České republiky

ppm – pars per milion (jedna miliontina)

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

THC – Tetrahydrokannabinol

USA – United States of America (Spojené státy Americké)

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie a odborné studie

ACHILLIDES, Stephanos, Daniela GECELOVSKÁ a Jürgen GEHRE, 2016. *7 Nebezpečí spojená s výbuchy*. Bochum: Verlag Technik & Information e.K. ISBN 978-80-87676-19-6.

BOOTH, Martin, 2004. *Konopi: dějiny*. Praha: BB art. ISBN 80-734-1348-5.

CEJP, Martin, 1999. *Společenské příčiny a důsledky organizovaného zločinu: dílčí závěrečná studie úkolu "Výzkum organizovaného zločinu v České republice II"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-860-0868-1.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9.

DELPIROU, Alain a Alain LABROUSSE, 1993. *Koka, kokain, koks*. I. vydání. Bratislava: Bradlo. ISBN 80-712-7009-1.

DOLEŽAL, Martin a kolektiv, 2014. *Farmaceutická chemie léčiv působících na centrální nervový systém: Učební texty Univerzity Karlovy v Praze*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2382-5.

DREHER, Jan, 2017. *Psychofarmakoterapie: stručně, jasně, přehledně*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0133-7.

GÖHLERT, Fr.-Christoph a Frank KÜHN, 2001. *Od návyku k závislosti: toxikomanie: drogy: účinky a terapie*. Praha: Ikar. Pro zdraví. ISBN 80-720-2950-9.

GROSS, Štefan, 1990. *Nebezpečné drogy*. Frýdek-Místek: Pliska. ISBN 80-852-3207-3.

HENRICH, Josef, 1973. *Dynamika výbuchu a její užití*. Praha: Academia.

IVERSEN, Leslie L., 2006. *Léky a drogy: průvodce pro každého*. Praha: Dokořán. Průvodce pro každého. ISBN 80-736-3061-3.

JANÍK, Alojz a Karel DUŠEK, 1990. *Drogy a společnost*. Praha: Avicenum. Život a zdraví (Avicenum). ISBN 80-201-0087-3.

KALINA, Kamil, 2015. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4331-8.

KALINA, Kamil, 2003. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 80-867-3405-6.

KERLINGER, Fred, N. *The structure and content of social attitude referents: A preliminary study. Educational and Psychological Measurement. Základy výzkumu chování*. 1972, s. 528. Zdroj: GULOVÁ, Lenka a Radim ŠÍP (eds.). *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. In: Praha: Grada, 2013, s. 140. ISBN 978-80-247-4368-4.

KROUPA, Miroslav, 2004. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek: Příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby, podnikatele a obyvatelstvo, pojednávající o tom, jak se chovat v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 80-86640-23-X.

LEHMERT, Karel, 2015. Profilace důkazního materiálu v kontaminovaném prostředí. *Bulletin Národní protidrogová centra*. Praha: Policie České republiky – Národní protidrogová centra, 2015(2), 36-42. ISSN 1211-8834.

LÜLLMANN, Heinz, Klaus MOHR a Martin WEHLING, 2004. *Farmakologie a toxikologie*. Vyd. 2. české. Praha: Grada. ISBN 80-247-0836-1.

MAHDALÍČKOVÁ, Jana, 2014. *Víme o drogách všechno?* Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-589-4.

MIOVSKÝ, Michal, 2008. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-0865-2.

NOŽINA, Miroslav, 1997. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP – Koniasch Latin Press. ISBN 80-859-1736-X.

PRESL, Jiří, 2007. *Drogy: mýty a realita: Informační publikace k problematice drogové závislosti a poruch spojených s užíváním psychoaktivních látek*. Praha: Medea Kultur.

SCHERER, H., et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2004. Zdroj: GULOVÁ, Lenka a Radim ŠÍP (eds.). *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. In: Praha: Grada, 2013, s. 140. ISBN 978-80-247-4368-4.

ŠEVELA, Kamil a Pavel ŠEVČÍK, 2011. *Akutní intoxikace a léková poškození v intenzivní medicíně*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3146-9.

SILVERMAN, David. *Ako robíť kvalitatívny výskum: praktická príručka*. 1. vyd. Bratislava: Ikar, 2005. ISBN 80-551-0904-4.

ŠTEFUKOVÁ, Michaela, 2010. *Metamfetamin (pervitin): situace v EU a její globální kontext: Učební texty (Všeobecná fakultní nemocnice. Centrum adiktologie)*. Praha: Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN v Praze. ISBN 978-92-9168-377-2.

ŠTĚTINA, Jiří, 2014. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4578-7.

TYLER, Andrew, 2000. *Drogy v ulicích: mýty – fakta – rady*. Praha: I. Železný. ISBN 80-237-3606-X.

VANTUCH, Pavel, 1990. *Drogy a kriminalita*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně. ISBN 80-210-0169-0.

WOLF, Josef, 2004. *Antropologie pro každý den*. Praha: ARSCI. ISBN 80-860-7842-6.

Národní protidrogová centra.: Bulletin 3/2012, 2012. Praha: Národní protidrogová centra. ISSN 1211-8834.

Národní protidrogová centra.: Bulletin 2/2005, 2005. Praha: Národní protidrogová centra. ISSN 1211-8834.

Online internetové zdroje

HOLINKOVÁ, Petra, 2017. *Odpadní vody kontaminují hektolitry chemikálií z varen drog, čističky je nezachytí* [online]. Praha: Český rozhlas, 3. 7. 2017 [cit. 2021-4-10]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/odpadni-vody-kontaminuji-hektolitry-chemikalii-z-varen-drog-cisticky-je_1707031000_ph

KOTINSKÝ, Pavel. Dekontaminace. 150 Hoří č. 10 (2002), s. 14-16 – [online]. [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/dekontaminace>.

KRONICK, Jane C. Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat: Metodologická rubrika. *Sociologický časopis* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 1997, 33 (1), 57–67 [cit. 2021-03-14]. ISSN 2336–128X (Online). Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/d9ea8b94ec58c839306f61835d149215d1a90b3f_276_057KRONI.pdf

MARTYNY J. W., VAN DYKE M., MC CAMMON Ch. S., ERB N., ARBUCKLE S. L., 2005: Chemical Exposures Associated with Clandestine Methamphetamine Laboratories Using the Hypophosphorus an Phosphorus Flake Method of Production. National Jewish Medical an Reserch Center, Division of Enviromental and Occupational Health Sciences, Denver. [online]. [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.env.nm.gov/wp-content/uploads/sites/12/2019/10/meth-hypo-cook.pdf>,

PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova: teorie – praxe – výzkum*. 2001, s. 53, 54, 58, 160, 308. Zdroj: DVOŘÁKOVÁ, Ilona. Obsahová analýza/formální obsahová analýza/kvantitativní obsahová analýza. *ANTROPOWEBZIN* [online]. Praha: AntropoWeb, z. s., 2006, 2010(2), 95-99 [cit. 2021-04-11]. ISSN 1801-8807. Dostupné z: http://www.antropoweb.cz/media/webzin/webzin_2_2010/Dvorakova__I-2-2010.pdf

ŠPAČEK, František. Integrovaný záchranný systém, 2009.. Hasičský záchranný sbor ČR [online]. Praha: HZS ČR, 26. 6. 2009 [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>

ŠUSTKOVÁ-FIŠEROVÁ, Magdalena. Taneční drogy: Postgraduální medicína [online]. In: 3. 12. 2004, s. 1–14 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://lf3.cuni.cz/3lf-1415-version1-tanecni-drogy-1.doc>

ZEMAN, Petr, Martina PEŠKOVÁ a Michaela ROUBALOVÁ, 2019. *Postih provozovatelů growshopů v ČR* [online]. Praha [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/zzv2019ii_growshopy.pdf. Výzkumný úkol. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Bezpečnostní strategie České republiky (2003), s. 9 [online]. [cit. 2020-10-21]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2003%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf>

Evropská zpráva o drogách (CS), 2020. In: *Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA): Hlavní* [online]. Lisabon: Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2021-03-14].

Dostupné z:

<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13238/TD0420439CSN.pdf>

Konspekty odborné přípravy: *Nežádoucí hoření – požár* (aktualizace 2009) [online]. [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/konspekty-odborne-pripravy-i.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>

Národní protidrogová centrála SKPV PČR: Výroční zprávy (Annual reports, Jahresbericht). *Policie ČR* [online]. 2020 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

Terminologický slovník Ministerstva vnitra (2016), s. 26, 33, 40 [online]. [cit. 2020-10-25]. Dostupné z:

file:///C:/Users/TOM~1/AppData/Local/Temp/Terminologicky_slovník_MV-2016.pdf

Vědci hledají drogy v odpadních vodách, 2014. In: *Grantová agentura České republiky* [online]. Praha: Grantovou agenturou České republiky, 8. 6. 2014 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://gacr.cz/vedci-hledaji-drogy-v-odpadnich-vodach/>

Státní zdravotní ústav. *Amfetaminy a jejich deriváty: speed, pervitin: Nelegální návykové látky* [online]. 12. 11. 2019 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/261-amfetaminy-a-jejich-derivaty>

Zákony a jiné právní předpisy

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog, ve znění pozdějších předpisů, změn a doplňků.

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění pozdějších předpisů.

Nářízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 273/2004, o prekursorech drog, ze dne 11. února 2004.

11 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Kraje a okresy ČR v roce 2020	52
--	----

12 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK A GRAFŮ

Tab. 1 – vybrané demografické údaje v ČR v roce 2020	52
Tab. 2 – celkový počet realizovaných případů za rok 2015	53
Tab. 3 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2015	54
Tab. 4 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2015.....	54
Tab. 5 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2015.....	55
Tab. 6 – celkový počet realizovaných případů za rok 2016.....	56
Tab. 7 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2016	57
Tab. 8 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2016.....	57
Tab. 9 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2016.....	58
Tab. 10 – celkový počet realizovaných případů za rok 2017.....	59
Tab. 11 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2017.....	60
Tab. 12 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2017.....	60
Tab. 13 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2017...	61
Tab. 14 – celkový počet realizovaných případů za rok 2018	62
Tab. 15 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2018.....	63
Tab. 16 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2018.....	63
Tab. 17 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2018...	64
Tab. 18 – celkový počet realizovaných případů za rok 2019.....	65
Tab. 19 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle pohlaví v roce 2019.....	66
Tab. 20 – rozdělení celkového počtu pachatelů podle věku za rok 2019.....	66
Tab. 21 – vyhodnocení počtu varen a pěstíren netechnického konopí za rok 2019...	67
Tab. 22 – celkový počet varen a pěstíren netechnického konopí v ČR za období let 2015–2019.....	68

Graf 1: celkový počet varen a pěstíren v ČR v období let 2015–2019	69
Graf 2: celkový vývoj varen a pěstíren v ČR v období let 2015–2019	70